

JAARVERSLAG 2012 VAN HET VLAAMS ENERGIEAGENTSCHAP

Uitvoering van artikel 23 van de beheersovereenkomst van 15 januari 2008

30 maart 2013

Inhoudsopgave		
	Voorwoord	5
	Het Vlaams Energieagentschap	7
1.	Missie, visie en waarden	8
2.	Doelstellingen	9
3.	Taken en bevoegdheden	10
	Uitvoering strategische en operationele doelstellingen uit de beheersovereenkomst	11
1.	Het VEA wil Europese en Vlaamse beleidsmaatregelen inzake de bevordering van het efficiënte gebruik van energie kwaliteitsvol en efficiënt implementeren en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs	12
1.1.	Het VEA zal de implementatie coördineren van de bepalingen van de Europese richtlijn energie-efficiëntie die betrekking hebben op de gewestelijke energiebevoegdheden	12
1.2.	Het VEA zal de omzetting in Vlaamse regelgeving voorbereiden van de bepalingen van de gereviseerde Europese richtlijn inzake de energieprestaties van gebouwen (EPBD-richtlijn)	13
1.3.	Het VEA zal een actieplan bijna-energie neutrale gebouwen uitwerken	14
1.4.	Het VEA zal een stappenplan uitwerken tot het stapsgewijs verstrengen van de EPB-eisen voor nieuwbouw tot 2021	14
1.5.	Het VEA zal de implementatie voorbereiden van het energieprestatiecertificatensysteem voor niet-residentiële gebouwen	15
1.6.	Het VEA wil, geïntegreerd in een certificatiesoftware, een gebruiksvriendelijke maatwerkadviesmodule voor residentiële gebouwen laten ontwikkelen	16
1.7.	Het VEA zal een ontwerp van besluit voorbereiden over de stroomlijning van de erkenningsregelingen voor de energiedeskundigen type A en type B	16
1.8.	Het VEA wil meewerken aan de uitwerking van een geïntegreerde berekeningsmethode voor de energieprestaties van gebouwen	17
1.9.	Het VEA wil ter ondersteuning van de implementatie van de verstrengde energieprestatieregelgeving een EPB-software van de tweede generatie ter beschikking stellen van verslaggevers en architecten	17
1.10.	Het VEA zal de lopende energiebeleidsovereenkomsten evalueren en het overleg over de opmaak van een of meer nieuwe overeenkomsten coördineren en ondersteunen	18
1.11.	Het VEA zal met het oog op een beperking van administratieve lasten van de EPB-regelgeving een interactieve ICT-frontoffice exploiteren, ter ondersteuning van externen, bij de toepassing van de EPB-regelgeving en die tijdig aanpassen aan wijzigende wetgeving	18
1.12.	Het VEA zal met het oog op een beperking van administratieve lasten van de EPC-regelgeving een interactieve ICT-frontoffice exploiteren, ter ondersteuning van externen, bij de toepassing van de EPC-regelgeving en die tijdig aanpassen aan wijzigende wetgeving	19
1.13.	Het VEA zal de energieprestatieregelgeving handhaven op het vlak van de tijdige indiening van de startverklaring en de EPB-aangifte	20
1.14.	Het VEA zal de energieprestatieregelgeving handhaven op het vlak van het voldoen aan de EPB-eisen	21
1.15.	Het VEA zal de energieprestatieregelgeving handhaven op het vlak van waarheidsgetrouwe rapportering van de energieprestaties door de EPB-verslaggever	21
1.16.	Het VEA zal het energieprestatiecertificatensysteem voor bestaande woongebouwen handhaven	22
1.17.	Het VEA zal het energieprestatiecertificatensysteem voor publieke gebouwen handhaven	24
1.18.	Het VEA zal de energieprestatieregelgeving inzake de energieprestaties van nieuwe en vernieuwde gebouwen evalueren	25
1.19.	Het VEA zal een tweede evaluatie uitvoeren van de energieprestatieregelgeving inzake de energiecertificatie van bestaande gebouwen	26
1.20.	Het VEA zal de energieprestatieregelgeving monitoren en de ontwikkelingen analyseren	26
1.21.	Het VEA zal een actieplan uitwerken en implementeren voor de kwaliteitsborging van de opleidingen tot energiedeskundige	27
1.22.	Het VEA zal de aanvragen beoordelen die worden ingediend in het kader van de subsidieregeling voor energieconsulentenprojecten	28
1.23.	Het VEA zal het Energierenovatieprogramma 2020 uitvoeren en monitoren	29
1.24.	Het VEA zal de REG-actieplannen en -rapporten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders beoordelen	31
1.25.	Het VEA zal een evaluatierapport aan de minister voorleggen over de REG-openbare dienstverplichtingen van de elektriciteitsdistributienetbeheerders	31
1.26.	Het VEA zal de premieaanvragen van de sociale verhuurkantoren beoordelen	31
1.27.	Het VEA zal op basis van de lijsten van de netbeheerders de uitbetalingsdossiers voor de Vlaamse dakisolatiepremie opmaken	32
1.28.	Het VEA zal de aanvragen van bedrijven voor een verhoogde investeringsaftrek voor energie-investeringen beoordelen	32
1.29.	Het VEA zal de energieplannen en energiestudies in het kader van het besluit Energieplanning beoordelen	33
1.30.	Het VEA zal het departement LNE adviseren over de dossiers in het kader van het thema energie van de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten en de provincies	34

Inhoudsopgave

2.	Het VEA wil Europese en Vlaamse beleidsmaatregelen inzake de bevordering van milieuvriendelijke energieopwekking uit hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling kwaliteitsvol en efficiënt implementeren om de Europese kwantitatieve doelstellingen voor 2020 te behalen en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs	35
2.1.	Het VEA zal een beleidskader uitwerken om de duurzame inzet van vaste en gasvormige biomassa voor energieproductie te realiseren	35
2.2.	Het VEA zal een voorstel voor een verplicht minimumaandeel hernieuwbare energie in gebouwvoorschriften voorbereiden	35
2.3.	Het VEA zal in overleg met de andere gewesten en de federale overheid een voorstel voor een kwalificatieregeling tot bewaking van de opleidingen voor installateurs kleinschalige hernieuwbare-energie-installaties uitwerken	36
2.4.	Het VEA wil het Vlaams Actieplan Hernieuwbare Energie 2020 mee uitvoeren, monitoren en indien nodig aanvullende initiatieven voorstellen om te voldoen aan de tussentijdse doelstellingen van richtlijn 2009/28/EG	37
2.5.	Het VEA voert doorlopend overleg en monitort de ontwikkeling van technieken en omgevingsvoorwaarden om aan de minister regelmatig een evaluatie van de onrendabele toppen inzake hernieuwbare energie en WKK te kunnen voorleggen	37
2.6.	Het VEA zal de realisatie van de doelstellingen voor warmtekrachtkoppeling in het Vlaamse Gewest monitoren en indien nodig aanvullende initiatieven voorstellen	38
2.7.	Het VEA zal voor de gewestelijke energiebevoegdheden de vereiste input leveren om te voldoen aan de evaluatie- en rapporteringsverplichtingen voorgeschreven door de Europese richtlijnen inzake hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling	39
2.8.	Het VEA zal de werkprogramma's monitoren van de vzw's met een werkingssubsidie (Cogen, ODE, Biogas-E, Quest)	39
2.9.	Het VEA zal de werkzaamheden van de Interdepartementale Windwerkgroep organiseren en coördineren tot implementatie van de omzendbrief windenergie	39
2.10.	Het VEA zal de subsidieaanvragen beoordelen in het kader van de demonstratieprojecten bij openbare besturen en vzw's (micro-WKK en warmtepompen)	40
2.11.	Het VEA zal een marktintroductieplan voor micro-WKK-installaties voorbereiden	40
3.	Het VEA wil de Vlaamse beleidsmaatregelen ter bestrijding van energiearmoede kwaliteitsvol en efficiënt implementeren en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs	41
3.1.	Het VEA zal een voorstel uitwerken voor de financiële ondersteuning van sociale dakisolatieprojecten	41
3.2.	Het VEA zal regelmatig een evaluatie voorleggen aan de minister over de sociale openbardienstverplichtingen van de distributienetbeheerders	42
3.3.	Het VEA zal de waarborgaanvragen beoordelen voor FRGE-leningen aan lokale entiteiten	43
3.4.	Het VEA zal meewerken aan de evaluatie van de maatregel inzake de toekenning van een jaarlijkse hoeveelheid gratis elektriciteit	44
4.	Het VEA wil via gerichte communicatieacties de actiebereidheid bij de bevolking, bedrijven en organisaties inzake het rationeel energiegebruik en de milieuvriendelijke energieproductie verhogen	45
4.1.	Het VEA wil een proefproject opzetten op basis waarvan een stappenplan kan worden opgesteld om lokale energieloketten uit te bouwen	45
4.2.	Het VEA zal een gestructureerd informatie- en kennissysteem exploiteren voor het managen en beantwoorden van de algemene informatievragen die binnenkomen op energie@vlaanderen.be	46
4.3.	Het VEA zal externe sensibiliserings- en communicatieacties voeren inzake het energieverbruik en milieuvriendelijke energieproductie (via beurzen en de media)	47
4.4.	Het VEA zal positief gewaardeerde informatiebrochures en folders over REG en milieuvriendelijke energieproductie laagdrempelig ter beschikking stellen	47
4.5.	Het VEA zal een gebruiksvriendelijke en drukbezochte website beheren	48
5.	Het VEA zal de minister ondersteunen bij de voorbereiding en uitvoering van de energiebeleidscyclus	49
5.1.	Het VEA zal input leveren voor de beleidsbrieven van de minister	49
5.2.	Het VEA zal energierapporten ter beschikking stellen met betrouwbare gegevens over de energieproductie en het verbruik per sector	49
5.3.	Het VEA zal meewerken aan de opmaak, uitvoering, rapportering en evaluatie van het Vlaams Klimaatbeleidsplan voor de acties waarvoor het agentschap trekker is	50
	Interne werking	51
1.	Het VEA zal de maturiteit van zijn organisatie verbeteren door een verbetertraject op te zetten	52
1.1.	Jaarlijks actualiseren van de zelfevaluatie volgens de thema's van de leidraad interne controle / organisatiebeheersing	52
1.2.	Jaarlijks een verbetertraject voor de relevante thema's van de leidraad interne controle / organisatiebeheersing concretiseren in het ondernemingsplan op basis van de jaarlijkse actualisatie van de zelfevaluatie en, indien beschikbaar, op basis van aanbevelingen geformuleerd door controle-instanties	52
2.	Het VEA wil bij de uitvoering van zijn kerntaken meetbare efficiëntiewinsten realiseren door een verbetertraject op te zetten	54
2.1.	Vermindering van de personeelsbehoeften van het VEA voor de processen die in de nutsmatrix voor het agentschap als afstootbare processen of processen met een beperkte meerwaarde voor het Vlaamse energiebeleid worden gecatalogeerd	54

Inhoudsopgave		
2.2.	Jaarlijkse systematische doorlichting van de processen met het oog op mogelijke automatisaties	54
2.3.	Uitbouwen van een energieprestatiedatabank tot authentieke gegevensbron	55
2.4.	Monitoring tool ontwikkelen voor het meten van efficiëntiewinsten	55
	Uitvoering van de begroting 2012	57
	Personeel	61
1.	Personeelsbestand (toestand 31 december 2012)	62
2.	Personeelsplan (toestand 31 december 2012)	62
3.	Personeelsbeschikbaarheid-personeelsaanwezigheid	62
	Vorbereiden van de antwoorden op parlementaire vragen	63
	Uitvoering ondernemingsplan 2012	67

Voorwoord

Het voorliggend jaarverslag 2012 van het Vlaams Energieagentschap (VEA) bevat de jaarrapportering over de uitvoering van de nieuwe beheersovereenkomst 2011-2015 en het ondernemingsplan 2012. Voor iedere organisatiedoelstelling wordt in eerste instantie de doelstelling uit de beheersovereenkomst hernomen. Voor strategische organisatiedoelstellingen (SOD) gebeurt dit met vermelding van effectindicator, streefnorm en realisatiegraad eind 2012. Voor operationele organisatiedoelstellingen (OOD) worden de prestatie-indicator, de prestatienorm en de realisatiegraad eind 2012 vermeld. De realisatiestatus van de resultaatgerichte doelstellingen 2012 van het ondernemingsplan 2012 worden per betreffende organisatiedoelstelling beschreven en als bijlage bij dit jaarverslag wordt de volledige monitoringtabel opgenomen.

Dit jaarverslag geeft aan dat het agentschap in 2012 opnieuw heel wat projecten tot een

goed einde heeft gebracht en voor heel wat recurrente processen goede prestaties heeft geboekt. Het agentschap begint wel te ondervinden dat de personeelsbezetting niet meer volledig in verhouding staat tot de jaar-doelstellingen en verwachtingen. Een bijkomende onverwachte opdracht begint quasi onvermijdelijk te leiden tot vertragingen in de uitvoering van andere taken en opdrachten. Voor meer en meer jaardoelstellingen dient het agentschap dan ook te rapporteren dat ze met een zekere vertraging werden gerealiseerd.

Het werkingsjaar 2012 stond grotendeels in het teken van de voorbereiding van het nieuwe ondersteuningskader voor de milieuvriendelijke energieproductie enerzijds en de versterkte handhaving van de EPB-regelgeving anderzijds.

Wat de energieprestatiecertificatie van be-

staande woongebouwen betreft, lag de klemtoon in 2012 op de voorbereiding van het centraal examen voor kandidaat-energiedeskundigen en het aangepaste inspectieprotocol met bijhorende release van de certificatiesoftware. In 2012 kon worden vastgesteld dat dit beleidsinstrument volledig ingeburgerd is geraakt. Bij ongeveer 3500 controles op de aanwezigheid van het EPC bij woningen die te koop of te huur staan, beschikte 95 % (2011: 81 %) van deze woningen over een EPC.

Het strikte handhavingsbeleid dat aan de implementatie van de energieprestatieregeling is gekoppeld, draagt duidelijk bij tot energiezuinigere nieuwbouw in Vlaanderen. Dankzij een tijdelijke personeelsuitbreiding die door de Vlaamse Regering eind 2010 is goedgekeurd, kon het handhavingskader voor de energieprestatieregeling breder worden uitgebouwd. De stock van achterstallige hoorzittingsdossiers werd afgebouwd en er gebeurde een verscherpt toezicht op het tijdig indienen van de EPB-aangifte. Het gemiddelde E-peil blijft systematisch dalen.

Het VEA heeft in 2012 verschillende acties van het Energierenovatieprogramma 2020 op een adequate manier uitgevoerd (afronding premieregeling sociale verhuurkantoren, Vlaamse dakisolatiepremie, waarborgverlening FRGE-leningen, enz.). De volledig nieuwe energiepremieregeling van de netbeheerders werd vanaf 1 januari 2012 geïmplementeerd. De sociale dakisolatieprojecten werden opgestart. Voor de doelgroep van de meest behoeftigen in het kader van de FRGE-leningen, werd in het voorjaar een rentesubsidiesysteem ingesteld. In het najaar werd de rentesubsidie uitgebreid tot eigenaars van woningen die worden verhuurd via sociale verhuurkantoren en worden bewoond door een meest behoeftige zoals gedefinieerd in de regeling voor FRGE-leningen.

Voor wat betreft de doelgroep bedrijven, werden door het VEA in 2012 3027 dossiers (2011: 2053), opnieuw een absoluut recordaantal, voor de verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen afgehandeld (+ 47 % ten opzichte van 2011). Door een verdere automatisering van de dossierbehandeling is het agentschap er toch in geslaagd om de gemiddelde behandelingstermijn te verminderen van 40 naar 20 werkdagen. Meer dan de helft van de dossiers werd zelfs binnen de 5 werkdagen afgehandeld.

Het VEA heeft een centrale rol gespeeld in de onderhandelingen over de nieuwe energiebeleidsovereenkomsten met de energie-in-

tensieve industrie (VER- en niet-VER-bedrijven). De Vlaamse Regering keurde eind 2012 de nieuwe energiebeleidsovereenkomsten goed, waarna ze voor bespreking werden toegezonden aan het Vlaams Parlement. Het lopende benchmarkingconvenant werd verlengd tot de inwerkingtreding van de nieuwe energiebeleidsovereenkomsten.

Het VEA heeft in 2012 actief meegewerkt aan de bijsturing van de certificatiesystemen voor de ondersteuning van de milieuvriendelijke energieproductie. Op 21 december 2012 is een wijziging van het Energiebesluit goedgekeurd die verder uitvoering geeft aan deze hervorming. Zo zijn onder meer de te ondersteunen projectcategorieën vastgesteld en de procedures, de berekeningsmethodiek en de verschillende noodzakelijke parameters voor het bepalen van het steunniveau. Ook de taken van het VEA zijn met dit besluit verder geconcretiseerd. Op 21 december 2012 heeft het VEA haar eerste rapport aangaande de berekening van de onrendabele toppen in kader van de nieuwe steunregeling aan de stakeholders voor feedback voorgelegd.

De 20.937 (2011: 18.975 - 2010: 19.732) via e-mail beantwoorde informatievragen in 2012 tonen aan dat het elektronische infoloket van het VEA een ruime bekendheid geniet. Dit sleutelproces blijft een grote personeelsinzet van het agentschap vergen.

De website www.energiesparen.be telde in 2012 1.353.764 bezoekers of maandelijks gemiddeld 112.000 bezoekers. Bijna 1 op 2 Vlamingen kent ondertussen deze website.

De aangeleverde informatie voor parlementaire vragen had in 2012 betrekking op 142 (2011: 126) schriftelijke vragen en op 17 (2011: 39) vragen om uitleg of interpellaties.

Teneinde het omvangrijke takenpakket van het agentschap te kunnen uitvoeren, werd in 2012 een verhoging van de personeelsbeschikbaarheid mogelijk gemaakt van 52,9 VTE in 2011 naar 53,9 VTE in 2012.

Het agentschap heeft ook in 2012 verder werk gemaakt van de versterking van haar organisatiebeheersing.

1. Missie, visie en waarden

Het besluit tot oprichting van een intern zelfstandig agentschap, het Vlaams Energieagentschap, werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 16 april 2004.

Het Vlaams Energieagentschap (VEA) heeft formeel zijn werking opgestart vanaf 1 april 2006.

Onze missie:

Het evalueren, voorbereiden en uitvoeren van een op duurzaamheid gericht energiebeleid door het inzetten van de beleidsinstrumenten op een kostenefficiënte en kwaliteitsvolle manier.

Onze visie:

Het Vlaams Energieagentschap ontplooit zich verder als een klantvriendelijke en betrouwbare overheidsinstantie die:

- *binnen zijn mogelijkheden bijdraagt tot het stimuleren van het rationeel energiegebruik en de milieuvriendelijke energieproductie;*
- *via sturende maatregelen en doorgedreven communicatie tracht de samenleving*

te doordringen van de boodschap dat de meest milieuvriendelijke, de meest goedkope én dus de meest sociale energie deze is welke niet wordt verspild;

- *flexibel en efficiënt inspeelt op veranderende omgevingsfactoren;*
- *medewerkers de kans biedt zichzelf te vervolmaken en ruime aandacht heeft voor een stimulerende werksfeer met een goede balans tussen werk en privé.*

Onze waarden:

Het gedrag en handelen van onze werknemers wordt afgetoetst aan volgende waarden:

- *Klantgerichtheid.*
- *Dynamiek en flexibiliteit.*
- *Efficiëntie.*
- *Deskundigheid.*
- *Teamgeest.*

2. Doelstellingen

In de beheersovereenkomst 2011-2015, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 12 november 2010, staan de strategische doelstellingen van het VEA beschreven:

- Het VEA wil Europese en Vlaamse beleidsmaatregelen inzake de bevordering van het efficiënte gebruik van energie kwaliteitsvol en efficiënt implementeren en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs.
- Het VEA wil Europese en Vlaamse beleidsmaatregelen inzake de bevordering van milieuvriendelijke energieopwekking uit hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling kwaliteitsvol en efficiënt implementeren om de Europese kwantitatieve doelstellingen voor 2020 te behalen, en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs.
- Het VEA wil de Vlaamse beleidsmaatregelen ter bestrijding van energiearmoede kwaliteitsvol en efficiënt implementeren en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs.

- Het VEA wil via gerichte communicatieacties de actiebereidheid bij de bevolking, bedrijven en organisaties inzake het rationeel energiegebruik en de milieuvriendelijke energieproductie verhogen.
- Het VEA zal de minister ondersteunen bij de voorbereiding en uitvoering van de energiebeleidscyclus.

Idem, maar voor de interne werking van het VEA:

- Het VEA zal de maturiteit van zijn organisatie verbeteren door een verbetertraject op te zetten.
- Het VEA wil bij de uitvoering van zijn kerntaken meetbare efficiëntiewinsten realiseren door een verbetertraject op te zetten.

Voor de onderliggende operationele doelstellingen, die jaarlijks verfijnd en uitgewerkt worden in een ondernemingsplan, wordt verwezen naar de beheersovereenkomst.

3. Taken en bevoegdheden

De taken en bevoegdheden van het VEA staan beschreven in zijn oprichtingsbesluit. In het kader van de realisatie van zijn missie en visie voert het agentschap volgende beleidsuitvoerende taken uit:

- *het bevorderen van het rationeel energiegebruik en het beheer van de daartoe bestemde middelen en fondsen;*
- *het bevorderen van de milieuvriendelijke energieproductie en het beheer van de daartoe bestemde middelen en fondsen;*
- *het voeren van sensibiliserings- en communicatieacties inzake milieuvriendelijke energieproductie en rationeel energiegebruik;*
- *het uitvoering geven aan de regelgeving in verband met beheer en uitbouw van de distributienetten van elektriciteit, gas en warmte;*
- *het uitvoeren, of laten uitvoeren, van analyses ter ondersteuning van de beleidsuitvoering;*
- *het verwerken van de uit de beleidsuitvoering verworven informatie met het oog op het toeleveren aan het departement van beleidsgerichte input;*
- *het bijdragen tot de uitvoering van het Vlaams klimaatbeleidsplan;*
- *alle andere beleidsuitvoerende taken betreffende het energiebeleid die bij decreet of door de Vlaamse Regering aan het Vlaams Energieagentschap worden toevertrouwd.*

Uitvoering strategische en operationele organisatiedoelstellingen uit de beheersovereenkomst

1. Het VEA wil Europese en Vlaamse beleidsmaatregelen inzake de bevordering van het efficiënte gebruik van energie kwaliteitsvol en efficiënt implementeren en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs

- *Effectindicator: Finaal energiebesparingspercentage.*
- *Streefnorm: Evolutie conform de doelstellingen zoals door de Vlaamse Regering vooropgesteld in het tweede en derde actieplan energie-efficiëntie.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Uit de berekeningen in het tweede actieplan energie-efficiëntie blijkt dat de besparingen in 2010 (10.818 GWh) bijna dubbel zo hoog liggen als de tussentijdse absolute doelstelling voor 2010 (5653 GWh).*

1.1. Het VEA zal de implementatie coördineren van de bepalingen van de Europese richtlijn energie-efficiëntie die betrekking hebben op de gewestelijke energiebevoegdheden

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid Vlaams Actieplan Energie-Efficiëntie.*
- *Prestatienorm: Het ontwerp van het tweede Vlaams Actieplan Energie-Efficiëntie wordt uiterlijk op 31 mei 2011 aan de minister bezorgd. Het ontwerp van het derde Vlaams actieplan energie-efficiëntie wordt uiterlijk op 28 februari 2014 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. Het ontwerp van Vlaams actieplan werd op 25 mei 2011 aan de minister bezorgd. De voorbereiding van het derde Vlaams actieplan energie-efficiëntie wordt in 2013 opgestart.*

Het implementeren van de bepalingen van de Europese richtlijn energie-efficiëntie die betrekking hebben op de gewestelijke energiebevoegdheden is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en Vlaanderen in Actie (ViA), doorbraak Groen en dynamisch stedengewest.

Op 17 mei 2006 trad de Europese richtlijn be-

treffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en energiediensten in werking. De richtlijn verplicht de lidstaten onder andere om tegen eind 2016 9 % energie te besparen bij de eindgebruikers die niet onder de richtlijn verhandelbare emissierechten vallen. De referentie is het gemiddeld verbruik over de periode 2001-2005. De lidstaten zijn verplicht om hierover driemaal uitgebreid te rapporteren aan de Europese Commissie, via de actieplannen 'energie-efficiëntie' (2007, 2011, 2014).

Op 17 juni 2011 nam de Vlaamse Regering akte van het tweede Vlaams actieplan energie-efficiëntie. Uit dit plan blijkt dat eind 2016 een energiebesparing van 13 % kan worden gerealiseerd, dus opmerkelijk hoger dan de streefwaarde van 9 % uit de richtlijn. Op 5 juli 2011 werd het tweede nationaal actieplan, bestaande uit (een synthese van) de actieplannen van de drie gewesten en van de federale overheid, aan de Europese Commissie bezorgd.

Uit ramingen blijkt dat de Europese Unie nog ver verwijderd is van de doelstelling om het energieverbruik in 2020 met 20 % te verminderen ten opzichte van de verwachte business-as-usual situatie in 2020. De Europese Commissie werkte daarom een nieuwe richtlijn energie-efficiëntie uit, die zowel de WKK-richtlijn van 2004 als de richtlijn energie-efficiëntie van 2006 vervangt, behalve de artikels met betrekking tot de 9 % streefwaarde in 2016. De richtlijn werd op 14 november 2012 gepubliceerd en moet uiterlijk op 5 juni 2014 zijn omgezet in nationale regelgeving.

Voor het Vlaams energiebeleid zijn onder meer volgende bepalingen van belang:

- Het vastleggen van een indicatieve 2020 energie-efficiëntiedoelstelling die eveneens moet worden uitgedrukt in een absoluut primair en finaal energieconsumptieniveau in 2020.
- Het tegen eind 2020 bereiken van een absolute hoeveelheid finale energiebesparing die berekend wordt als de som van

de gecumuleerde jaarlijkse extra besparingen waarbij de jaarlijkse extra besparing 1,5 % van het gemiddeld finaal verbruik van 2010-2012 bedraagt.

- Het vaststellen van een langetermijnstrategie voor de renovatie van het gebouwenpark (zowel residentieel als commercieel, zowel privaat als publiek).
- Het renoveren van overheidsgebouwen (vanaf 2014), overeenkomend met 3 % vloeroppervlakte van de gebouwen van de 'centrale regering' of administraties wiens bevoegdheden samen gans België bestrijken. Tegen 1 januari 2014 moet een inventaris worden opgesteld van de betrokken overheidsgebouwen.
- Het stimuleren van sociale huisvestingsmaatschappijen en overheden, waaronder het regionale en lokale niveau, om energie-efficiëntieplannen, energiemanagementen energieprestatiecontracten te implementeren.
- Het bevorderen van de toegang van alle eindafnemers tot kosteneffectieve energieaudits. Deze moeten worden uitgevoerd door gekwalificeerde experts.
- Het uitvoeren van programma's om KMO's aan te zetten audits te ondergaan, aan energiemanagement te doen en de aanbevelingen van de audits uit te voeren. Bedrijven die geen KMO zijn moeten een energieaudit ondergaan, eventueel in het kader van een convenant of vrijwillig akkoord.
- Eindverbruikers moeten beschikken over individuele meters die het werkelijk energieverbruik en het daadwerkelijke tijdstip van verbruik weergeven. Dit geldt maar voor zover dit technisch en financieel haalbaar is en indien toekomstige energiebesparingen dit verantwoorden, behalve bij nieuwe gebouwen en grote renovaties waar dergelijke slimme meters verplicht zijn.
- Tegen 1 januari 2015 moet de facturering gebaseerd zijn op de daadwerkelijke consumptie.
- De netwerktarieven en reglementen bevatten aanmoedigingen tot implementatie van energie-efficiëntiemaatregelen door de operatoren van de elektriciteits- en gasinfrastructuur.
- Tegen 30 juni 2015 moet het energie-efficiëntiepotentieel van de gas- en elektriciteitsinfrastructuur zijn geëvalueerd en de kostenefficiënte maatregelen zijn gepland.
- Onder voorwaarden zijn tariefstructuren met een sociale doelstelling toegelaten.

- Tegen 31 december 2015 is een omvattende beoordeling uitgevoerd van het potentieel voor de ontwikkeling van kwalitatieve warmtekrachtkoppeling en efficiënte stadsverwarming en -koeling (om de vijf jaar te actualiseren).

Het VEA coördineert de omzetting van de nieuwe richtlijn energie-efficiëntie.

1.2. Het VEA zal de omzetting in Vlaamse regelgeving voorbereiden van de bepalingen van de gereviseerde Europese richtlijn inzake de energieprestaties van gebouwen (EPBD-richtlijn)

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid ontwerp van regelgeving.
- *Prestatienorm:* Het ontwerp van regelgeving wordt uiterlijk op 31 juli 2011 aan de minister bezorgd.
- *Realisatiegraad eind 2012:* Nog niet volledig gerealiseerd.

Op 8 juli 2010 trad de nieuwe EPBD-richtlijn (2010/31/EU) in werking. Elke lidstaat heeft vanaf die datum maximum twee jaar de tijd om de richtlijn om te zetten in eigen wetgeving.

Een aantal bepalingen zijn omgezet met het besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 houdende algemene bepalingen over het energiebeleid.

De bepalingen die een decretale basis vereisen, zijn omgezet via het decreet van 18 november 2011 houdende wijziging van het decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid.

Een studie rond systeemeisen aan technische bouwsystemen die in bestaande gebouwen nieuw geïnstalleerd, vervangen of verbeterd worden, werd in oktober 2011 opgestart. De studie werd afgerond in mei 2012. De stakeholders werden ingelicht over het eindresultaat en konden feedback geven. De studieresultaten en de feedback van de sector worden door het VEA verwerkt tot een beleidsvoorstel dat zal opgenomen worden in de EPB-evaluatie 2013.

In het Energiebesluit werd een bepaling toegevoegd betreffende de haalbaarheidsstudie

voor nieuw op te richten gebouwen met een vloeroppervlakte kleiner dan 1000 m². Voor deze gebouwen geldt de algemene haalbaarheidsstudie die voor het hele Vlaamse Gewest wordt opgesteld.

Voor de omzetting van de gereviseerde richtlijn betreffende de energieprestaties van gebouwen zijn in uitvoering van het wijzigingsdecreet van 18 november 2011 nog volgende wijzigingsbesluiten nodig:

- concretisering van de definitie van bijna-energie neutraal gebouw (zie het volgende hoofdstuk 1.3);
- het vaststellen van het stappenplan voor de verstrenging van de EPB-eisen tot 2018/2021 (zie hoofdstuk 1.4);
- het opleggen van systeemeisen aan technische bouwsystemen die in bestaande gebouwen nieuw geïnstalleerd, vervangen of verbeterd worden.

1.3. Het VEA zal een actieplan bijna-energie neutrale gebouwen uitwerken

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid voorstel van actieplan.
- *Prestatienorm:* Het voorstel van actieplan wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.
- *Realisatiegraad eind 2012:* Gerealiseerd. Op 30 juni 2011 heeft het VEA het voorstel van actieplan aan de minister bezorgd.

De nieuwe EPBD-richtlijn bepaalt dat vanaf 2021 alle nieuwe gebouwen bijna-energie neutrale gebouwen moeten zijn. In het kader van de voortrekkersrol van de publieke sector, geldt die verplichting voor nieuwe overheidsgebouwen al vanaf 2019.

De Europese richtlijn stelt dat er een globaal actieplan moet worden opgesteld om een toename van het aantal bijna-energie neutrale gebouwen, zowel bij nieuwbouw als in het bestaande gebouwenpark, te stimuleren.

Het actieplan moet onder meer de volgende elementen omvatten:

- de gedetailleerde definitie van bijna-energie neutrale gebouwen, waarin nationale, regionale of lokale omstandigheden in aanmerking worden genomen, en met inbegrip van een numerieke indicator van het primaire energieverbruik, uitgedrukt in kWh/m² per jaar;

- de tussentijdse streefcijfers voor het verbeteren van de energieprestatie van nieuwe gebouwen tegen 2015;
- informatie over het beleid en de vastgestelde financiële of andere maatregelen ter bevordering van bijna-energie neutrale gebouwen, met inbegrip van nadere gegevens over nationale eisen en maatregelen in verband met het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen in nieuwe gebouwen en in bestaande gebouwen die een ingrijpende renovatie ondergaan.

Het actieplan wordt in nauw overleg met alle stakeholders uitgewerkt. Een ontwerp van Vlaams actieplan bijna-energie neutrale gebouwen werd op 23 maart 2012 als mededeling aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Na integratie van de feedback van de SERV en de Mina-Raad werd op 21 juni 2012 het finaal actieplan aan de Vlaamse Regering meege-deeld.

Op ENOVER van 23 september 2011 is over-eengekomen een nieuwe werkgroep op te starten met de doelstelling een nationaal ge-coördineerd actieplan in te dienen bij de Europese Commissie. Het VEA heeft de werkzaamheden van deze werkgroep ge-coördineerd. De ENOVER-werkgroep heeft op 28 september 2012 het nationaal ge-coördineerd actieplan ingediend bij de Europese Commissie.

Volgens de richtlijn zal de Europese Commissie de actieplannen beoordelen en nagaan of de voorgestelde maatregelen adequaat zijn. De Commissie zou uiterlijk op 31 december 2012 een eerste verslag publiceren. Deze timing werd niet gehaald.

1.4. Het VEA zal een stappenplan uitwerken tot het stapsgewijs verstrengen van de EPB-eisen voor nieuwbouw tot 2021

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid voorstel van stappenplan.
- *Prestatienorm:* Het voorstel van stappenplan wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.
- *Realisatiegraad eind 2012:* Niet gerealiseerd. Het voorstel van stappenplan zal vermoedelijk pas halfweg 2013 aan de minister kunnen worden bezorgd.

De gemeenschappelijke Europese methode voor het bepalen van de kostenoptimale ei-

senniveaus zou oorspronkelijk tegen eind juni 2011 worden gepubliceerd. Uiteindelijk is de methodologie in de gedelegeerde verordening van 18 januari 2012 vastgelegd en op 21 maart 2012 gepubliceerd in het Europees journaal. Hierdoor is er sterke vertraging opgetreden in het beleidsvoorbereidend werk om het stappenplan voor de EPB-eisen tot 2021 concreet uit te werken.

Het kostenoptimale niveau van de minimumeisen inzake energieprestatie wordt in de richtlijn gedefinieerd als het energieprestatieniveau dat gedurende de geraamde economische levensduur de laagste kosten met zich meebrengt. De lidstaten moeten de kostenoptimale niveaus van de minimumeisen inzake energieprestatie berekenen aan de hand van het ter beschikking gestelde vergelijkend methodologisch kader en de resultaten vergelijken van die berekening met de geldende minimumeisen inzake energieprestatie.

Om het kostenoptimale niveau te onderzoeken, moeten de lidstaten de volgende stappen volgen:

- Referentiegebouwen definiëren. Tot de referentiegebouwen behoren zowel nieuwe als bestaande, al dan niet voor bewoning bestemde, gebouwen.
- Energie-efficiëntiemaatregelen definiëren die voor de referentiegebouwen worden beoordeeld.
- De finale en primaire energiebehoefte van de referentiegebouwen beoordelen, alsook van de referentiegebouwen als de vastgestelde energie-efficiëntiemaatregelen zijn toegepast.
- De kosten (d.w.z. de netto contante waarde) van de op de referentiegebouwen gedurende de verwachte levensduur toegepaste energie-efficiëntiemaatregelen berekenen door toepassing van de beginselen van het vergelijkend methodologisch kader.

Een studie overeenkomstig de door de Europese Commissie ter beschikking gestelde richtsnoeren werd in juli 2012 opgestart. De doorlooptijd bedraagt 8 à 9 maand.

1.5. Het VEA zal de implementatie voorbereiden van het energieprestatiecertificatensysteem voor niet-residentiële gebouwen

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van ontwerp van ministerieel besluit dat de datum van inwerkingtreding vastlegt.*
- *Prestatienorm: Het ontwerp van ministerieel besluit wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Niet gerealiseerd. Het ontwerp van ministerieel besluit zal pas in de loop van 2014 aan de minister kunnen worden bezorgd.*

Op 5 december 2008 heeft de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring gehecht aan het besluit met betrekking tot de energieprestatiecertificatie bij verkoop en verhuur van niet-residentiële gebouwen. In het kader van de coördinatie van de Vlaamse energiewetgeving werd dit besluit geïntegreerd in het Energiebesluit van 19 november 2010, dat op 1 januari 2011 in werking is getreden.

De bepalingen omtrent de energieprestatiecertificatie van niet-residentiële gebouwen moeten echter nog door middel van een ministerieel besluit nader worden uitgevoerd en in werking worden gesteld. Een effectieve inwerkingtreding is pas zinvol indien er een certificatiesoftware beschikbaar is en er voldoende energiedeskundigen type D zijn erkend om de energieprestatiecertificaten voor niet-residentiële gebouwen op te maken.

Om erkend te kunnen worden, moet een kandidaat-energiedeskundige type D een door het VEA erkende opleiding hebben gevolgd. Een belangrijke module van de opleiding zal bestaan uit het strikt na te leven inspectieprotocol en de verplicht te gebruiken certificatiesoftware. De opleidingen kunnen dan ook maar pas starten van zodra de certificatiesoftware en het inspectieprotocol beschikbaar zijn.

Voor de berekening van de energieprestaties van bestaande, niet-residentiële gebouwen werd in samenspraak met de andere gewesten gekozen om een Nederlandse rekenmethodiek en software aan te passen aan de Belgische context. De gezamenlijke opdracht werd eind mei 2010 toegekend aan de NV BuildDesk. Voor de ontwikkeling van de rekenmethodiek is wetenschappelijke ondersteuning vereist. Hiervoor werd, eveneens samen

met de andere gewesten, een algemene of-
ferteaanvraag gelanceerd.

Nadat midden 2011 alle wetenschappelijke partners gekend waren, werd gestart met de ontwikkeling van de rekenmethodiek voor de bepaling van de energieprestaties van bestaande, niet-residentiële gebouwen. Van oktober 2011 tot april 2012 is over de verschillende thema's (gebouwindeling, verlichting, gebouwschil, installaties) die in de rekenmethodiek aan bod moeten komen, een eerste consultatieronde gehouden met de wetenschappelijke partners, de experts uit de praktijk, de drie gewesten en de softwareontwikkelaar.

Op basis van de nieuwbouwmethodiek en de input van de verschillende geraadpleegde deskundigen werd een eerste ontwerp van formulestructuur uitgewerkt.

De resultaten van de studie andere specifieke bestemmingen (zie 1.8) moeten maximaal worden geïntegreerd in de rekenmethodiek voor het EPC voor bestaande niet-residentiële gebouwen.

Midden oktober 2012 werd de tweede ronde van werksessies met de deskundigen aangevat.

Gelet op de vertraging bij het uitwerken van de rekenmethodiek, zullen de rekenmethodiek en het inspectieprotocol voor niet-residentiële gebouwen pas midden 2013 beschikbaar zijn.

1.6. Het VEA wil, geïntegreerd in een certificatiesoftware, een gebruiksvriendelijke maatwerkadviesmodule voor residentiële gebouwen laten ontwikkelen

- *Prestatie-indicator:* Release van de maatwerkadviesmodule.
- *Prestatienorm:* Release uiterlijk op 31 december 2012.
- *Realisatiegraad eind 2012:* Project loopt vertraging op aangezien eerst een technische analyse moest worden uitgevoerd.

Voor het opmaken van een grondige energieaudit voor eengezinswoningen wordt momenteel gebruik gemaakt van de energieadviesprocedure (EAP). Deze procedure staat volledig los van de huidige certificatiemethode voor bestaande residentiële gebouwen. De gegevens die verzameld worden voor de

opmaak van het certificaat kunnen bijgevolg niet automatisch overgenomen worden voor de opmaak van een energieaudit. Bovendien vereist de EAP-software een zeer gedetailleerde gegevensinvoer. Hierdoor loopt de inspectietijd gevoelig op, waardoor ook de kostprijs van de energieaudit vrij hoog ligt. Als gevolg van deze hoge kostprijs wordt weinig beroep gedaan op maatwerkadvies vooraleer de energierenovatiwerken worden uitgevoerd. Bovendien zijn de resultaten van het EPC en de energieaudit niet vergelijkbaar en kan er met de huidige procedure geen energieaudit voor appartementen worden opgemaakt. Bijkomend nadeel is dat de energieaudit enkel mag worden opgemaakt door de energiedeskundigen type B en niet door de energiedeskundigen type A die erkend zijn voor de opmaak van het energieprestatiecertificaat.

Om tegemoet te komen aan deze knelpunten werd begin september 2011 een bestek gelanceerd voor de integratie van een maatwerkadviesmodule in de certificatiesoftware voor bestaande residentiële gebouwen. Op voorstel van de softwareontwikkelaar werd in de eerste helft van 2012 een uitgebreide technische analyse uitgevoerd, waarin de functionaliteiten en de ontwikkelingskost voor de integratie van een maatwerkmodule in de certificatiesoftware in kaart werden gebracht. Die technische analyse wordt als basis gebruikt om de gewenste functionaliteiten verder vast te leggen. De opdracht voor de uitwerking van de berekeningsmethodiek voor de maatwerkadviesmodule werd eind 2012 toegekend.

1.7. Het VEA zal een ontwerp van besluit voorbereiden over de stroomlijning van de erkenningsregelingen voor de energiedeskundigen type A en type B

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering.
- *Prestatienorm:* Het ontwerp van besluit wordt uiterlijk op 31 juli 2012 aan de minister bezorgd.
- *Realisatiegraad eind 2012:* Het project loopt vertraging op wegens uitvoeren van een technische analyse voor de integratie van een maatwerkadviesmodule in de certificatiesoftware

Momenteel zijn er teveel verschillende types van erkende deskundigen en daaraan gekoppelde opleidingen. Dit maakt het niet eenvou-

dig om de opleidingen inhoudelijk op elkaar af te stemmen. Bovendien is dit weinig transparant naar de burger toe. Doelstelling is om tot een rationalisatie te komen van het aantal energiedeskundigen. In eerste instantie wordt hierbij gedacht aan twee grote groepen: erkende energiedeskundigen voor bestaande residentiële gebouwen en erkende energiedeskundigen voor bestaande niet-residentiële gebouwen.

Het regelgevend kader voor de stroomlijning van de erkenningsregeling voor energiedeskundigen type A en B zal worden uitgewerkt. Hierbij zal bijzondere aandacht worden besteed aan kwaliteitsgaranties, zoals het regelmatig volgen van een verplichte bijscholing om de erkenning te kunnen behouden (zie ook 1.21 in verband met het globale actieplan kwaliteitsborging opleiding energiedeskundigen).

De effectieve invoering van één type energiedeskundige voor bestaande residentiële gebouwen kan pas gebeuren als de maatwerkadviesmodule geïntegreerd werd in de bestaande certificatiesoftware.

1.8. Het VEA wil meewerken aan de uitwerking van een geïntegreerde berekeningsmethode voor de energieprestaties van gebouwen

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid uitvoeringsplan om, bij voorkeur samen met de andere gewesten, een geïntegreerde berekeningsmethode voor de energieprestaties van gebouwen uit te werken
- *Prestatienorm:* Het uitvoeringsplan wordt uiterlijk op 31 juli 2011 aan de minister bezorgd
- *Realisatiegraad eind 2012:* Gerealiseerd. Het uitvoeringsplan werd op 23 maart 2011 aan de minister bezorgd

Een visiegroep binnen het VEA heeft de verschillen tussen de diverse methodes geïnventariseerd en de mogelijke pistes voor de aanpak van het integratieproject uitgewerkt. De visiegroep heeft vervolgens een plan van aanpak voor het integratieproject opgesteld. Dit uitvoeringsplan werd op 23 maart 2011 aan de minister bezorgd.

Dit plan van aanpak houdt in dat de twee projecten 'EPC niet-residentieel' (implementatie van het energieprestatiecertificatensysteem voor bestaande niet-residentiële gebouwen)

en 'studie andere specifieke bestemmingen' (ontwikkeling berekeningsmethode voor nieuwe niet-residentiële gebouwen) parallel opgevolgd worden en zoveel mogelijk op elkaar afgestemd worden om tot een geïntegreerde methode te komen voor niet-residentiële nieuwe en bestaande gebouwen. Naast de berekeningsmethodiek is het ook nodig om de bestemmingen (functies) en het indelen van complexe gebouwen af te stemmen.

Een nota met de stand van zaken aangaande de stroomlijning van de berekeningsmethodiek voor niet-residentiële gebouwen op basis van de lopende studies, werd op 25 juli 2012 aan de minister bezorgd. De evaluatie van een gelijkaardige aanpak voor residentiële gebouwen kon in 2012 nog niet gebeuren. De projecten voor niet-residentiële gebouwen hebben vertraging opgelopen. Het afstemmingsproces is nog niet ver genoeg gevorderd om conclusies te kunnen trekken.

1.9. Het VEA wil ter ondersteuning van de implementatie van de verstrengde energieprestatie-regelgeving een EPB-software van de tweede generatie ter beschikking stellen van verslaggevers en architecten

- *Prestatie-indicator:* Release van de EPB-software van de tweede generatie.
- *Prestatienorm:* Release uiterlijk op 31 december 2012.
- *Realisatiegraad eind 2012:* De realisatie van deze doelstelling heeft vertraging opgelopen. De publieke release is gepland in het najaar van 2013.

De evaluaties van de energieprestatieregelgeving door het VEA toonden aan dat de EPB-software een heikel punt blijft. De andere gewesten hebben door het bedrijf Altran een alternatieve software laten ontwikkelen die eind april 2010 officieel werd uitgebracht. De Altransoftware is duidelijk een EPB-software van een nieuwe generatie. De gebruiksvriendelijkheid en visuele mogelijkheden liggen een stuk hoger en het ontwikkelen van nieuwe functionaliteiten zou een stuk vlotter verlopen dan in de organisch gestructureerde Vlaamse EPB-software.

De onderhandelingen met de andere gewesten betreffende het verkrijgen van een gebruiks- en aanpassingsrecht op de Altransoft-

ware, werden in mei 2010 opgestart en in 2012 afgerond. Op 22 maart 2012 gaf de Vlaamse Regering haar toestemming aan de overeenkomst tussen de drie gewesten over het verkrijgen van een gebruiks- en aanpassingsrecht door het Vlaamse Gewest op de software van de andere Gewesten. Op 25 april 2012 werd de overeenkomst ondertekend door de bevoegde ministers van de drie gewesten.

Er zijn een aanzienlijk aantal wijzigingen nodig om de software aan te passen aan de Vlaamse context. Het Brusselse en het Waalse Gewest hadden in april de releaseplanning reeds vastgelegd. Het was niet mogelijk om in deze planning nog alle nodig aanpassingen toe te voegen. Vanaf halfweg 2012 is Altran gestart met de analyseopdracht voor aanpassingen aan de Vlaamse context. De eerste reeks aanpassingen werd in het najaar ontwikkeld.

1.10. Het VEA zal de lopende energiebeleidsovereenkomsten evalueren en het overleg over de opmaak van een of meer nieuwe overeenkomsten coördineren en ondersteunen

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid ontwerpnota aan de regering over de voortzetting van de aflopende energiebeleidsovereenkomsten.
- *Prestatienorm:* Ontwerpnota aan de regering wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.
- *Realisatiegraad eind 2012:* Met vertraging gerealiseerd. De Vlaamse Regering heeft eind 2012 de nieuwe energiebeleidsovereenkomsten goedgekeurd.

Het benchmarking- en auditconvenant lopen respectievelijk af eind 2012 en eind 2013.

Het overleg met de sectorvertegenwoordigers (zetelende leden uit Auditcommissie en Commissie Benchmarking) is opgestart in oktober 2011. De politieke standpuntbepaling omtrent de verlenging van de convenanten werd door het VEA voorbereid. Eind 2011 was een conceptnota voor het verlengde convenant beschikbaar waarin de doelgroep, het engagement en de tegenprestaties beschreven stonden.

Halfweg 2012 zijn de onderhandelingen over nieuwe energiebeleidsovereenkomsten in een stroomversnelling geraakt zodat in september 2012 een principiële akkoord met de sectorfe-

deraties kon worden bereikt. In het najaar van 2012 werd het besluitvormingsproces opgestart. De Vlaamse Regering keurde eind 2012 de nieuwe energiebeleidsovereenkomsten goed, waarna ze voor bespreking werden toegezonden aan het Vlaams Parlement. Het lopende benchmarkingconvenant werd verlengd tot de inwerkingtreding van de nieuwe energiebeleidsovereenkomsten.

1.11. Het VEA zal met het oog op een beperking van administratieve lasten van de EPB-regelgeving een interactieve ICT-frontoffice exploiteren, ter ondersteuning van externen, bij de toepassing van de EPB-regelgeving en die tijdig aanpassen aan wijzigende wetgeving

- *Prestatie-indicator:* Waardering van verslaggevers en gemeentebesturen voor de beperking van de administratieve lasten van de EPB-regelgeving door de uitbouw van een interactieve ICT-frontoffice.
- *Prestatienorm:* De waardering ligt eind 2014 hoger dan in 2011.
- *Realisatiegraad 2012:* Op schema. In 2011 werd de bevraging gehouden voor de nulmeting.

In het kader van de energieprestatieregelgeving moeten vanaf 2006 tijdens het bouwproces bepaalde administratieve formaliteiten vervuld worden door gemeenten en EPB-verslaggevers. Hiervoor werd, in uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 11 maart 2005, de energieprestatiedatabank ontwikkeld om alle gegevens elektronisch te laten doorsturen en centraal bij het VEA te beheren. Iedere gemeente staat in voor het elektronisch verzenden van haar vergunningengegevens. De verslaggever staat in voor het elektronisch indienen van de startverklaring en de EPB-aangifte bij het VEA.

In 2011 werd een nulmeting uitgevoerd inzake de waardering van verslaggevers en gemeentebesturen met betrekking tot administratieve lasten en de frontoffice-applicatie. De enquête werd eind september 2011 beëindigd. De resultaten van dit tevredenheidsonderzoek werden aan het VEA voorgesteld op 14 oktober 2011. Op basis van de voornaamste resultaten van deze nulmeting werd een werkplan opgesteld met de voornaamste aanpassingen die de tevredenheid omtrent het gebruik van

de energieprestatiedatabank moeten verhogen.

Voor het gedeelte EPB (nieuwbouw & verbouwingen) zijn er 3 documenten die ingegeven worden in het systeem en die samen een dossier moeten vormen:

- De stedenbouwkundige vergunningen melding, aangeleverd in XML-formaat door de gemeenten.
- De startverklaring met voorafberekening, ingegeven door de EPB-verslaggever als verklaring van de start van de werkzaamheden.
- De EPB-aangifte, ingegeven door de verslaggever als aangifte van de uitgevoerde werken en de behaalde prestaties op vlak van de energieprestatie en het binnenklimaat (EPB).

Deze drie documenten worden tot het najaar van 2012 onafhankelijk van elkaar en afzonderlijk naar de energieprestatiedatabank verzonden. Het systeem maakte dossiers aan op basis van de documenten en hing het document aan het dossier. Bij dit principe stelde zich echter het probleem dat deze 3 documenten niet altijd aan elkaar en aan één dossier gekoppeld zijn. Elk klein verschil in de schrijfwijze van het energieprestatiedossiernummer, dat uniek is per dossier, zorgde ervoor dat een verschillend dossier werd aangemaakt en dat de documenten niet juist gekoppeld werden.

Om de correcte koppeling tussen de vergunning enerzijds en de startverklaring en de EPB-aangifte anderzijds te garanderen en om de verslaggever een meer gebruiksvriendelijke applicatie aan te bieden waaraan minder administratieve lasten voor het indienen van de documenten verbonden zijn, werd voor de frontoffice een redesignproject uitgevoerd. In oktober 2012 werd het redesignproject van de frontoffice gereleased. De toepassing kreeg een frissere vormgeving. De documentgebaseerde werking werd aangepast naar een dossiergebaseerde structuur.

1.12. Het VEA zal met het oog op een beperking van administratieve lasten van de EPC-regelgeving een interactieve ICT-frontoffice exploiteren, ter ondersteuning van externen, bij de toepassing van de EPC-regelgeving en die tijdig aanpassen aan wijzigende wetgeving

- *Prestatie-indicator: Waardering van energiedeskundigen voor de gebruiksvriendelijkheid van een interactieve ICT-frontoffice.*
- *Prestatienorm: De waardering ligt eind 2014 hoger dan in 2011.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Op schema. In 2011 werd de bevraging gehouden voor de nulmeting.*

Vanaf 2007 is de ontwikkeling gestart om de energieprestatiedatabank ook uit te bouwen als centraal systeem en databank voor de implementatie van de energieprestatiecertificatiesystemen. Het systeem met de bijhorende databank is momenteel aldus functioneel opgesplitst in drie grote groepen:

- Nieuwbouw & verbouwingen: EPB-eisen bij vergunningsplichtige werken;
- EPC (energieprestatiecertificaat) publieke gebouwen;
- EPC verhuur- en verkoop van residentiële gebouwen.

In 2011 werd een nulmeting uitgevoerd inzake de waardering van energiedeskundigen met betrekking tot administratieve lasten en de frontoffice-applicatie. De energiedeskundigen zijn over het algemeen tevreden over de werking van de frontoffice. Het grootste knelpunt is de beschikbaarheid van de certificatiesoftware voor residentiële gebouwen.

In 2012 heeft het VEA diverse acties ondernomen om de beschikbaarheid van de certificatiesoftware te verbeteren. In oktober 2012 werd de frontoffice in een nieuw kleedje gestoken.

1.13. Het VEA zal de energieprestatie-regelgeving handhaven op het vlak van de tijdige indiening van de startverklaring en de EPB-aangifte

- *Prestatie-indicator: Aantal gemeenten waar controle wordt uitgevoerd.*
- *Prestatienorm: In de periode 2011-2015 zijn in alle gemeenten controles uitgevoerd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: 64 gemeenten voor het indienen van de startverklaring, 64 gemeenten voor het indienen van de EPB-aangifte.*

In de herziene Europese richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen (2010/31/EU) wordt het belang van handhaving onderstreept. De lidstaten moeten regels vaststellen en toepassen die gelden voor inbreuken op de regelgeving.

De cijfers van het aantal ingediende documenten in de energieprestatiedatabank tonen aan dat voor een substantieel aantal bouwprojecten de procedurevereisten van de energieprestatieregelgeving worden nageleefd. Een belangrijke groep blijft echter achter en dient de startverklaring of EPB-aangifte niet tijdig in.

Het aantal ingediende startverklaringen heeft in 2012 een recordhoogte bereikt. Het VEA volgt de vergunde bouwdoossiers op waarvoor geen startverklaring wordt ingediend. Wanneer 8 maand na het verlenen van de vergunning geen startverklaring is ingediend, stuurt het VEA een herinnering. In 2012 werden 2.905 herinneringsbrieven verstuurd in 64 gemeenten (2011: 2.070 brieven in 63 gemeenten). Er werden 33 aanmaningen verstuurd voor het niet-indienen van de startverklaring (2011: 99).

Het VEA stuurt sinds 2010 steekproefsgewijs herinneringsbrieven voor dossiers die meer dan twee jaar geleden werden gestart, waarvan de EPB-aangifte nog ontbreekt en waarvoor er geen vaststelling van ingebruikname is. Het VEA stuurde in 2012 4.246 van dat type herinneringsbrieven voor dossiers in 64 gemeenten. Sinds januari 2012 is er een verscherpt toezicht op de ingebruikname van een gebouw. Het aantal vaststellingen van ingebruikname steeg in 2012 fors tot 2.843 dossiers (2011: 589). Waar in 2011 200 aanmaningen verstuurd werden, lag dit aantal in 2012 op 1946 aanmaningen. Het aantal ingediende EPB-aangiften is de voorbije jaren ook sterk gestegen.

Tabel 1: Aantal ingediende startverklaringen per indienjaar

Jaar	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
2006	903	449	1412	717	1053	4534
2007	4644	2605	5812	3499	4377	20.937
2008	6164	3379	6244	4085	4910	24.782
2009	6203	3427	6397	4016	5040	25.083
2010	6598	3424	6946	4461	5696	27.125
2011	6104	3203	6647	4067	5549	25.570
2012	7216	3700	7560	4824	6828	30.128
Totaal	37.832	20.187	41.018	25.669	33.453	158.159

Tabel 2: Aantal ingediende EPB-aangiften per indienjaar

Jaar	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
2007	215	82	361	124	182	964
2008	1956	935	2326	1283	1532	8032
2009	5262	2311	5765	3544	4280	21.162
2010	7141	3881	7644	4946	6706	30.318
2011	8485	3818	8843	5562	7444	34.152
2012	9308	4722	8691	5802	8397	36.920
Totaal	32.367	15.749	33.630	21.261	28.541	131.548

1.14. Het VEA zal de energieprestatie-regelgeving handhaven op het vlak van het voldoen aan de EPB-eisen

- *Prestatie-indicator:* Aantal dossiers waarvoor een eerste kennisgeving van de boeteberekening op basis van de ingediende EPB-aangifte wordt verstuurd..
- *Prestatienorm:* Jaarlijks worden 2000 kennisgevingsbrieven verstuurd.
- *Realisatiegraad eind 2012:* 3041 kennisgevingsbrieven verstuurd.

Het strikte handhavings- en controlebeleid werpt zijn vruchten af. Het gemiddeld E-peil daalt systematisch.

Tabel 3: Evolutie van het gemiddelde E-peil voor woningen en appartementen per aanvraagjaar

Jaar	Alle woongebouwen	Eengezinswoningen	Appartementen
2006	88	86	90
2007	81	80	83
2008	78	76	81
2009	74	72	79
2010	66	64	70

Tot eind 2012 werden 7767 unieke EPB-aangiften ingediend die niet voldoen aan de EPB-eisen en waarvan de boete meer dan 250 euro bedraagt. Dit aantal is gelijk aan ongeveer 6 % van het aantal op heden ingediende EPB-aangiften (131.092). De laatste jaren is het aantal overtreders van de EPB-eisen (K, E, U/R en ventilatie) aan het stabiliseren. Waar voor de vergunningsaanvragen van 2006 9 % niet aan de EPB-eisen voldeed (met boete hoger dan 250 euro), voldoet 3,5 % niet voor de vergunningsaanvragen sinds 2009. De meeste overtredingen (gemiddeld 85 % van alle boetedossiers) gebeuren op het vlak van ventilatie. Meestal ontbreken enkele ventilatiecomponenten. Het is eerder uitzonderlijk dat er totaal geen ventilatiesysteem is geplaatst.

In 2008 werd gestart met het opleggen van een administratieve geldboete aan gebouwen die niet voldoen aan de EPB-eisen. In dat jaar werden 227 dossiers behandeld. In 2009 was dit aantal gestegen tot 471 dossiers en in 2010 zijn 512 dossiers behandeld. Dankzij de uitbreiding van het personeelsbestand konden in 2011 en 2012 respectievelijk 2024 en 3041 dossiers worden behandeld. Eind 2010 wachtten nog 2676 dossiers op behandeling. Eind 2011 was dit aantal gedaald tot 2536 dossiers en eind 2012 tot 1421 dossiers.

1.15. Het VEA zal de energieprestatie-regelgeving handhaven op het vlak van waarheidsgetrouwe rapportering van de energieprestaties door de EPB-verslaggever

- *Prestatie-indicator:* Aantal EPB-aangiften waarbij de geldigheid van de inputgegevens wordt gecontroleerd (deskaudit).
- *Prestatienorm:* Jaarlijks worden 100 EPB-aangiften gecontroleerd op geldigheid van de inputgegevens.
- *Realisatiegraad eind 2012:* 132 EPB-aangiften werden gecontroleerd op geldigheid van de invoergegevens.
- *Prestatie-indicator:* Aantal volledig gecontroleerde EPB-aangiften, waarbij naast de geldigheid van de inputgegevens ook de overeenstemming tussen de in de aangifte vermelde specificaties en het gebouw as-built met een plaatsbezoek wordt nagegaan (in-situ-audit).
- *Prestatienorm:* Jaarlijks worden 20 EPB-aangiften gecontroleerd via een bezoek ter plaatse.
- *Realisatiegraad eind 2012:* 29 EPB-aangiften gecontroleerd via een bezoek ter plaatse.

In de herziene Europese richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen wordt het belang van handhaving en kwaliteitscontrole onderstreept. Jaarlijks moet een kwaliteitscontrole uitgevoerd worden op een statistisch relevante steekproef van het totale aantal energieprestatiecertificaten bouw.

Het VEA voert verschillende types controles uit op de kwaliteit van de EPB-aangifte en het energieprestatiecertificaat bouw:

- *Controles zonder plaatsbezoek:* bij dat type controle gaat een controleambtenaar na of er geen fouten werden gemaakt in de invoergegevens bij het opstellen van de EPB-aangifte.
- *Controles met plaatsbezoek:* de controleambtenaar stelt in het gebouw, tijdens of na de uitvoering, vast welke installaties en materialen gebruikt worden. Controles met plaatsbezoek worden steekproefsgewijs uitgevoerd bij grote verslaggevers of naar aanleiding van klachten. In 2012 werden 29 bouwplaatsen of gebouwen bezocht voor het uitvoeren van vaststellingen in het kader van een verslaggevercontrole.

Voor controles zonder plaatsbezoek waar problemen vastgesteld worden en voor elke controle met plaatsbezoek, worden stavingstukken opgevraagd aan de verslaggever. Wanneer de EPB-aangifte is ingediend, worden alle vaststellingen vergeleken met de ingevoerde gegevens en de stavingstukken. Wanneer de gedetecteerde fouten aanleiding geven tot een slechter resultaat dan in de EPB-aangifte gerapporteerd is, geeft dit aanleiding tot een administratieve boete. In 2010 werd voor 39 verslaggevers de handhavingprocedure opgestart. Dankzij de personeelsuitbreiding konden in 2011 en 2012 voor respectievelijk 107 en 132 verslaggevercontroledossiers een eerste kennisgeving verstuurd worden met daarin het resultaat van de waarheidsgetrouwheidscontrole uitgevoerd na vaststellingen ter plaatse of bij vermoeden van niet correcte rapportering.

Bij de controledossiers stelt het VEA regelmatig vast dat de verslaggevers rapporteren dat het gebouw aan de EPB-eisen voldoet, terwijl dat in realiteit niet zo is, of dat het gebouw een E-peil behaalt waarmee het in aanmerking komt voor financiële ondersteuning, terwijl dat in realiteit niet zo is. Bij het uitvoeren van de controle is het niet mogelijk om vast te stellen of de verslaggever de fout met opzet, uit vergetelheid of onkunde maakte. Eenzelfde fout kan de ene verslaggever bij gebrek aan kennis maken, terwijl de kans bestaat dat een andere verslaggever er bewust verkeerd over rapporteert (eventueel onder druk van de aangifteplichtige) zodat het gebouw beter scoort om

bijvoorbeeld te voldoen aan premievoorwaarden of aan de EPB-eisen. Frequentie fouten werden ondertussen in de EPB-software opgenomen als validatieregel zodat de verslaggever die niet meer kan maken. De werkwijze voor het uitvoeren van dit type controles werd op punt gezet. Het bleek immers dat een betere onderbouwing van de vaststellingsdossiers nodig was om juridische problemen bij het verdere verloop te vermijden. Dit zorgt ervoor dat de tijd nodig om een dossier te behandelen, gestegen is.

1.16. Het VEA zal het energieprestatie-certificatensysteem voor bestaande woongebouwen handhaven

- *Prestatie-indicator: Aantal gecontroleerde gebouwen op aanwezigheid van het EPC.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks worden 3000 woongebouwen die te koop of te huur worden aangeboden, gecontroleerd op de aanwezigheid van het EPC.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. Er werden 3489 controles op aanwezigheid van het EPC uitgevoerd.*
- *Prestatie-indicator: Aantal kwaliteitscontroles op basis van een plaatsbezoek.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks wordt de kwaliteit van het EPC voor 12 gebouwen ter plaatse gecontroleerd.*

Tabel 4: Aantal EPC's bestaande woongebouwen in 2012 per provincie (en per jaar van indiening)

Jaar	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal (Provincie)
2012 Verhuur	13.354	5100	10.578	8782	9280	47.094
Verkoop	25.535	8453	17.536	12.147	18.341	82.012
Totaal	38.889	13.553	28.114	20.929	27.621	129.106
2011 Verhuur	12.655	4547	9835	6450	8112	41.599
Verkoop	25.012	8448	16.685	12.649	18.045	80.839
Totaal	37.667	12.995	26.520	19.099	26.157	122.438
2010 Verhuur	13.943	6189	13.958	8697	10.481	53.268
Verkoop	26.562	9359	18.186	12.743	19.444	86.294
Totaal	40.505	15.548	32.144	21.440	29.925	139.562
2009 Verhuur	15.921	6718	17.043	9986	11.681	61.349
Verkoop	28.381	9758	18.881	13.468	19.752	90.240
Totaal	44.302	16.476	35.924	23.454	31.433	151.589
2008 Verhuur	374	61	136	112	104	787
Verkoop	2420	779	1612	1193	1590	7594
Totaal	2794	840	1748	1305	1694	8381
Totaal (Jaar)	164.157	59.412	124.450	86.227	116.830	551.076

- *Realisatiegraad eind 2012: Niet gerealiseerd.* Er werden 5 gebouwen ter plaatse gecontroleerd.
- Prestatie-indicator: Aantal kwaliteitscontroles via deskaudit.
- Prestatienorm: Jaarlijks worden 600 kwaliteitscontroles uitgevoerd via deskaudit.
- Realisatiegraad eind 2012: Niet gerealiseerd. Er werden 283 certificaten via deskaudit gecontroleerd.

Eind 2012 werden 551.076 geldige energieprestatiecertificaten voor bestaande woongebouwen opgemaakt.

Er waren eind 2012 5637 energiedeskundigen type A erkend voor de opmaak van een certificaat, waarvan ongeveer 2500 als actieve energiedeskundigen kunnen worden beschouwd (minstens 10 EPC's opgemaakt en in 2012 minstens 1).

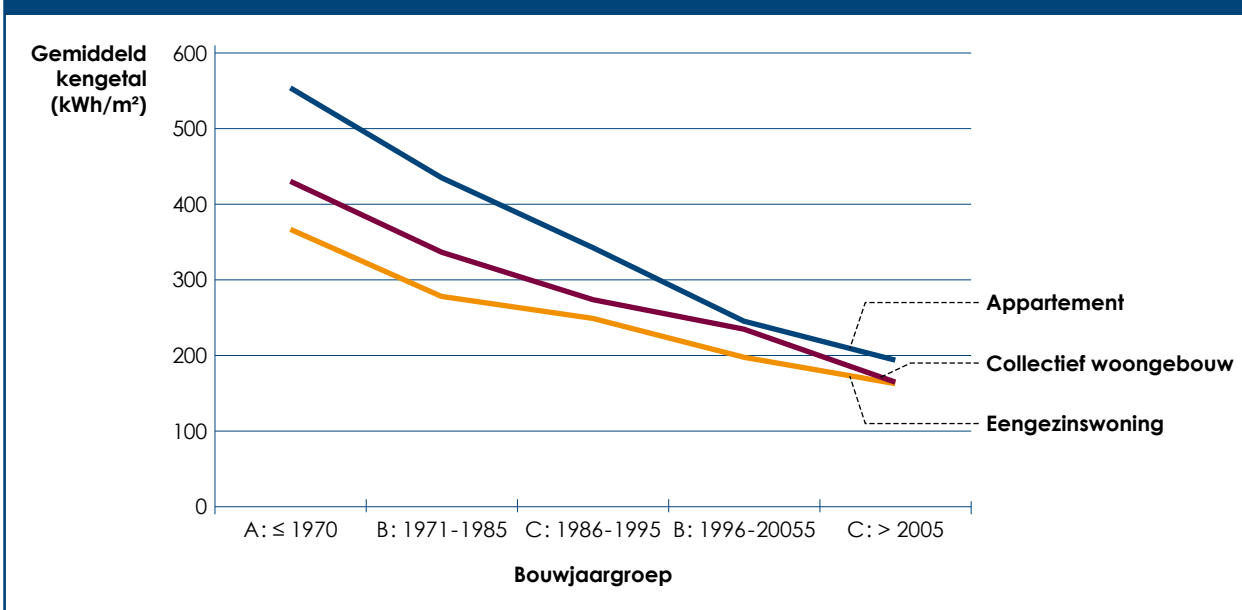
Er werden in 2012 3489 controles op de aanwezigheid van de energieprestatiecertificaten voor bestaande residentiële gebouwen uitgevoerd. Bovendien geldt vanaf 1 januari 2012 de verplichting om het kengetal van het EPC te vermelden in alle commerciële publiciteit van woningen die te koop of te huur worden aangeboden. Deze verplichting vergemakkelijkt de aanwezigheidscontroles en responsabiliseert tussenpersonen als immomakelaars en notarissen. De communicatie en controles werpen duidelijk hun vruchten af. In 2010 beschikte bijna 68 % van de verkopers en verhuurders bij een initiële controle over een EPC. In 2011 was dit percentage verder opgelopen tot ongeveer 81 %. In 2012 beschikte bij een eerste controle 95 % van de te huur of te koop gestelde woningen over een EPC. Aangezien nog niet voor alle dossiers de handhavingprocedure volledig is afgerond, is het nog niet mogelijk om aan te geven hoeveel van deze controles effectief hebben geleid tot een boete.

Het gemiddelde kengetal van de tot nu in-

Tabel 5: Gemiddelde kengetallen van de EPC's (energiescore) voor woongebouwen in functie van bouwjaar en type woongebouw

	Appartement		Collectief woongebouw		Eengezinswoning	
	Aantal	Kengetal	Aantal	Kengetal	Aantal	Kengetal
≤ 1970	118.772	367	2552	430	212.297	552
1971 - 1985	42.665	278	181	336	40.077	435
1986 - 1995	29.941	249	141	273	19.914	341
1996 - 2005	39.402	198	121	234	14.463	244
> 2005	20.381	162	48	163	5123	193
Totaal / Gemiddelde	251.161	295	3043	405	296.874	496

Figuur 1: Evolutie van de energiescore voor woongebouwen in functie van bouwjaar en type woongebouw

gediende EPC's bedraagt voor een appartement 295 kWh/m² per jaar. Voor een eengezinswoning ligt het gemiddelde kengetal op 496 kWh/m² per jaar.

Een analyse van de kengetallen in functie van de bouwjaar toont aan dat hoe jonger het gebouw is, hoe beter de energiescore. Woningen die gebouwd werden na de invoering van isolatiereglementering (1993) scoren al beduidend beter, terwijl woningen die gebouwd werden na de invoering van de energieprestatie regelgeving (2006) zich eerder in de groene zone van de kleuren balk op het EPC bevinden.

Appartementen scoren dus doorgaans beter op energetisch vlak. Appartementen hebben vaak minder energieverlies langs muren, daken en vloeren wat de betere score grotendeels kan verklaren.

Vandaar dat ook rijwoningen over het algemeen energiezuiniger zijn dan halfopen bebouwingen, die op hun beurt dan weer energiezuiniger zijn dan open bebouwingen. Een open bebouwing heeft per m² gemiddeld 20 % meer energie nodig voor verwarming dan een gesloten bebouwing.

Tabel 6: Gemiddelde energiescore in functie van bouwjaar en type eengezinswoning

Bouwjaar	Gesloten	Halfopen	Open
≤ 1970	463	581	656
1971-1985	349	418	470
1986-1995	278	321	359
1996-2005	208	234	266
> 2005	172	187	226
	437	512	538

Een recente nieuwbouwwoning scoort dus gemiddeld bijna drie keer beter op energieveld dan een woning van voor 1970 en dubbel zo goed als een woning uit de periode 1971-1985. Woningen die gebouwd werden na 1996 hebben ook reeds een beduidend lagere energiescore (slechts de helft) van woningen gebouwd voor 1970.

Omdat vastgesteld werd dat de kwaliteit van de certificaten nog vaak niet voldoet, werden in 2011 en 2012 steekproefsgewijze kwaliteitscontroles via deskaudit uitgevoerd. Er werden EPC's opgemaakt door respectievelijk 270 (693 EPC's) en 233 (283 EPC's) energiedeskundigen. In geval twijfelachtige invoergegevens werden vastgesteld, werden stavingsstukken en plannen opgevraagd. Als uit de ingediende

argumentatie niet kon besloten worden dat het een correct invoergegeven betrof, dan werden de handhaving procedures opgestart. Vooraleer er effectief een boete wordt opgelegd of een erkenning wordt geschorst, wordt de energiedeskundige uitgenodigd op een hoorzitting om zijn tegenargumenten te geven. Aangezien nog niet voor alle dossiers de handhaving procedure volledig is afgerond, is het nog niet mogelijk om aan te geven hoeveel van deze controles effectief hebben geleid tot een boete of een schorsing van de energiedeskundige. Aangezien nog niet voor alle dossiers de handhaving procedure volledig is afgerond, is het momenteel ook nog niet mogelijk om aan te geven hoeveel van deze controles effectief hebben geleid tot een boete.

Naast controles zonder plaatsbezoek, worden in een beperkt aantal gevallen ook controles met een plaatsbezoek uitgevoerd. Hierbij wordt een volledige visuele inspectie van het gebouw uitgevoerd en wordt nagegaan of de gerapporteerde vaststellingen overeenstemmen met de vaststellingen van de controle-ambtenaar. De controles met plaatsbezoek worden voornamelijk uitgevoerd bij klachten. In 2012 werden 5 controles ter plaatse uitgevoerd.

1.17. Het VEA zal het energieprestatie-certificatensysteem voor publieke gebouwen handhaven

- *Prestatie-indicator: Aantal gecontroleerde doelgroepen.*
- *Prestatienorm: Tegen eind 2015 zijn de volgende doelgroepen gecontroleerd: overheden, onderwijsinstellingen en welzijns- of gezondheidsvoorzieningen.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Op schema. Eind 2012 werden 35 gemeenten, 60 lagere en secundaire scholen en 25 welzijns- en gezondheidsinstellingen gecontroleerd.*
- *Prestatie-indicator: Aantal kwaliteitscontroles op basis van een plaatsbezoek.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks wordt voor 10 gebruikers de kwaliteit van het EPC ter plaatse gecontroleerd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Niet gerealiseerd.*
- *Prestatie-indicator: Aantal kwaliteitscontroles via deskaudit.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks worden 30 kwaliteitscontroles uitgevoerd via deskaudit.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd.*

Tabel 7: Aantal EPC's publieke gebouwen in 2012 per doelgroep en per provincie (en volgens jaar van indiening)

INGEDIEND		Administratie	Onderwijs	Sport	Welzijn	Cultuur	Openbare diensten	Politie en gerecht	Totaal
2012	Antwerpen	39	121	29	34	57	3	6	289
	Limburg	14	47	9	10	21	1	4	106
	Oost-Vlaanderen	23	98	7	30	33		1	192
	Vlaams-Brabant	14	28	1	7	20	3	3	76
	West-Vlaanderen	25	87	9	19	39		1	180
	Totaal (provincie)	115	381	55	100	170	7	15	843
2011	Antwerpen	13	30	12	15	30		2	102
	Limburg	4	30	8	6	6		1	55
	Oost-Vlaanderen	8	31	3	18	7		1	68
	Vlaams-Brabant	10	22	9	13	11			65
	West-Vlaanderen	11	18	10	11	7		1	58
	Totaal (provincie)	46	131	42	63	61		5	348
2010	Antwerpen	25	79	5	20	26		6	161
	Limburg	14	33	10	4	15		5	81
	Oost-Vlaanderen	26	87	22	35	17	3	1	191
	Vlaams-Brabant	23	49	18	19	16		1	126
	West-Vlaanderen	31	57	20	21	36	4		169
	Totaal (provincie)	119	305	75	99	110	7	13	728
2009	Antwerpen	103	572	74	164	95	6	23	1037
	Limburg	99	191	43	52	38		23	446
	Oost-Vlaanderen	130	374	43	150	50	5	6	758
	Vlaams-Brabant	58	196	45	71	45	1	7	423
	West-Vlaanderen	96	269	70	100	77	6	7	625
	Totaal (provincie)	486	1602	275	537	305	18	66	3289
2008	Antwerpen	73	208	40	50	45	20	9	445
	Limburg	19	121	28	42	33	17	1	261
	Oost-Vlaanderen	52	177	40	52	35	22	2	380
	Vlaams-Brabant	31	102	30	27	9	14	3	216
	West-Vlaanderen	47	251	46	91	43	18	3	499
	Totaal (provincie)	222	859	184	262	165	91	18	1801
Totaal (DATUM_INGEDIEND)		988	3278	631	1061	811	123	117	7009

Eind 2012 beschikten ongeveer 7009 publieke gebouwen over een EPC. Opgesplitst naar de verschillende categorieën geeft dit het volgende resultaat:

- onderwijs: ongeveer 46 %;
- welzijns- of gezondheidsvoorzieningen: ongeveer 15 %;
- administratie: ongeveer 14 %;
- cultuur: ongeveer 12 %;
- sport: ongeveer 9 %;
- openbare diensten (luchthaven, postkantoor, stationsgebouw): ongeveer 2 %;
- politie en gerecht: ongeveer 2 %.

Eind 2012 waren er 2122 energiedeskundigen voor publieke gebouwen geregistreerd op de energieprestatiedatabank, waarvan 1257 als energiedeskundige type C en 865 als interne energiedeskundige.

Er werden tot eind 2012 nog geen administratieve geldboetes opgelegd voor het niet

(tijdig) beschikken over een EPC publieke gebouwen.

1.18. Het VEA zal de energieprestatie-regelgeving inzake de energieprestaties van nieuwe en vernieuwde gebouwen evalueren

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid evaluatierapport.
- *Prestatienorm:* Beschikbaar binnen de termijn die door het EPB-decreet is vastgelegd.
- *De derde evaluatienota wordt in het eerste semester van 2013 afgewerkt.*

Artikel 11.1.6 van het Energiedecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering minstens om de twee jaar de berekeningsmethode van de energieprestaties van gebouwen, de te volgen procedures, de EPB-eisen en de administratieve lasten van de regelgeving evalueert

en in voorkomend geval aanpast. Deze termijn werd, wat betreft de te volgen procedures en de administratieve lasten van de regelgeving, door het decreet van 18 november 2011 naar 4 jaar gebracht.

In 2012 is het VEA gestart met een evaluatie van zowel de EPB-eisen als de berekeningsmethode. De evaluatie van de EPB-eisen wordt gebaseerd op de studie rond het kostenoptimale eiseniveau en op de studie rond de systeemeisen voor technische bouwsystemen.

Voor de evaluatie van de berekeningsmethode is begin 2012 een stakeholdersbevraging opgestart. Via de stakeholdersbevraging heeft het VEA een geprioriteerd overzicht van de meest kritische te onderzoeken aanpassingen aan de EPB-berekeningsmethodiek kunnen opmaken. Dit overzicht zal richtinggevend zijn bij de planning van verdere onderzoeksprojecten die gericht zijn op de optimalisatie van de berekeningsmethodiek.

Bij de stakeholdersbevraging lag de focus op eventuele structurele tekortkomingen aan de huidige EPB-berekeningmethodiek die verhinderen de energieprestaties van de zeer energiezuinige gebouwen van de toekomst adequaat te berekenen. De gewenste aanpassingen zijn geprioriteerd op basis van een aantal criteria zoals:

- impact (relevant voor een grote groep gebouwen of eerder voor een beperkte specifieke groep ?);
- impact op de energieprestatie (groot besparingspotentieel of klein besparingspotentieel ?);
- beschikbare onderbouwing;
- impact op innovatie in de bouwsector.

De prioriteitenlijst werd voorgelegd aan het Brusselse en het Waalse Gewest zodat een gezamenlijke prioriteitenlijst beschikbaar is gekomen die als agenda zal dienen voor de verdere gezamenlijke ontwikkeling van de berekeningsmethode.

In 2013 wordt de evaluatie afgewerkt. Uiterlijk eind april 2013 zal een ontwerpversie beschikbaar worden gesteld voor feedback van de stakeholders. De opmerkingen van de stakeholders worden verwerkt in de eindversie die tegen 31 mei wordt afgewerkt.

1.19. Het VEA zal een tweede evaluatie uitvoeren van de energieprestatieregelgeving inzake de energiecertificatie van bestaande gebouwen

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid evaluatierapport.
- *Prestatienorm:* Het evaluatierapport wordt uiterlijk op 31 december 2013 aan de minister bezorgd.
- *Realisatiegraad eind 2012:* Op schema. In 2013 wordt de energieprestatiecertificatieregelgeving voor de tweede keer geëvalueerd.

Het VEA heeft in 2010 de eerste evaluatie van de energieprestatieregelgeving inzake de energiecertificatie van bestaande gebouwen uitgevoerd. De resultaten zijn verwerkt in een wijzigingsbesluit van het Energiebesluit dat op 20 mei 2011 werd goedgekeurd en in het decreet van 18 november 2011 tot wijziging van het Energiedecreet van 9 mei 2009.

1.20. Het VEA zal de energieprestatieregelgeving monitoren en de ontwikkelingen analyseren

- *Prestatie-indicator:* Opvolging van een set van kerncijfers, gerelateerd aan de energieprestatieregelgeving (o.a. aantal startverklaringen, EPB-aangiften, energiedeskundigen, certificaten per doelgroep).
- *Prestatienorm:* Trimestriële publicatie van kerncijfers (op energiesparen.be of in een nieuwsbrief).
- *Realisatiegraad eind 2012:* Gerealiseerd. Een set van kerncijfers werd in 2012 trimestrieel gepubliceerd op energiesparen.be.
- *Prestatie-indicator:* Publicatie van een rapport met een overzicht van een aantal kerncijfers over de energieprestatieregelgeving in het voorgaande jaar met analyses en duiding.
- *Prestatienorm:* Tegen 30 april van het jaar N+1.
- *Realisatiegraad eind 2012:* Gerealiseerd. Een rapport met kerncijfers, analyses en duiding over de EPB- en EPC-regelgeving werd gepubliceerd in april 2012 op www.energiesparen.be.

Inzake (ver)nieuwbouw:

Een overzicht van het aantal ingediende startverklaringen en EPB-aangiften per maand wordt per kwartaal gepubliceerd op energiesparen.be. Het overzicht bevat eveneens het aantal actieve verslaggevers.

Een rapport met kerncijfers en uitgebreide analyses betreffende de energieprestatie-regelgeving met analyse en duiding, werd gepubliceerd in april 2012. Het rapport bevat onder andere gemiddelde E- en K-peilen per jaar van aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning, maar ook een analyse van de geometrieën van nieuwbouw, de toegepaste maatregelen en dergelijke meer.

Inzake bestaande gebouwen:

Voor de regelgeving met betrekking tot het EPC voor residentiële gebouwen en de regelgeving met betrekking tot het EPC voor publieke gebouwen werd een verschillende set van kerncijfers vastgelegd. Deze worden driemaandelijks geactualiseerd en gepubliceerd op www.energiesparen.be.

Voor het EPC voor residentiële gebouwen worden volgende cijfers trimestrieel gepubliceerd:

- het aantal EPC's bestaande woongebouwen per provincie en per jaar van indiening;
- het aantal erkende energiedeskundigen type A;
- het aantal actieve energiedeskundigen type A;
- per gemeente het gemiddeld kengetal en de mediaan per type woning, opgesplitst naar verkoop en verhuur.

Voor het EPC voor publieke gebouwen worden volgende cijfers trimestrieel gepubliceerd:

- aantal geregistreerde energiedeskundigen, opgesplitst naar interne energiedeskundigen en energiedeskundigen type C;
- per provincie het aantal certificaten per maand opgesplitst naar categorie (administratie, onderwijs, sport, welzijn, cultuur, politie en gerecht).

1.21. Het VEA zal een actieplan uitwerken en implementeren voor de kwaliteitsborging van de opleidingen tot energiedeskundige

- Prestatie-indicator: Beschikbaarheid actieplan.
- Prestatienorm: Het actieplan wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.
- Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. Het geactualiseerde actieplan werd op 21 december 2011 aan de minister bezorgd.
- Prestatie-indicator: Beschikbaarheid evaluatienota over implementatie actieplan.
- Prestatienorm: Evaluatienota wordt uiterlijk op 30 juli 2013 aan de minister bezorgd.
- Realisatiegraad eind 2012: Op schema.

Om meer kwaliteitsgaranties in te bouwen, werd een actieplan uitgewerkt voor de kwaliteitsborging van de opleidingen voor energiedeskundigen. Dit actieplan omvat de aanzet tot uitwerking van acties en de opvolging ervan. In 2011 en 2012 werden volgende actiepunten ondernomen:

- De handhaving op de kwaliteit van de energieprestatiecertificaten werd verstrengd. De energiedeskundigen ontvangen niet langer enkel een waarschuwingsbrief als er fouten worden vastgesteld, maar de handhavingsprocedures worden opgestart vanaf het moment dat een fout werd vastgesteld (zie 1.16).
- Begin 2011 werden vijf informatiesessies georganiseerd om de energiedeskundigen te wijzen op de veelgemaakte fouten bij de opmaak van het EPC voor bestaande residentiële gebouwen en om de verscherpte handhaving op de kwaliteit van de certificaten toe te lichten. Meer dan 1000 energiedeskundigen namen deel aan deze sessies. Deze veelgemaakte fouten werden ook behandeld in een nieuwsbrief.
- Het structureel overleg met de opleidingsinstellingen werd begin 2011 opgestart.
- Bij de energiedeskundigen werd een bevraging gehouden over de kwaliteit en de inhoud van de opleidingen tot energiedeskundige. De bevraging werd midden november 2011 afgerond.
- In 2012 werd de organisatie van een centraal examen voor kandidaat-energie-deskundigen voorbereid. De voorwaarden

voor deelname aan het centraal examen werden door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 27 april 2012. Het centraal examen is verplicht vanaf september 2012.

- In september en oktober 2012 werden voor de lesgevers van de opleidingsinstellingen train-de-trainerssessies georganiseerd over de nieuwe versie van de EPACT-software en het aangepaste inspectieprotocol. De erkende opleidingsinstellingen hebben zich bovendien geëngageerd om een aanbod van bijscholing voor de al erkende energie-deskundigen in hun opleidingsprogramma op te nemen vanaf oktober 2012.

1.22. Het VEA zal de aanvragen beoordelen die worden ingediend in het kader van de subsidieregeling voor energieconsulentenprojecten

- *Prestatie-indicator: Aantal aanvragen, beoordeeld binnen de termijn die daarvoor door de minister is vastgelegd in verhouding tot het aantal te beoordelen aanvragen.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Uitgevoerd. Elk energieconsulentenproject wordt opgevolgd door een begeleidingscomité dat door het VEA is samengesteld.*

Sinds begin 2011 lopen er in het kader van een gereguleerde subsidieregeling, energieconsulentenprojecten voor de doelgroepen bedrijven, bouwprofessionals, en huishoudens, met een looptijd van drie jaar.

Voor de doelgroep bedrijven zijn er bij BB Consult, Unizo en Voka projecten lopende die bedrijven begeleiden bij investeringen in verhoogde energie-efficiëntie. De projecten van Bouwunie en de Vlaamse architectenorganisatie NAV ondersteunen de bouwprofessionals bij de kwaliteitsvolle implementatie van de Vlaamse energieprestatieregeling. Bij de Bond Beter Leefmilieu, Samenlevingsopbouw provincie Antwerpen (sociaal kwetsbare doelgroep), Neos (ouderen) en de Gezinsbond betreffen het projecten die de Vlaamse gezinnen informeren, motiveren en begeleiden om mee uitvoering te geven aan het Energierenovatieprogramma 2020.

Per semester rapporteert elke promotor schriftelijk aan het VEA. Daarbij komt minstens de realisatie van de vastgelegde resultaatsver-

bintenissen aan bod. Als een project niet op schema zit om de vooropgestelde minimum-normen van één of meerdere resultaatsverbintenissen te realiseren, zal een actieplan moeten worden uitgewerkt voor de bijsturing van het project. De semesteriële rapporteringen en eventuele aanzetten tot bijsturing worden telkens gebundeld in één opvolgingsrapport.

Uit deze rapporten blijkt o.a. het volgende:

1. Voor de bedrijven

In maart 2012 werden afzonderlijke opvolgingsvergaderingen gehouden met de energieconsulenten. Op 19 april 2012 werd een begeleidingscomité gehouden met alle energieconsulenten (BB Consult, UNIZO en VOKA). De energieconsulenten stelden er hun resultaten voor van het eerste projectjaar 2011. Alle energieconsulenten hebben gemeld dat de monitoring van de resultaten van de energieconsulentenprojecten een moeilijk item blijkt te zijn: het is niet evident om steeds voldoende terugmelding te krijgen vanwege de doelgroep over de al dan niet uitvoering van vooropgestelde energiebesparende maatregelen.

2. Voor de bouwsector

Er werden voor het werkjaar 2012 twee gezamenlijke opvolgvergaderingen met NAV en Bouwunie georganiseerd. Er werd telkens een tussentijds verslag bezorgd met de evolutie van de werkzaamheden.

Bouwunie legde de nadruk op de verdere uitbouw van de helpdesk voor aannemers, de organisatie van diverse studiedagen en opleidingen (o.a. energiebewuste aannemer), informatieverspreiding via artikels en brochures en de uitbouw van de website www.vinduwaannemer.be.

NAV legde tijdens het werkjaar 2012 de nadruk op de website www.meeroverepb.be, de uitbouw van het eerstelijnsadvies, informatieve ondersteuning via artikels en publicaties (o.a. pockets 'Isolatie' en 'taken en verantwoordelijkheden in functie van EPB' en poster 'EPB-meetcode in een oogopslag'). Daarnaast participeerde NAV in tal van informatieavonden en cursussen en werden er een aantal digitale nieuwsbrieven verspreid.

3. Voor de huishoudens

Tijdens een gezamenlijk overleg met de energieconsulenten op 16 februari 2012 werd de

stand van zaken toegelicht en besproken. Vervolgens werd halfweg 2012 apart met de promotoren de projectuitvoering besproken.

Voor het energieconsulentenproject van de BBL bleef de participatie van gezinnen aan de nochtans grondig voorbereide openhuizendagen ver onder de verwachtingen. Hierdoor wordt de centrale doelstelling van het project niet gehaald. Na bilateraal overleg met het VEA werd afgesproken dat het project van koers zou veranderen. De BBL bezorgde daarvoor eind 2012 een voorstel op basis waarvan begin 2013 haalbare resultaatgerichte afspraken voor het laatste jaar van de projectperiode zullen worden vastgelegd.

Het energieconsulentenproject van Samenlevingsopbouw focust op vorming en praktische ondersteuning bij concrete vragen en problemen die verband houden met de energieproblematiek. Er werd in 2012 sterk ingezet op de problematiek huurder-verhuurder en de toeleiding naar scans en sociale dakisolatieprojecten. Het behalen van het vooropgezette aantal vormingen voor intermediairen bleek onhaalbaar. Ter compensatie werd vastgelegd dat in 2013 meer nadruk zal worden gelegd op de concrete begeleiding van huurders en verhuurders bij energiezuinige renovatie. Bijzondere aandacht zal gaan naar het uittesten van drempelverlagende methodieken die zullen worden vastgelegd in een handboek.

Bij NEOS is de energieconsulentenwerking goed ingebed in de deelactiviteiten en afdelingen van NEOS. De doelstelling van het opleiden en inzetten van vrijwillige leden die voordrachten geven over energiebesparing op maat van de doelgroep ouderen wordt met succes behaald, mede door het handig inzetten van bestaande communicatiekanalen en evenementen.

De inspanningen van de energieconsulenten van de Gezinsbond leiden tot de vooropgestelde resultaten. Zowel voor het opstarten van nieuwe "energieke afdelingen" als voor de individuele begeleiding van gezinnen zit men op schema. Op de druk bezochte site van de Gezinsbond kreeg met de realisatie van "het Energiehuis" het energieluik een kwaliteitsvolle update die de gebruiker concreet informeert over de voordelen van energiebesparende renovaties.

1.23. Het VEA zal het Energierenovatieprogramma 2020 uitvoeren en monitoren

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van uitvoerings- en monitoringrapport.*
- *Prestatienorm: Het eerste uitvoerings- en monitoringrapport wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd. Het tweede uitvoerings- en monitoringrapport wordt uiterlijk op 31 december 2013 aan de minister bezorgd. Het derde uitvoerings- en monitoringrapport wordt uiterlijk op 31 december 2015 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Er diende in 2012 geen formeel monitoringrapport te worden opgemaakt. Er werd wel een informatieve stand van zaken gegeven op het stakeholder-overleg van 18 december 2012.*

Het Energierenovatieprogramma 2020 heeft als doelstelling dat elke Vlaming tegen 2020 een energiezuinige woning heeft die beschikt over minstens verbeterd dubbel glas, een geïsoleerd dak en een energiezuinige verwarmingsinstallatie. Om deze ambitieuze doelstelling waar te maken, is een coherente set van maatregelen nodig.

Er werd al een kortetermijnactieplan uitgevoerd, met acties die snel konden worden geïmplementeerd. Dit was belangrijk om te mobiliseren en te tonen dat er concreet werk wordt van gemaakt.

Er is een middellangetermijnactieplan in uitvoering, nodig om de meer ingrijpende doelgroepgerichte (verhuurders, oudere eigenaars, lagere inkomens) ondersteunende maatregelen uit te werken en te implementeren.

Er is ook een langetermijnactieplan nodig om de structurele maatregelen uit te werken die nodig zijn om de doelstellingen afdwingbaar te maken.

De grote stijging van het aantal toegekende energiepremies vanaf 2009, laat vermoeden dat er een belangrijke stap is gezet in de richting van de 'sense of urgency' die nodig is om de doelstellingen van het Energierenovatieprogramma 2020 te realiseren. In het totaal werden door de netbeheerders in 2010 en 2011 respectievelijk 163.000 en 183.000 aan het Energierenovatieprogramma 2020 gerelateerde premies toegekend, zoals blijkt uit on-

derstaande tabel en figuur. In 2012 werd het premiesysteem grondig hervormd. Zo wordt ondermeer voor facturen vanaf 2012 enkel nog een premie voor de plaatsing van een condensatieketel gegeven indien de afnemer beschermd is. Dit verklaart bijvoorbeeld de belangrijke daling voor deze maatregel.

In 2011 werden de bestaande premies geëvalueerd en gestroomlijnd, wat uitmondde in het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2011 dat vanaf 1 januari 2012 in werking is getreden. De actieverplichtingen leiden ertoe dat nu elke elektriciteitsdistributienetbeheerder dezelfde acties voert, met dezelfde premies en dezelfde premiehoogten, daar waar hij vroeger vooral de resultaatsverplichting had om een zekere hoeveelheid primaire energie te besparen en de netbeheerder zelf, mits voorleggen van zijn jaaractieplan, de nodige acties en premiehoogten kon vaststellen om dit resultaat te bereiken. De premiehoogten werden ook vastgesteld met inachtnaam van de mogelijkheid tot belastingvermindering, zoals ze in 2011 bestond of vanaf 2012

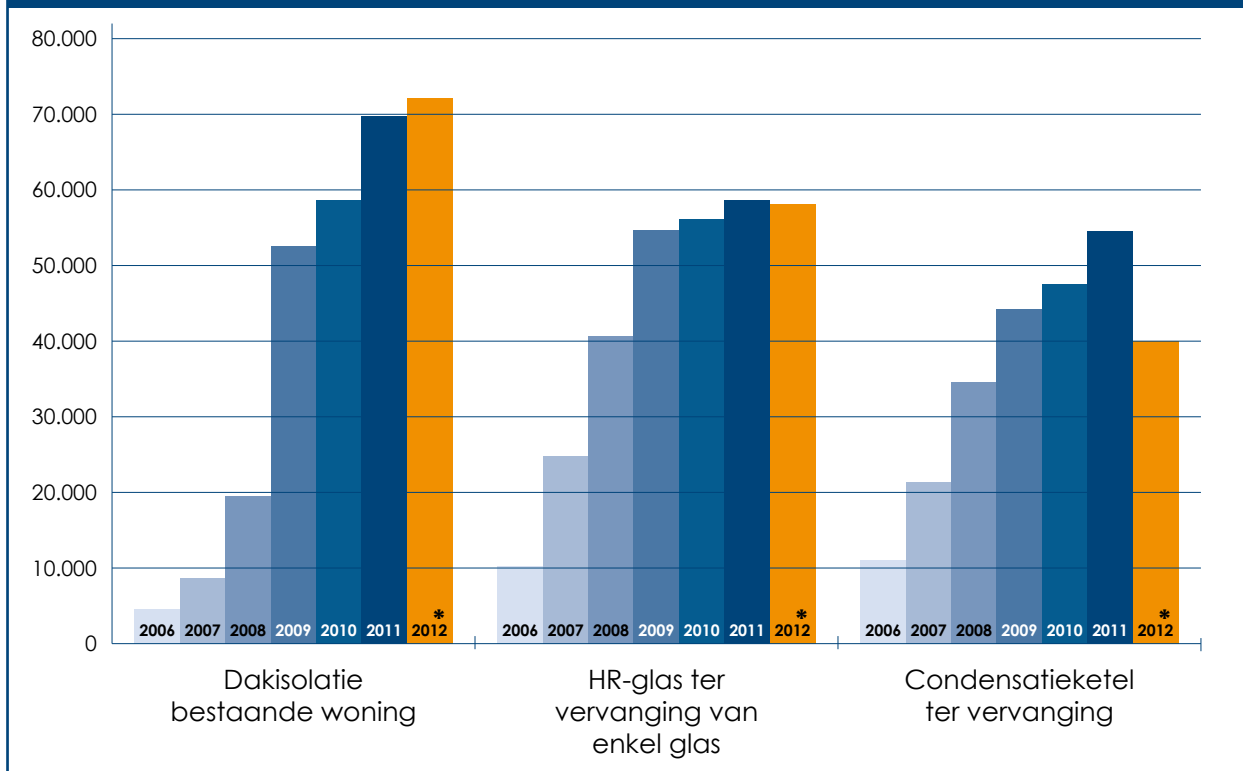
was voorzien. De acties die sinds 1 januari 2012 worden opgelegd zijn: voor bestaande woningen premies verlenen voor dak- of zoldervloerisolatie, isolatie van buitenmuren, vloerisolatie en hoogrendementsbeglazing, warmtepompen en zonneboilers. Voor nieuwbouwwoningen moet een premie worden toegekend aan energiezuinige nieuwbouw met een aanzienlijk beter E-peil dan wettelijk vastgelegd. Daarnaast zijn er nog een aantal specifieke actieverplichtingen voor beschermde afnemers en actieverplichtingen inzake het uitvoeren van energiescans en sociale dakisolatieprojecten.

In 2011 werd een eerste concrete stap gezet naar de invoering van concrete verplichtingen in uitvoering van de intentie van de Vlaamse Regering om minimale eisen op het vlak van energieprestaties in de Vlaamse Wooncode op te nemen. Het VEA verzorgde de voorbereidende insteek vanuit het beleidsveld Energie. In 2012 werd er ook verder stakeholderoverleg gevoerd over de haalbaarheid van meer structurele en dwingende maatregelen. Verplichtingen opleggen voor de bestaande ge-

Tabel 8: Toegekende premies van de netbeheerders (*) : 2012 schattingen

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
Dakisolatie bestaande woning	4661	8861	19.523	52.451	58.662	69.958	72.000
HR-glas ter vervanging van enkel glas	10.178	24.835	40.671	54.632	56.058	58.709	58.000
Condensatieketel ter vervanging	11.033	21.227	34.571	44.023	47.677	54.440	40.000

Figuur 2: Toegekende premies van de netbeheerders (*) : 2012 schattingen

bouwen is bijzonder complex en niet alle doelgroepen zijn in de mogelijkheid om de nodige investeringen te doen, soms is er zelfs geen technische mogelijkheid. Alle consequenties van dergelijke verplichtingen werden met de belangengroepen afgewogen. De uitdaging ligt hier vooral op het creëren van voldoende maatschappelijk draagvlak bij de doelgroep.

1.24. Het VEA zal de REG-actieplannen en -rapporten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders beoordelen

- *Prestatie-indicator: Aantal plannen en rapporten die binnen de wettelijk vastgelegde termijn worden beoordeeld in verhouding tot het aantal ingediende plannen en rapporten.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Uitgevoerd. Alle REG-actieplannen en REG-rapporten werden in 2012 beoordeeld binnen de wettelijk vastgelegde termijn.*

Tot en met 2011 dienden onder deze operationele organisatiedoelstelling en in uitvoering van de toen geldende regelgeving zowel de REG-actieplannen als -rapporten (uitvoering actie- en resultaatsverplichtingen) van de elektriciteitsdistributienetbeheerders door het VEA te worden beoordeeld. In 2011 werden alle REG-actieplannen en REG-rapporten binnen de wettelijk vastgelegde termijn beoordeeld.

Door een wijziging van het regelgevend kader vanaf 1 januari 2012 met een focus eerder op actieverplichtingen dan resultaatsverbintenissen door de netbeheerders, komt deze operationele organisatiedoelstelling uit de beheersovereenkomst deels te vervallen. De operationele organisatiedoelstelling krijgt vanaf 2012 een beperkter karakter. Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2011 voorziet in de toekomst enkel nog rapportering door de netbeheerders over hun actieverplichtingen (vanaf de actieverplichtingen 2012).

1.25. Het VEA zal een evaluatierapport aan de minister voorleggen over de REG-openbaredienstverplichtingen van de elektriciteitsdistributienetbeheerders

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van evaluatierapport.*
- *Prestatienorm: Het evaluatierapport wordt uiterlijk op 31 juli 2015 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. In het besluit van 23 september 2011 is geen wettelijke evaluatieverplichting meer voorzien.*

Door het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2011 werden de REG-openbaredienstverplichtingen grondig gewijzigd. Er zijn vanaf 2012 geen resultaatgerichte doelstellingen meer, zodat alleen over ondernomen acties moet worden gerapporteerd. Tevens is in de nieuwe regelgeving geen wettelijke evaluatieverplichting meer voorzien.

1.26. Het VEA zal de premieaanvragen van de sociale verhuurkantoren beoordelen

- *Prestatie-indicator: Aantal volledige aanvragen beoordeeld binnen een termijn van maximaal 1 maand in verhouding tot het totaal aantal ingediende volledige aanvragen.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. De regeling dooft in 2013 uit.*

Van april 2009 tot oktober 2012 liep een subsidieregeling die energiebesparende investeringen (dakisolatie, hoogrendementsbeglazing en condensatieketels) in woningen verhuurd door SVK's voor 100% subsidieert. Medio 2010 werd verwacht dat het hiervoor initieel gereserveerde budget van 10 miljoen euro niet zou volstaan voor de 970 woningen die de SVK's voor eind juni 2010 hadden aangemeld voor een aan de subsidieaanvraag voorafgaande woningscreening. Daarom werd in het kader van de begrotingscontrole 2011 een bijkomend budget van 2 miljoen euro voor het SVK-project uitgetrokken en werden de in aanmerking komende woningen beperkt tot de vermelde gescreende huurwoningen.

Aangezien het aantal nieuwe aanvragen in

het tweede trimester van 2012 grotendeels stilviel, werd beslist om in het Energiebesluit op te nemen dat vanaf 1 oktober 2012 geen nieuwe aanvragen meer behandeld zullen worden.

Eind 2012 werd voor 818 huurwoningen een totaal bedrag aan subsidies vastgelegd van zowat 9,9 miljoen euro, voor 1613 werken (387 dakisolatiewerken, 534 condensatieketels en 687 plaatsingen van hoogrendementsglas).

1.27. Het VEA zal op basis van de lijsten van de netbeheerders de uitbetalingsdossiers voor de Vlaamse dakisolatiepremie opmaken

- *Prestatie-indicator: Aantal uitbetalingsdossiers opgemaakt binnen 60 werkdagen na ontvangst van de lijst van de netbeheerder in verhouding tot het totaal aantal opgemaakt uitbetalingsdossiers.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2012: 97 %.*

Het plaatsen van dak- of zoldervloerisolatie is de meest prioritaire energiebesparende investering van het Energierenovatieprogramma 2020. Het besluit van de Vlaamse Regering dat tot in 2011 een eigen Vlaamse dakisolatiepremie invoerde, werd op 19 december 2008 definitief goedgekeurd en trad op 1 januari 2009 in werking.

De toekenningsvoorwaarden waren identiek aan deze van de premie voor dakisolatie van de elektriciteitsdistributienetbeheerder. Er werd wel een bijkomende voorwaarde opgelegd inzake minimale geïsoleerde dakoppervlakte, namelijk 40 m².

Op 23 september 2011 besliste de Vlaamse Regering om de energiepremies te hervormen. De Vlaamse dakisolatiepremie wordt vanaf 2012 geïntegreerd in de premie die door de netbeheerder wordt gegeven. Het VEA heeft in 2012 enkel nog aanvragen afgehandeld die tot en met 30 juli 2012 bij de netbeheerder werden ingediend en in aanmerking komen voor de Vlaamse dakisolatiepremie.

Sinds het begin van de premieregeling tot eind 2012 ontving het Vlaams Energieagentschap ongeveer 210.000 aanvraagdossiers, goed voor zo'n 96,23 miljoen euro aan Vlaamse dakisolatiepremies. In 2012 werd 28,9 miljoen euro in betaling gesteld (2011: 25,6 miljoen euro; 2010: 25,4 miljoen euro; 2009: 12,8 miljoen euro).

1.28. Het VEA zal de aanvragen van bedrijven voor een verhoogde investeringsaftrek voor energie-investeringen beoordelen

- *Prestatie-indicator: Beoordelingstermijn van de aanvragen die volledig zijn.*
- *Prestatienorm: Minstens 90 % van de volledige aanvragen is maximaal 60 werkdagen in behandeling. De maximale behandelingstermijn van een volledige aanvraag bedraagt 100 werkdagen.*
- *Realisatiegraad eind 2012: 96 % van de volledige aanvragen is binnen 60 werkdagen behandeld en 98 % binnen 100 werkdagen.*

Artikel 69 van het Wetboek Inkomstenbelastingen (W.I.B.) biedt bedrijven de mogelijkheid hun belastbare winst te verminderen met een verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen. De aftrek wordt verricht op de winst van het belastbaar tijdperk tijdens hetwelk de activa zijn verkregen of tot stand zijn gebracht. Voor de energiebesparende investeringen uitgevoerd tijdens het belastbaar tijdperk dat aan aanslagjaar 2012 (inkomsten 2011) verbonden is, is er een verhoogde aftrek van 13,5 %. Voor aanslagjaar 2013 (inkomsten 2012) bedraagt de verhoogde investeringsaftrek 15,5 %.

Deze fiscale wetgeving is een volledige federale bevoegdheid. De lijst met categorieën van in aanmerking komende investeringen kan worden aangepast na advies van een technische werkgroep binnen ENOVER. Het percentage van de verhoogde investeringsaftrek en de categorieën van in aanmerking komende investeringen worden bepaald door de federale overheid.

Het VEA levert het attest af dat bij de belastingaangifte moet worden gevoegd.

De aanvraag moet uiterlijk 3 maanden na het afsluiten van het boekjaar bij het VEA worden ingediend. De meeste aanvragen worden in de laatste week van de maand maart ingediend.

TNS Dimarso ondervroeg in 2012 in opdracht van de VREG en het VEA een representatieve steekproef van 1000 energieverantwoordelijken van bedrijven met 5 tot 200 werknemers. Uit deze enquête is gebleken dat 63 % van de bedrijven de verhoogde investeringsaftrek kent. De verhoogde investeringsaftrek is ook de ondersteuningsmaatregel die al het meest

werd toegepast (door 22 % van de bedrijven), gevolgd door groenestroomcertificaten (18 %) en de premie van de netbeheerder (13 %).

Het aantal behandelde aanvragen voor de verhoogde investeringsaftrek kent de laatste jaren een forse groei. Het VEA heeft in 2012 3027 aanvraagdossiers voor een attest voor een verhoogde investeringsaftrek behandeld (2011: 2053; 2010: 1696; 2009: 754; 2008: 590; 2007: 493; 2004: 209). Dit betekent een stijging met bijna 50 %. Vooral het succes van de zonnepanelen heeft de laatste drie jaar voor een sterke groei in het aantal te behandelen dossiers gezorgd.

Tabel 9: Aantal afgeleverde attesten in 2012

Type investering	Investerings-bedrag in %	Aantal in %
Biomassa	8	1
Isolatie	1	10
Fotovoltaïsche zonnepanelen	57	64
Verhogen energetisch rendement	4	16
Warmtekrachtkoppeling	3	2
Warmtepompen	1	3
Warmterecuperatie	1	2
Windenergie	24	1
Zonneboiler	1	1
	100	100
Totaal	1.408.446 k€	2906

Voor 2906 aanvragen werd een attest uitgereikt (2011: 1845; 2010: 1568).

Vanaf maart 2010 heeft het VEA de dossierbehandeling geautomatiseerd. Het agentschap heeft zelf een webapplicatie ontwikkeld die zorgt voor een elektronische indiening van het basisdossier waardoor de administratieve verwerking van de dossiers efficiënter kan verlopen.

In 2012 werd 96 % van de (volledige) aanvragen binnen de 60 werkdagen afgehandeld (2011: 89 %; 2010: 93 %). De gemiddelde behandelingstermijn daalde spectaculair tot 20 werkdagen (2011: 40; 2010: 47 werkdagen). Meer dan de helft van de dossiers werd afgehandeld binnen de 5 werkdagen. Dit uitzonderlijk resultaat kon worden bereikt door het hoge aantal standaarddossiers, m.n. PV-dossiers, de doorgevoerde automatiseringen van de dossierbehandeling en de aanpassing van het risicomanagement.

1.29. Het VEA zal de energieplannen en energiestudies in het kader van het besluit Energieplanning beoordelen

- *Prestatie-indicator: Aantal plannen en studies die binnen de adviestermijn worden beoordeeld in verhouding tot het aantal ingediende plannen en studies.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2012: 100 %.*

Sinds 2004 legt de VLAREM-wetgeving eisen inzake energie-efficiëntie op aan inrichtingen met een totaal jaarlijks primair energieverbruik van minstens 0,1 PJ. Dit gebeurt via het besluit Energieplanning.

Het besluit Energieplanning is in werking getreden op 14 oktober 2004.

Belangrijk in dit besluit is het onderscheid tussen (de procedure en behandeling van) de energieplannen en energiestudies.

Een energiestudie dient bij de vergunningsaanvraag gevoegd te worden (voor nieuwe inrichtingen met een jaarlijks energieverbruik van minstens 0,1 PJ en veranderingen aan inrichtingen met een jaarlijks energieverbruik van minstens 0,1 PJ). De energiestudie moet aantonen dat de betrokken inrichting op een energie-efficiënte wijze zal worden geëxploiteerd. Het VEA beoordeelt de ingediende energiestudies binnen de vergunningsprocedure.

Een bestaande inrichting met een jaarlijks energieverbruik van minstens 0,1 PJ moet bij de aanvraag tot hernieuwing van de milieuvergunning een energieplan voegen. Het VEA beoordeelt deze plannen binnen de vergunningsprocedure. Een (bestaande) inrichting met een jaarlijks energieverbruik van meer dan 0,5 PJ moet sinds 1 juli 2005 in het bezit zijn van een conform verklaard energieplan (onafhankelijk van een milieuvergunningsprocedure). De conformverklaring van deze energieplannen gebeurt door het VEA. Deze plannen moeten om de 4 jaar worden geactualiseerd.

De energiestudies en de energieplannen moeten worden opgesteld door een energiedeskundige die aanvaard is door het VEA.

In 2012 zijn 27 energiedeskundigen aanvaard (2011: 41; 2010: 55). Er werden 23 energiestudies (2011: 23; 2010: 27) en 9 energieplannen (2011: 10; 2010: 9) beoordeeld in het kader

van de milieuvergunningsprocedure. In uitvoering van het Energiedecreet werd in 2012 de hoogte van de IRR voor rendabele maatregelen geëvalueerd.

1.30. Het VEA zal het departement LNE adviseren over de dossiers in het kader van het thema energie van de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten en de provincies

- *Prestatie-indicator: Aantal dossiers waarvoor binnen de door het departement gestelde termijn advies wordt verleend in verhouding tot het aantal ingediende dossiers.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2012: 99,3 %.*

De huidige samenwerkingsovereenkomst (SO) loopt over de periode 2008-2013.

De gemeenten kunnen kiezen voor een basisniveau of een hoger niveau (onderscheidingsniveau). De thema's, waaronder energie, vormen geen totaalpakket meer dat de gemeente integraal moet uitvoeren. Het basisniveau bestaat uit een verzameling van minimumvoorwaarden uit de verschillende thema's waaraan de gemeente dient te voldoen. Voor het thema energie is de belangrijkste voorwaarde het bijhouden van een energieboekhouding.

Het hogere niveau kan de gemeente bereiken door over alle thema's heen een aantal maatregelen uit te voeren. De belangrijkste maatregelen binnen het thema energie zijn: uitbreiden van de energieboekhouding, aandacht hebben voor energie-efficiëntie binnen de eigen werking, opmaken van energiestatistiekcificaten, uitwerken van een plan hernieuwbare energie, aankopen van groene stroom en voeren van sensibilisatie rond duurzaam energiegebruik.

De provincies die de SO ondertekenen, moeten het thema energie integraal uitvoeren. Buiten het voeren van een energieboekhouding zijn alle maatregelen gericht op de ondersteuning van gemeenten bij het uitvoeren van het thema energie.

Het VEA beoordeelt de voorgestelde maatregelen en projecten. Het betreft zowel een beoordeling van de voorstellen als van de uitvoeringsrapporteringen.

In 2012 tekenden 272 gemeenten in op de samenwerkingsovereenkomst (2011: 275). 270 gemeenten (2011: 272) tekenden in op het basisniveau voor het thema energie, 192 gemeenten (2011:195) tekenden ook in op het onderscheidingsniveau voor het thema energie.

In 2012 werden er voor het thema Energie 50 projecten ingediend (2011: 75). Hiervan hadden 24 projecten betrekking op 'REG in bestaande gebouwen', 17 projecten op 'energiezuinige verlichting', 4 projecten op 'hernieuwbare energie' en 1 project op 'nieuwbouw'. Drie projecten hadden betrekking op nog een ander aspect.

Wat de beoordeling van projectrapporteringen betreft, werden 11 projecten met aanvraagdatum 2008, 23 projecten met aanvraagdatum 2009, 25 projecten met aanvraagdatum 2010, 21 projecten met aanvraagdatum 2011 en 4 projecten met aanvraagdatum 2012 beoordeeld. Samen goed voor 84 beoordeelde projecten in 2012.

In het Witboek Interne Staatshervorming is de keuze gemaakt om de Samenwerkingsovereenkomst niet verder te zetten na 2013.

2. Het VEA wil Europese en Vlaamse beleidsmaatregelen inzake de bevordering van milieuvriendelijke energieopwekking uit hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling kwaliteitsvol en efficiënt implementeren om de Europese kwantitatieve doelstellingen voor 2020 te behalen en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs

- *Effectindicator: Evolutie van de milieuvriendelijke energieproductie.*
- *Streefnorm: De milieuvriendelijke energieproductie evolueert conform de doelstellingen zoals door de Vlaamse Regering vooropgesteld in het kader van de Europese richtlijnen.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Conform de richtlijn hernieuwbare energie, moet België tegen 2020 een aandeel hernieuwbare energie in het bruto finaal elektriciteitsverbruik realiseren van 13 %. De Belgische doelstelling werd nog niet vertaald in gewestelijke en federale doelstellingen. In Vlaanderen werd in 2011 een aandeel bereikt van 3,8 %, dit betekent een verdere stijging ten opzichte van 2010 (3,4 %), 2009 (3,0 %) en 2008 (2,2 %). Het aandeel geproduceerde elektriciteit in WKK-installaties ten opzichte van het bruto elektriciteitsverbruik bedroeg 19,4 % in 2011.*

2.1. Het VEA zal een beleidskader uitwerken om de duurzame inzet van vaste en gasvormige biomassa voor energieproductie te realiseren

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van het ontwerp van regelgevend kader voor de duurzame inzet van biomassa.*
- *Prestatienorm: Het ontwerp van regelgevend kader wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Niet van toepassing. De communicatie van de Europese Commissie is niet tijdig gebeurd.*

Om een duurzaam gebruik van biomassa te garanderen, zijn duurzaamheidscriteria belangrijk. De Europese richtlijn legt duurzaam-

heidscriteria voor vloeibare biomassa op. Deze criteria zijn omgezet in een regelgevend kader voor het Vlaamse Gewest.

Europa legt geen bindende duurzaamheidscriteria op voor gasvormige en vaste biomassa. Het Vlaamse Gewest is hier echter wel voorstander van. In januari 2012 heeft de Europese Commissie een informeel overleg met de lidstaten georganiseerd om de standpunten voor en tegen geharmoniseerde duurzaamheidscriteria op Europees niveau nog eens duidelijk te stellen. De verdere uitwerking van de duurzaamheidscriteria voor gasvormige en vaste biomassa zal in eerste instantie dienen afgelijnd te worden op de inhoud van de voor 2012 aangekondigde communicatie hierover van de Europese Commissie. Het VEA blijft het overleg over duurzaamheidscriteria van nabij opvolgen.

Er is nog geen nieuwe tijdsplanning gegeven over de verwachte communicatie van de Europese Commissie. Aangezien er geen indicatie is dat de Europese Commissie van deze communicatie zou afzien, wacht het Vlaamse Gewest deze communicatie af alvorens een regelgevend kader uit te werken.

2.2. Het VEA zal een voorstel voor een verplicht minimumaandeel hernieuwbare energie in gebouwvoorschriften voorbereiden

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering.*
- *Prestatienorm: Het ontwerp van besluit wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. Het ontwerp van besluit werd op 21 december 2011 aan de Inspectie van*

Financiën en de minister bezorgd. Het besluit werd in september 2012 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

De Europese richtlijn van 23 april 2009 ter bevordering van de toepassing van hernieuwbare energiebronnen bepaalt dat de lidstaten tegen 2015 bindende doelstellingen inzake een minimumniveau van energie uit hernieuwbare energiebronnen in nieuwe en gerenoveerde gebouwen moeten opleggen. Via de bouwvoorschriften moeten de lidstaten ook stimulansen voorzien voor hernieuwbare energiebronnen die bepaalde efficiëntieniveaus bereiken.

Een beleidsvoorbereidende studie is in 2010 uitgevoerd om na te gaan wat de impact is van een minimumaandeel van hernieuwbare energiebronnen in de energievoorziening van nieuwe gebouwen. Daarbij werd ook de praktische uitvoerbaarheid en economische haalbaarheid onderzocht en hoe dit minimumaandeel kan berekend worden, maximaal rekening houdend met de bestaande EPB-rekenmethodes. In 2011 werd een stakeholderoverleg georganiseerd waarop de conclusies van deze studie samen met de situatie in enkele buurlanden werden gepresenteerd, de stakeholders werden bevestigd en hun visies en meningen werden geïnventariseerd. Op basis van de conclusies uit de beleidsvoorbereidende studie en het stakeholderoverleg, werd in 2012 een wijzigingsbesluit uitgewerkt om het minimumaandeel hernieuwbare energie in de energieprestatieregelgeving te verankeren. Dit besluit werd in september 2012 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Er werd door het VEA een analyse gemaakt van de nodige aanpassingen in de EPB-software Vlaanderen. Tevens werd een communicatieplan opgesteld.

2.3. Het VEA zal in overleg met de andere gewesten en de federale overheid een voorstel voor een kwalificatieregeling tot bewaking van de opleidingen voor installateurs kleinschalige hernieuwbare-energie-installaties uitwerken

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van het ontwerp van beleidskader.*
- *Prestatienorm: Het ontwerp van beleidskader wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*

- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. Het ontwerp van beleidskader voor een kwalificatieregeling tot bewaking van de opleidingen voor installateurs kleinschalige hernieuwbare-energie-installaties is beschreven in het eindrapport zoals door het begeleidingscomité goedgekeurd op 30 juni 2011.*

De Europese richtlijn hernieuwbare energie (2009/28/EG) verplicht de lidstaten om tegen 31 december 2012 een kwaliteitsregeling uit te werken voor installateurs van kleinschalige energiesystemen. Meer bepaald gaat het om kleinschalige warmwater- en verwarmingsketels op biomassa, fotonvoltaïsche en thermische systemen op zonne-energie en ondiepe geothermische systemen en warmtepompen.

Voor de certificering van kleinschalige installateurs hernieuwbare energie werd in 2011 in samenwerking met de andere gewesten het algemeen kader uitgewerkt voor de kwalificatieregeling. De concrete invulling van de opleidingen 'certificering installateurs hernieuwbare energie' is in voorbereiding. In het eerste semester van 2012 heeft er regelmatig overleg plaats gehad tussen de drie gewesten voor de realisatie en accreditatie van een platform met als voornaamste taken de evaluatie en erkenning van de lesgevers, vormings- en examencentra, de certificering en het opvolgen van de inhoud van de opleidingen. In de tweede helft van 2012 werd het plan van aanpak hierover gefinaliseerd. Eind 2012 werd het goedkeuringsproces voor het ontwerp van wijzigingsbesluit in verband met de aanpak van de certificering van installateurs opgestart.

Het project Build Up Skills Belgium (financieel ondersteund door Intelligent Energy Europe), werd eind 2011 opgestart onder coördinatie van het FVB en het WTCB, met ondersteuning van het VEA. Doelstelling in een eerste fase is een roadmap te ontwikkelen naar 2020 voor opleidingen in de bouwsector, specifiek gericht naar energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. In de eerste helft van 2012 werd een nationale enquête uitgevoerd om de knelpunten in het huidige opleidingsaanbod vast te stellen. Op basis van deze enquête werden in de tweede helft van 2012 specifieke themawerkgroepen opgestart.

2.4. Het VEA wil het Vlaams Actieplan Hernieuwbare Energie 2020 mee uitvoeren, monitoren en indien nodig aanvullende initiatieven voorstellen om te voldoen aan de tussentijdse doelstellingen van richtlijn 2009/28/EG

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van voortgangsrapport.*
- *Prestatienorm: Het eerste voortgangsrapport wordt uiterlijk op 31 juli 2011 aan de minister bezorgd. Het tweede voortgangsrapport wordt uiterlijk op 31 december 2012 aan de minister bezorgd. Het derde voortgangsrapport wordt uiterlijk op 31 december 2014 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Het tweede voortgangsrapport werd op 24 december 2012 aan de minister bezorgd.*

Het implementeren van de bepalingen van de Europese richtlijn inzake hernieuwbare energie voor wat betreft de gewestelijke energiebevoegdheden is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en ViA, doorbraak Groen en dynamisch stedengewest.

Volgens de nieuwe richtlijn hernieuwbare energie van 23 april 2009 moest België tegen 30 juni 2010 een nationaal actieplan aan de Europese Commissie voorleggen waarin wordt aangetoond hoe België tegen 2020 de doelstelling van 13% hernieuwbare energie in het finaal energiegebruik gaat bereiken en hoe de andere bepalingen uit de richtlijn zullen worden omgezet. Het Belgisch actieplan is uiteindelijk op 30 november 2010 voorgelegd aan de Europese Commissie. Het eerste voortgangsrapport van het nationale actieplan hernieuwbare energie werd in april 2012 aan de Europese Commissie bezorgd.

De onderhandelingen over de intra-Belgische lastenverdeling van de hernieuwbare energiedoelstelling 2020 zijn opgestart. Hieruit zal een Vlaamse doelstelling voortvloeien.

De juridische omzetting van de richtlijn hernieuwbare energie van 23 april 2009 werd door de VREG voorbereid. Het betreffende wijzigingsdecreet werd op 8 juli 2011 bekrachtigd en afgekondigd. Het betreft voornamelijk aanpassingen aan de regelgeving inzake de geldigheidsduur van garanties van oorsprong en het invoeren van duurzaamheidscriteria voor biobrandstoffen.

In het kader van het actieplan groene warmte is door de Vlaamse Regering een ondersteuningsmechanisme voor grote installaties voor groenewarmteproductie voor de tweede keer principieel goedgekeurd op 28 oktober 2011. Om de realisatie van de doelstelling inzake hernieuwbare energie mogelijk te maken, is een sterke groei van groene warmte uit biomassa nodig. Het actieplan voorziet ondermeer een steunmechanisme voor grote industriële installaties voor groenewarmteproductie uit biomassa en restwarmterecuperatie. Via een call zullen bedrijven met een project van meer dan 1 MW een aanvraag kunnen indienen. Projecten die met de minste steun kunnen worden gerealiseerd, zullen eerst worden gerangschikt, tot het beschikbare budget is uitgeput. Op die manier wordt een maximale groenewarmteproductie gerealiseerd tegen de laagste kost. De geselecteerde projecten zullen van de elektriciteitsdistributienetbeheerder tien jaar lang een vast bedrag per geproduceerde hoeveelheid warmte krijgen. Eind 2011 werd het ontwerp van steunmechanisme aangemeld bij de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft in verschillende stappen bijkomende vragen gesteld. Eind 2012 had de Europese Commissie aangaande de voorgelegde steunregeling haar goedkeuring nog niet verleend.

2.5. Het VEA voert doorlopend overleg en monitort de ontwikkeling van technieken en omgevingswaarden om aan de minister regelmatig een evaluatie van de onrendabele toppen inzake hernieuwbare energie en WKK te kunnen voorleggen

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van de evaluatie.*
- *Prestatienorm: Het eerste evaluatierapport wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd. Het tweede evaluatierapport wordt uiterlijk op 31 juli 2015 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. Het eerste onrendabele top-rapport in kader van de bijgestuurde certificatiesystemen werd op 21 december 2012 voor stakeholderoverleg verspreid.*

Uit de sterke toename van de groenestroom- en WKK-productie de afgelopen jaren, mag worden geconcludeerd dat het Vlaamse steunsysteem de belangrijke verdienste heeft

gehad dat het een stabiel en voldoende aantrekkelijk investeringsklimaat heeft gecreëerd. Het systeem kende echter een dermate succes dat er ontsporing dreigde.

Na een grondige evaluatie op basis van studiewerk en intens overleg met de betrokken sectoren en stakeholders werd op zoek gegaan naar verbetermogelijkheden om een verdere optimalisering te realiseren, de maatschappelijke kost op korte en lange termijn te beheersen en om tevens te kunnen inspelen op gewijzigde omstandigheden en inzichten.

Op 6 juli 2012 keurde het Vlaams Parlement de hervorming van de steunmechanismen voor milieuvriendelijke energie goed. Deze wijziging heeft tot doel:

- meer groenestroomproductie te realiseren in Vlaanderen;
- de kostprijs per opgewerkte groene stroom fors in te perken;
- de investeerders in groene energie maximale zekerheid te bieden;
- de kosten van het steunmechanisme correct te spreiden over alle verbruikers.

Vlaanderen trekt haar doelstelling voor groene stroom met deze hervorming op van 13 % naar 20,5 % voor 2020. Om de kostprijs van het steunsysteem beter te beheersen en op te volgen, wordt de steun voor groene stroom afgestemd op het juiste niveau door het toe te kennen aantal certificaten hierop af te stemmen. Tevens wordt de ondersteuning afgestemd op de afschrijvingsperiode van een installatie. Het VEA zal het ganse ondersteuningssysteem permanent evalueren en er komt een permanente afstemming op de reële nood.

Voor de investeerders in groene stroom wordt door het optrekken van de doelstellingen voor Vlaanderen, gekoppeld aan een juist steunniveau in functie van de technologie, een grotere zekerheid gecreëerd. Tot slot zorgt een verbeterde spreiding van de kosten van het steunmechanisme over alle gebruikers voor minder druk op gezinnen en kleine KMO's en wordt tevens rekening gehouden met de internationale concurrentiepositie van onze grote bedrijven waar de energiefactuur een belangrijk element in deze concurrentiepositie is. Dit evenwel in functie van hun bijdrage tot energie-efficiëntie.

Op 21 december 2012 is een wijziging van het Energiebesluit goedgekeurd die verder uitvoering geeft aan deze hervorming. Zo zijn onder meer de te ondersteunen projectcategorieën

vastgesteld en de procedures, de berekeningsmethodiek en de verschillende noodzakelijke parameters voor het bepalen van het steunniveau. Ook de taken van het VEA zijn met dit besluit verder geconcretiseerd. Op 21 december 2012 heeft het VEA haar eerste rapport aangaande de berekening van de onrendabele toppen in kader van de nieuwe steunregeling aan de stakeholders voor feedback voorgelegd.

2.6. Het VEA zal de realisatie van de doelstellingen voor warmtekrachtkoppeling in het Vlaamse Gewest monitoren en indien nodig aanvullende initiatieven voorstellen

- Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van WKK-rapport.
- Prestatienorm: Het eerste WKK-rapport wordt uiterlijk op 31 juli 2011 aan de minister bezorgd. Het tweede WKK-rapport wordt uiterlijk op 31 december 2013 aan de minister bezorgd.
- Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. De WKK-doelstelling voor 2010 werd gerealiseerd zodat het niet nodig was om aanvullende initiatieven te nemen.

Om de investeringen in WKK voor ondernemingen aantrekkelijker te maken, heeft de Vlaamse Regering een financiële ondersteuningsregeling ingevoerd via het systeem van warmtekrachtcertificaten. Dit ondersteunings-systeem werd in 2012 bijgestuurd (zie 2.5).

Het WKK-vermogen groeit de laatste jaren sneller dan ingeschat. Dit blijkt uit de per 31 maart 2012 ingeleverde WKK-certificaten en de stand van zaken zoals opgenomen in beleidsbrief Energie 2013. Het is dus niet nodig gebleken om aanvullende initiatieven te nemen om de vooropgestelde WKK-doelstelling te realiseren.

2.7. Het VEA zal voor de gewestelijke energiebevoegdheden de vereiste input leveren om te voldoen aan de evaluatie- en rapporteringsverplichtingen voorgeschreven door de Europese richtlijnen inzake hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling

- *Prestatie-indicator: Aantal binnen de wettelijke termijnen uitgevoerde verplichtingen in verhouding tot het totaal aantal verplichtingen.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2012: 100 %, de Vlaamse input werd eerder dan de input van de andere gewesten aangeleverd.*

Eind 2011 werd het WKK-rapport aan de Europese Commissie bezorgd. Het eerste voortgangsrapport van het nationaal actieplan hernieuwbare energie werd in april 2012 aan de Europese Commissie bezorgd.

2.8. Het VEA zal de werkprogramma's monitoren van de vzw's met een werkingssubsidie (Cogen, ODE, Biogas-E, Quest)

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van de adviezen over de ingediende werkprogramma's voor het jaar N+1.*
- *Prestatienorm: Adviezen worden binnen 20 werkdagen na ontvangst van de werkprogramma's via de Inspectie van Financiën, naar de minister gestuurd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Uitgevoerd. Voor alle ontvangen werkprogramma's voor 2011 werden de adviezen binnen de 20 werkdagen via de Inspectie van Financiën naar de minister gestuurd..*

Verschillende verenigingen vormen het contactpunt voor overleg met de sectoren, ondersteunen de realisatie van de Vlaamse beleidsdoelstellingen inzake milieuvriendelijke energieproductie en worden hiervoor structureel ondersteund met een werkingssubsidie:

- ODE Vlaanderen (hernieuwbare energie).
- Cogen Vlaanderen (warmtekrachtkoppeling).
- Biogas-E (vergisting).
- Quest (kwaliteitscentrum).

Het VEA legt de prioriteiten vast in de jaarlijkse werkprogramma's en volgt de werkzaamheden van deze vzw's op via stuurgroepen, de overlegplatformen en bilaterale vergaderingen.

Het VEA heeft zijn adviezen over de door de vzw's ingediende werkprogramma's tijdig binnen de 20 werkdagen ter beschikking gesteld.

2.9. Het VEA zal de werkzaamheden van de Interdepartementale Windwerkgroep organiseren en coördineren tot implementatie van de omzendbrief windenergie

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van adviezen Windwerkgroep in verhouding tot het aantal gevraagde adviezen.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2012: 86 %.*

Het VEA speelt via het voorzitterschap van de Interdepartementale Windwerkgroep een coördinerende rol bij het uitwerken van een kader voor de inplanting van kleine windturbines.

De Interdepartementale Windwerkgroep kwam in 2012 11 keer samen (2011: 9; 2010: 9; 2009: 9; 2008: 8) samen. Er werden in 2012 98 dossiers (2011: 83; 2010: 97; 2009: 71; 2008: 29) voor advies ontvangen door de Windwerkgroep. Voor 84 dossiers (86 %) werden tegen eind december adviezen opgemaakt.

In Vlaanderen groeide het opgesteld vermogen aan windenergie in 2012 met ongeveer 77 MW, een groei van ongeveer 22 % (2011: +76 MW of 29 %; 2010: +26 MW of 11 %; 2009: +56 MW of 30 %).

In Vlaanderen waren eind 2012 229 windturbines operationeel, samen goed voor een geïnstalleerd vermogen van bijna 423 MW. Vlaanderen heeft een potentieel van 1064 MW windenergie tegen 2020.

De praktijkervaring binnen de Interdepartementale Windwerkgroep geeft aan dat ondanks de positieve beoordeling de effectieve realisatie van windturbineprojecten achterblijft voornamelijk in de havengebieden.

De Vlaamse Regering besliste daarom in juli 2011 enerzijds de werking van de Windwerkgroep verder te versterken door:

- het verder uitbreiden van de betrokken

administraties in de adviesverlening;

- het opnemen in secundaire orde van een aantal beoordelingsaspecten die een breed gedragen ontwikkeling van windturbines moet bevorderen.

In 2012 werd een stijging vastgesteld van het aantal positieve adviezen die de Windwerkgroep afleverde. In 2012 werd tevens elke vergunningsaanvraag voor een grootschalig windenergieproject in Vlaanderen, voor advies aan de Windwerkgroep voorgelegd.

Daarnaast werd aan de Windwerkgroep de opdracht gegeven de in het verleden positief geadviseerde maar nog niet gerealiseerde projecten te gaan herevalueren en een faciliterend advies uit te brengen. Parallel dient de Windwerkgroep voor wat de havengebieden betreft, het potentieel te inventariseren en na te gaan op welke vlakken de Vlaamse overheid faciliterend kan optreden. De Windwerkgroep maakte in 2012 op basis van de status van de vergunningendossiers een totaalijst op van 58 aanvraagdossiers waarvoor in het verleden een positief advies werd gegeven maar nog geen windturbinepark werd gerealiseerd. Tevens zette de Windwerkgroep haar hoorzittingen verder met de diverse havenbesturen van de Vlaamse havengebieden.

2.10. Het VEA zal de subsidieaanvragen beoordelen in het kader van de demonstratieprojecten bij openbare besturen en vzw's (micro-WKK en warmtepompen)

- *Prestatie-indicator:* Aantal behandelde aanvragen binnen de beoordelingstermijn van maximaal 2 maanden na het afsluiten van de call in verhouding tot het aantal ingediende aanvragen.
- *Prestatienorm:* 100 %.
- *Realisatiegraad eind 2012:* Gerealiseerd. De subsidieregeling werd eind 2010 opgeschort. Er werden in 2012 bijgevolg geen aanvragen meer ingediend.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 24 oktober 2008 (geïntegreerd in artikel 7.2.1 en verder van het Energiebesluit van 19 november 2010) voorziet in de toekenning van een subsidie voor de plaatsing van micro-WKK's en warmtepompen door niet-commerciële instellingen en publiekrechtelijke rechtspersonen.

Voor deze subsidieregeling werd voor 2009 en 2010 telkens een budget van maximum

200.000 euro per kalenderjaar voorzien, toegekend via een call-systeem met halfjaarlijkse oproepen.

Deze steun diende als demonstratiefase om, in combinatie met een sensibiliserings- en informatiecampagne, de bekendheid van beide technieken te verbeteren.

De evaluatie die na de call van medio 2010 werd gemaakt, toonde aan dat dit programma een groot succes was en zijn doelstellingen ruimschoots heeft ingevuld. De totaal aangevraagde steun in 2010 overtrof het voorziene budget. In totaal werden 21 projecten goedgekeurd, waaronder 5 micro-WKK's en 16 warmtepompen.

Eind 2010 werd beslist deze subsidieregeling op te schorten.

2.11. Het VEA zal een marktintroductieplan voor micro-WKK-installaties voorbereiden

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid van het marktintroductieplan.
- *Prestatienorm:* Marktintroductieplan wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.
- *Realisatiegraad eind 2012:* Gerealiseerd. Het actieplan werd op 15 december 2011 aan het kabinet van de minister bezorgd.

Het VEA stelde in 2011 een opportuniteits-toets op inzake de uitwerking van een Vlaams marktintroductieplan voor micro-WKK.

De toets concludeerde dat het momenteel nog niet aangewezen is om onmiddellijk te kiezen voor grootschalige marktintroductie maar in eerste instantie de ondersteuning te beperken tot niet-woongebouwen en initiatieven te nemen die de verbreding van de volledige markt (woongebouwen en niet-woongebouwen) ondersteunen. Het VEA en de VREG (die laatste voor het onderdeel aansluitingsaspecten) hebben hiervoor eind 2011 concrete acties voorgesteld.

In navolging van de opportuniteitstoets inzake een Vlaams marktintroductieplan voor micro-WKK, werd in 2012 extra ingezet op kennisverspreiding omtrent micro-WKK. Daarnaast werd opdracht gegeven tot de ontwikkeling van een snelle-screening-tool voor micro-WKK en werd voorzien in de monitoring van een aantal huishoudelijke micro-WKK's.

3. Het VEA wil de Vlaamse beleidsmaatregelen ter bestrijding van energiearmoede kwaliteitsvol en efficiënt implementeren en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs

- Effectindicator: Evolutie energiebesparende investeringen in woningen van kansarmen.
- Streefnorm: Toename van jaarlijks gemiddeld aantal energiebesparende investeringen in woningen van kansarmen over 2011-2014 in vergelijking tot 2010.
- Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd

De streefnorm is als volgt samengesteld: Aantal energiepremies voor beschermde afnemers + aantal energiepremies aan sociale verhuurkantoren + aantal gefinancierde collectieve dakisolatieprojecten.

Nulmeting:

- In 2010 keerden de netbeheerders aan beschermde afnemers voor 3885 energiebesparende investeringen een energiepremie uit, voornamelijk voor dakisolatie (1256), hoogrendementsbeglazing (1313) en condensatieketels (768).
- In 2010 ontvingen sociale verhuurkantoren voor 808 energiebesparende investeringen een subsidie
- In 2010 werden in 709 woningen sociale dakisolatieprojecten uitgevoerd
Totaal nulmeting 2010: 5402

In 2011 werden aan beschermde afnemers 2956 energiepremies toegekend (1052 voor dakisolatie, 843 voor HR glas en 578 voor condensatieketels).

In 2011 werden 473 energiebesparende investeringen in sociale verhuurkantoren gerealiseerd.

In 2011 werden 2567 sociale dakisolatieprojecten uitgevoerd.

Het is nog niet bekend hoeveel energiepremies in 2012 aan beschermde afnemers werden toegekend. De netbeheerders moeten hierover voor 1 mei 2013 rapporteren.

In 2012 werden de dakisolatieproefprojecten van STEBO en EANDIS stopgezet en vervangen door het vervolgtraject "sociale dakisolatieprojecten" (zie 3.1). Projecten Eandis naar SHM's: 315. Projecten Eandis naar private sec-

tor: 230. Sociale dakisolatieprojecten: 132. In 2012 werden door sociale verhuurkantoren nog 131 investeringen gerealiseerd (de regeling werd op 1 oktober 2012 stopgezet).

3.1. Het VEA zal een voorstel uitwerken voor de financiële ondersteuning van sociale dakisolatieprojecten

- Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van voorstel.
- Prestatienorm: Het voorstel wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.
- Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. De financiële ondersteuning van sociale dakisolatieprojecten is geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2011 en het ministerieel besluit van 29 november 2011.

Ondanks de beschikbaarheid van premiestelsels en fiscale voordelen hinkt de Vlaamse huurmarkt serieus achterop op vlak van energetische renovatie van woningen. Een recente studie van het Steunpunt Ruimte en Wonen heeft nog aangegeven dat de isolatie-index van private woningen gemiddeld veel lager ligt dan eigendomswohnungen en sociale huurwoningen. Het Regeerakkoord stelt: "Ook kansarmen moeten kunnen genieten van kostprijsverlagende aanbiedingen. We brengen van overheidswege zelf energiebesparingsinvesteringen aan bij kansarme gezinnen."

Sinds half 2009 werden vanuit de praktijk en onder impuls van het VEA verschillende initiatieven uitgewerkt om op de huurmarkt via collectieve methodieken die bestaande drempels neutraliseren, toch resultaten te boeken.

Op 23 september 2011 keurde de Vlaamse Regering de nieuwe regeling voor de openbare dienstverplichting met betrekking tot het rationeel energiegebruik definitief goed. Die legt de netbeheerders de actieverplichting op om vanaf 2012 de planning en de uitvoering van dak- of zoldervloerisolatie in private huurwoningen structureel te ondersteunen bij welom-

schreven categorieën van kwetsbare huurders.

Voor deze sociale projecten wordt beroep gedaan op projectpromotoren die per projectwoning kunnen rekenen op een tussenkomst bij de netbeheerder van 23 euro per m² geplaatste dak- of zoldervloerisolatie. De steun wordt niet in de energiefactuur van de consument doorgerekend, maar wordt vanuit de Vlaamse begroting vergoed aan de netbeheerder. Op de energiebegroting van 2012 werd hiervoor een budget uitgetrokken van 6 miljoen euro. Nadat begin 2012 de richtlijnen en de aanvraagprocedure op punt werden gesteld, begonnen een aantal projectpromotoren aan de voorbereiding van de eerste werven. Er werd vastgesteld dat de projecten een lange doorlooptijd hebben. Om de maatregel bekend te maken bij huurders, eigenaars en doorverwijzers werd een campagne opgezet. Naast de brede verspreiding van een beknopte folder in juli, volgden in het najaar nog uitgebreide infopakketten en vormingen voor doorverwijzers. In juli 2012 besliste de Vlaamse Regering om de doelgroep uit te breiden. Eind 2012 waren zo wat 130 aanvragen ingediend en 475 dossiers in voorbereiding.

3.2. Het VEA zal regelmatig een evaluatie voorleggen aan de minister over de sociale openbaardienstverplichtingen van de distributienetbeheerders

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van de evaluatie.*
- *Prestatienorm: De eerste evaluatie wordt uiterlijk op 30 september 2011 aan de minister bezorgd. De tweede evaluatie wordt uiterlijk op 31 december 2014 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. Op 30 september 2011 werd een evaluatienota met aanbevelingen aan de minister bezorgd.*

Het verbeteren van de effectiviteit en efficiëntie van de bestaande sociale openbaardienstverplichtingen is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en ViA, doorbraak Groen en dynamisch stedengewest. De onderliggende projecten interageren ook met de doorbraak Warme samenleving.

Zoals bepaald in het regeerakkoord evalueren het VEA en de VREG in 2011 de effectiviteit en de efficiëntie van de bestaande sociale openbaardienstverplichtingen. Deze evaluatie

leidde eind september 2011 tot een studienota met aanbevelingen voor onder meer de dienstverlening van de leveranciers, het gebruik van de budgetmeter, de vaak moeizame terugkeer van gedropte klanten naar de commerciële markt, het statuut beschermde afnemers, de werking van de lokale adviescommissie en het afsluiten van energie. Na de publicatie van dit rapport werden vanaf november 2011 heel wat uitvoerende en belanghebbende partners verder geconsulteerd rond de concretisering van de aanbevelingen die de minister wenst te vertalen in de regelgeving.

Op 9 december 2011 keurde de Vlaamse Regering een trajectvoorstel goed voor de uitwerking van de aanbevelingen die voortvloeiden uit de evaluatie van de sociale openbaardienstverplichtingen die het VEA en de VREG in 2011 uitvoerden. Gesterkt door de vaststelling dat Vlaanderen een verregaande sociale bescherming van de energiegebruiker uitbouwde, werden de aanbevelingen in het voorjaar van 2012 vertaald in maatregelen die de bescherming nog verruimen en inzetten op het vermijden van de opbouw van energieschulden. De maatregelen focussen op de volgende doelstellingen:

- het verbeteren van de dienstverlening van leveranciers;
- het faciliteren van de terugkeer van klanten die de netbeheerder belevt naar de voordeligere commerciële markt;
- het maximaal vermijden van de afsluiting van de toevoer van elektriciteit en aardgas;
- het optimaliseren van de sociale statistieken.

Eén van de speerpunten is het wettelijk vastleggen dat een leverancier een huishoudelijke afnemer slechts mag weigeren op basis van een beperkt aantal weigeringsgronden. Verder zullen klanten wiens leveringscontract door de leverancier wordt opgezegd, zowel door hun leverancier als door de netbeheerder proactief worden gesensibiliseerd om zo snel mogelijk een nieuwe leverancier te vinden op de commerciële markt, gezien ze daar een stuk voordeliger af zijn. De klanten die door de netbeheerder worden beleverd en schuldenvrij zijn, zullen op basis van een leveranciersvergelijking op maat worden gestimuleerd om terug te keren naar de commerciële markt. De informatiestromen tussen de netbeheerders en de OCMW's worden geoptimaliseerd om afsluitingen zoveel als mogelijk te vermijden. Voorts wordt bepaald dat klanten die onterecht worden afgesloten, binnen de 24 uur na de vaststelling terug aangesloten moeten worden.

Het wijzigingsbesluit werd op 7 september 2012 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

3.3. Het VEA zal de waarborgaanvragen beoordelen voor FRGE-leningen aan lokale entiteiten

- *Prestatie-indicator: Aantal volledige aanvragen beoordeeld binnen een termijn van maximaal 30 werkdagen in verhouding tot het totaal ingediende aanvragen.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2012: 100 %.*

Met toepassing van artikel 99 van het Programmadecreet 2010 kan de Vlaamse Regering haar waarborg verlenen voor de leningen die door het FRGE aan de Lokale Entiteiten worden toegekend. Volgens paragraaf 2 van dat artikel bepaalt de Vlaamse Regering de voorwaarden waaronder de waarborg kan worden toegekend en uitgekeerd.

Op 10 september 2010 heeft de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring gehecht aan een ontwerp van besluit waarmee deze voorwaarden worden vastgelegd. Aangezien het Fonds zelf, onder bepaalde voorwaarden, 5 % wanbetaling kan toestaan, wordt de waarborg beperkt tot maximaal 95 % van het uitstaande kapitaal en verschuldigde interesten. De waarborg kan alleen worden ingeroepen nadat het bewijs is geleverd dat alle andere zakelijke en persoonlijke zekerheden, bedongen door de Lokale Entiteit ten aanzien van de particulier, zijn uitgewonnen. De waarborg dekt geen accessoire kosten van aanmaningen, invorderingskosten, noch gerechtskosten. Evenmin kan de waarborg worden uitbetaald voor leningen die werden toegekend voor de financiering van fotovoltaïsche zonnepanelen.

Het FRGE diende sinds januari 2011 voor 23 Lokale Entiteiten een aanvraag voor gewestwaarborg in. De helft van deze Lokale Entiteiten werd opgericht na het in werking treden van het waarborgbesluit van 10 september 2011. In totaal werden waarborgen toegekend voor een bedrag van bijna 88 miljoen euro. Eind 2012 had het VEA nog geen enkele vraag om uitwinning van de waarborg ontvangen.

Eind 2012 had het FRGE ongeveer 10.200 leningen in omloop bij Vlaamse gezinnen voor een totaal bedrag van ongeveer 52,5 miljoen euro.

Er is een duidelijk Vlaams overwicht in de verde-

ling van de FRGE-dossiers: 75 % van de dossiers worden beheerd door Vlaamse Lokale Entiteiten. Als wordt uitgegaan van het uitstaand kapitaal per gewest, neemt Vlaanderen daarvan 71 % voor zijn rekening.

In het kader van het institutioneel akkoord over de zesde staatshervorming is overeengekomen dat het FRGE zal worden geregionaliseerd. Het VEA maakte een visienota op aangaande de inkadering van het FRGE in het Vlaams energiebeleid na de regionalisering van het Fonds. In dit kader werd in het voorjaar van 2012 een eerste stakeholderoverleg met alle Lokale Entiteiten georganiseerd, in samenwerking met de VVSG. Ook alle Vlaamse gemeenten waar momenteel (nog) geen Lokale Entiteit actief is, werden uitgenodigd. Het overleg had tot doel om het overleg en de samenwerking tussen de Lokale Entiteiten te versterken alsook gemeenten zonder Lokale Entiteit een duidelijk beeld te geven van de praktische aspecten van het opzetten van een Lokale Entiteit. Er werd ook ingegaan op enkele werkpunten die in het kader van de regionalisering anders zouden kunnen worden aangepakt.

De Vlaamse Regering besliste op 2 maart 2012 om een rentesubsidie toe te kennen voor de leningen die door het Fonds ter reductie van de globale energiekost aan de Lokale Entiteiten worden toegekend en die als doel hebben om leningen toe te staan van Lokale Entiteiten aan de natuurlijke personen die behoren tot de doelgroep, vermeld in artikel 1 van het koninklijk besluit van 2 juni 2006 houdende de definitie van de doelgroep van de meest behoeftigen van het Fonds ter reductie van de globale energiekost. De rentesubsidie wordt trimestrieel aan het Fonds ter reductie van de globale energiekost betaald, na het voorleggen van een schuldvordering aan het VEA, dat nagaat of aan alle bepalingen van deze afdeling is voldaan. Het VEA ontving in 2012 voor een totaal bedrag van 2457,11 euro schuldvorderingen van het FRGE.

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 2012 werden evenwel niet alle meest behoeftigen bereikt. In theorie kunnen ook huurders een lening bij het FRGE aangaan, maar de praktijk leert dat dit niet evident is, omdat een huurder geen zekerheid heeft dat zijn investering nog binnen de huurtermijn zal renderen. Omgekeerd is een eigenaar niet geneigd energiebesparende investeringen te financieren, waarvan hij de vruchten niet kan plukken via het verminderd energieverbruik. Dit noemt men het split-incentive probleem. In het besluit van de Vlaamse Regering 7 september 2012 wordt daarom vastgelegd om naast de be-

staande rentesubsidie, ook een rentesubsidie te verlenen op de leningen die door het FRGE worden toegestaan aan private personen, die weliswaar niet zelf tot de doelgroep behoren, maar die via een Sociaal Verhuurkantoor een of meer woningen waarvan ze eigenaar zijn, verhuren aan personen die wel tot de doelgroep behoren. Op deze manier wordt opnieuw tegemoet gekomen aan het split incentive probleem.

3.4. Het VEA zal meewerken aan de evaluatie van de maatregel inzake de toekenning van een jaarlijkse hoeveelheid gratis elektriciteit

- Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van de evaluatie.
- Prestatienorm: De evaluatie wordt uiterlijk op 30 september 2011 aan de minister bezorgd.
- Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd.

In Vlaanderen heeft elke huishoudelijke afnemer sinds 2003 recht op een gratis hoeveelheid elektriciteit ('gratis kWh') per jaar. Een gezin krijgt een vaste minimumhoeveelheid van 100 kWh per gezin, plus 100 kWh per gezinslid dat in de woning gedomicilieerd is. De elektriciteitsleverancier moet deze gratis kWh geven onder de vorm van een korting op de eerste eindafrekening. De leverancier factureert de toegekende bedragen aan de netbeheerder.

Het Regeerakkoord stelt: *"De Vlaamse Regering optimaliseert het systeem van de gratis kWh in functie van een effectieve en efficiënte ondersteuning van sociaal zwakkeren en met het oog op het zorgen voor een betere sociale bescherming"*.

Op 11 juni 2012 werd het rapport over de in 2011 door het VEA en de VREG uitgevoerde evaluatie van de gratis kilowattuur gepubliceerd. Overtuigd van de meerwaarde van deze herverdelende maatregel, wordt er voor geopteerd het huidige mechanisme van toekenning te perfectioneren, zodat geen enkel Vlaams gezin het voordeel misloopt.

4. Het VEA wil via gerichte communicatieacties de actiebereidheid bij de bevolking, bedrijven en organisaties inzake het rationeel energiegebruik en de milieuvriendelijke energieproductie verhogen

- *Effectindicator: Evolutie van percentage huishoudens en bedrijven dat concrete plannen heeft om te investeren in rationeel energiegebruik en milieuvriendelijke energieproductie.*
- *Streefnorm: Toename van percentage.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Nulmeting is uitgevoerd.*

Er werd in 2011 een REG-enquête uitgevoerd die de volgende nulmeting heeft opgeleverd voor wat betreft gezinnen:

Tabel 10: Nulmeting 2011 voor percentage huishoudens dat al geïnvesteerd heeft of concrete plannen heeft om te investeren in rationeel energiegebruik en milieuvriendelijke energieproductie

Gezinnen die al hebben geïnvesteerd of dit van plan zijn in de komende vijf jaar		REG enquête 2011 (in %)
Dubbel glas / HR glas		73,60
Dakisolatie		62,90
Energiezuinige verwarmingsketel		45,30
Muurisolatie		41,90
Vloerisolatie		25,90
Fotovoltaïsche zonnepanelen		13,80
Warmtepomp		8,70
Zonneboiler		8,50
Pelletketel		6,50

In de loop van 2013 wordt een nieuwe REG-enquête afgenomen. Voor wat bedrijven betreft, werd in 2011 in samenwerking met de VREG een onderzoek uitgevoerd die als nulmeting kan worden gebruikt. In 2012 werd het onderzoek herhaald.

Tabel 11: Nulmeting 2011 en vervolgmeting 2012 voor percentage bedrijven dat concrete plannen heeft om te investeren in rationeel energiegebruik en milieuvriendelijke energieproductie

Welke van de volgende energiebesparende of milieuvriendelijke maatregelen is uw bedrijf van plan te nemen in de komende drie jaar?			VREG enquête	
	2011 (in %)	2012 (in %)		
Energiezuinige verlichting	46,20	49,60		
Hernieuwbare energietoepassingen (zonne-energie, warmtepomp, ...)	32,90	29,10		
Energiezuinige verwarmingsketel	28,40	29,60		
Dak- of muurisolatie	21,40	21,10		
Hoogrendementsbeglazing	14,50	15,60		
Detectie van persluchtlekken	13,80	15,80		
Frequentiesturing	11,70	13,10		
Hoogrendementsmotoren	11,40	12,40		
Isolatie van stoomleidingen	9,30	8,90		
Een andere maatregel	1,90	1,70		
Geen van deze maatregelen	29,60	30,10		
Weet niet	2,00	1,50		

4.1. Het VEA wil een proefproject opzetten op basis waarvan een stappenplan kan worden opgesteld om lokale energieloketten uit te bouwen

- *Prestatie-indicator: Aantal opgestarte voorbeeldprojecten voor energieloketten.*
- *Prestatienorm: Uiterlijk op 31 december 2011 zijn 2 voorbeeldloketten operationeel.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. Energieloketten worden geïntegreerd in de lokale woonbeleidsinitiatieven.*
- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid stappenplan voor uitbouw van lokale energieloketten.*
- *Prestatienorm: Het stappenplan wordt uiterlijk op 31 december 2013 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. Energieloketten worden geïntegreerd in de lokale woonbeleidsinitiatieven.*

De Vlaamse Regering lanceert regelmatig een oproep om lokale overheden of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden opnieuw te laten deelnemen aan lokale woonbeleidsinitiatieven. Eén van de acties die wordt voorgesteld, is de uitbating van een lokaal woonloket waar allerlei informatiemateriaal in verband met wonen aan de burger ter beschikking wordt gesteld. De thema's rationeel energiegebruik en duurzaam en energiezuinig bouwen en verbouwen kunnen hierin een belangrijke plaats krijgen. In oktober 2011 werd een vijftal nieuwe lokale initiatieven goedgekeurd. In het kader van het één-loket-principe wordt er voor geopteerd geen afzonderlijke energieloketten op te zetten maar aansluiting te zoeken met de woonloketten.

Er zullen dus door het VEA geen voorbeeldprojecten worden opgestart. Evenmin zal een stappenplan worden uitgewerkt.

4.2. Het VEA zal een gestructureerd informatie- en kennissysteem exploiteren voor het managen en beantwoorden van de algemene informatievragen die binnenkomen op energie@vlaanderen.be

- *Prestatie-indicator: Antwoordtermijn.*
- *Prestatienorm: Minstens 90 % van de algemene informatievragen is kwalitatief beantwoord binnen vijf werkdagen.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd.*

In 2012 werd 94 % van de algemene informatievragen kwalitatief beantwoord binnen vijf werkdagen.

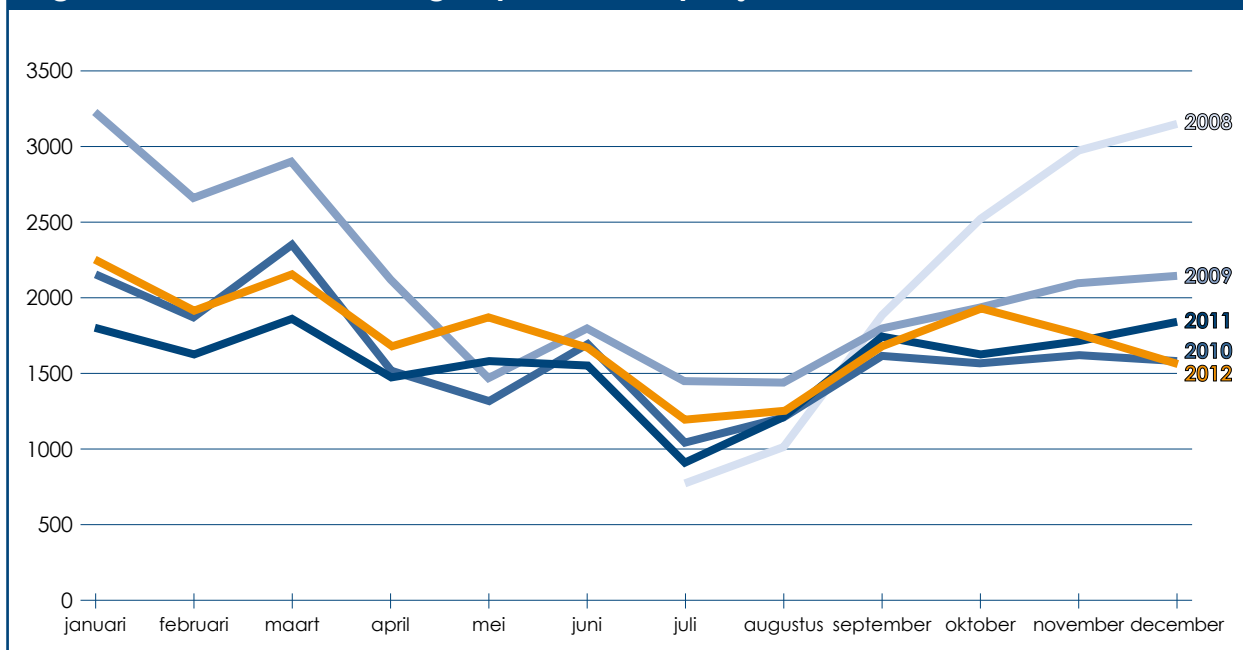
De toegenomen aandacht voor de energieproblematiek, de communicatie- en sensibiliseringsacties en de vele beleidsinitiatieven, leiden tot vragen voor informatie en nadere toelichting. Het VEA-secretariaat ontvangt op energie@vlaanderen.be dagelijks gemiddeld 150 algemene informatievragen en ongeveer 80 à 100 telefonische oproepen. In drukke perioden (campagnegolf, Batibouw, berichtgeving in de media, ...) registreren we pieken van meer dan 300 algemene informatievragen per dag.

Het VEA engageert zich om de algemene informatievragen van het publiek zo snel en zo goed mogelijk te beantwoorden.

In 2008 werd een nieuwe softwaretool in gebruik genomen om de efficiënte afhandeling van de per mail gestelde vragen nog te optimaliseren. In 2008 werd gemiddeld 90 % van de informatievragen binnen de 5 werkdagen beantwoord. In 2009 en 2010 was dit percentage gedaald tot gemiddeld 88 %. In 2011 en 2012 is met ongeveer 94 % de vooropgestelde prestatienorm ruim gehaald.

In 2012 hadden de meeste vragen via e-mail betrekking op EPB (55 % - 2011 : 58 %). Daarnaast blijven EPC (23 % - 2011 : 20 %) en de premies (8 % - 2011 : 13 %) de belangrijkste onderwerpen.

Figuur 3: aantal e-mailvragen per maand per jaar

Het aantal afgesloten contacten in 2012 bedraagt 20.937. Dit aantal is met meer dan 10 % gestegen ten opzichte van 2011 (18.975).

4.3. Het VEA zal externe sensibiliserings- en communicatieacties voeren inzake het energieverbruiken milieuvriendelijke energieproductie (via beurzen en de media)

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van communicatieplan voor het jaar N+1.*
- *Prestatienorm: Het communicatieplan wordt jaarlijks uiterlijk op de Directieraad van december goedgekeurd en aan de minister overgemaakt.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. Het communicatieplan 2013-2014 werd op de Directieraad van 20 december 2012 goedgekeurd en op 11 januari 2013 aan het kabinet van de minister bezorgd.*

Het VEA voert op geregelde tijdstippen sensibiliserings- en communicatieacties inzake het rationeel gebruik van energie en de milieuvriendelijke energieproductie.

Het centrale communicatiethema van het VEA is het promoten van rationeel energiegebruik (REG) bij burgers, bedrijven en overheden. De promotie van REG start altijd met de doelstelling om de vraag naar energie zoveel mogelijk te beperken, dus om zo weinig mogelijk energie te verbruiken. Pas in een tweede fase, op het ogenblik dat de meest economische alternatieven om het verbruik te beperken, zijn uitgeput, verschuift de aandacht vervolgens naar de promotie van milieuvriendelijke energieproductie. Deze communicatie komt er enerzijds op neer om burgers, bedrijven en overheden aan te zetten om zoveel mogelijk energie op een duurzame manier te produceren en anderzijds om de weerstand tegen installaties die duurzame energie produceren, te beperken.

Jaarlijks stelt het VEA een extern communicatieplan op. Het extern communicatieplan kadert de communicatieacties in de strategische en operationele organisatiedoelstellingen van het agentschap. Verder worden deze communicatieacties ook nog eens opgedeeld naar de verschillende prioritaire communicatielijnen en de doelgroepen.

De belangrijkste communicatiecampagne in 2012 was de grootschalige campagne om de

'nieuwe energiepremies 2012' aan te kondigen. Deze campagne zoomde in op de hervormingen van de premies van de netbeheerder vanaf 2012. Een tweede grote campagne informeerde over de nieuwe EPC-verplichtingen vanaf 2012, met de verplichtte publicatie van het EPC-kengetal in advertenties. Hiervoor werd een adaptatie gemaakt van de vroegere tv-spot. Vervolgens werd een informatiecampagne georganiseerd over de sociale dakisolatieprojecten voor huurwoningen en de hogere dakisolatiepremie voor die projecten. In het kader van de EPB-verplichtingen werd gecommuniceerd over de strengere EPB-eisen vanaf 2012 (E70 ipv E80) en de invoering van een minimum aandeel hernieuwbare energie in nieuwbouwwoningen vanaf 2014.

4.4. Het VEA zal positief gewaardeerde informatiebrochures en folders over REG en milieuvriendelijke energieproductie laagdrempelig ter beschikking stellen

- *Prestatie-indicator: Enquêteresultaten.*
- *Prestatienorm: Positieve waardering die over de looptijd van de beheersovereenkomst minstens gelijk blijft.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Nulmeting is uitgevoerd.*

Het VEA beschikt over een uitgebreid informatieaanbod op het gebied van REG en milieuvriendelijke energieproductie, vooral voor de doelgroep particulieren.

Het VEA stelt verschillende publicaties ter beschikking. De brochures worden in hoofdzaak via volgende kanalen verspreid: informatiezuilen van lokale besturen en gemeenten, downloaden via website, beurzen en evenementen.

De meest verspreide brochure betreft de brochure "Premies voor energiebesparing in Vlaanderen". In 2012 werd deze publicatie op ongeveer 95.000 exemplaren gedrukt en verspreid. Ook digitaal wordt deze brochure zeer vaak gedownload. De voorbije jaren werd het aantal gedrukte brochures sterk verminderd ten voordele van de digitale versies. Uit de REG-enquête 2011 blijkt dat al 1 op 4 Vlamingen de brochure "Premies voor energiebesparing in Vlaanderen" kent, waarvan 6 op 10 de brochure ook heeft gelezen of geraadpleegd. De nulmeting heeft aangegeven dat 91 % van de bevroegden die de premiebrochure hebben gelezen, deze duidelijk vinden, 78 % vindt ze volledig en 85 % vindt de brochure up-to-date.

4.5. Het VEA zal een gebruiksvriendelijke en drukbezochte website beheren

- *Prestatie-indicator: Aantal bezoekers.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks minstens 1,2 miljoen bezoekers of gemiddeld 100.000 bezoekers op maandbasis.*
- *Realisatiegraad eind 2012: 1.353.764 bezoekers of een gemiddelde van 112.000 per maand.*

Op de website www.energiesparen.be kunnen gezinnen en bedrijven heel wat informatie vinden over de prioritaire energiebesparende investeringen en de financiële ondersteuningsmaatregelen die ze daarvoor kunnen bekomen.

In 2012 telde de website maandelijks gemiddeld 112.000 bezoekers (2011: 127.000; 2010: 115.000; 2009: 120.000; 2008: 80.000; 2007: 55.000).

De REG-enquête 2011 heeft uitgewezen dat de websitenaam www.energiesparen.be bekend is bij 47 % van de Vlamingen, 53 % hiervan heeft de website ook al effectief bezocht. In 2005 was de websitenaam bij 1 op 4 Vlamingen bekend en amper 1 op 4 hiervan had de website al effectief bezocht.

In 2012 werd een enquête uitgevoerd bij de bezoekers van energiesparen.be. De algemene evaluatie van de website was positief. Op basis van de resultaten van deze enquête hoeft er niets te veranderen aan de structuur en de inhoud. Op de vraag wat de bezoeker zou willen veranderen aan energiesparen.be, antwoordde de bezoeker het meest de layout.

5. Het VEA zal de minister ondersteunen bij de voorbereiding en uitvoering van de energiebeleidscyclus

- *Prestatie-indicator: Jaarlijkse evaluatie minister leidend ambtenaar van het VEA.*
- *Prestatienorm: Positieve evaluatie van minister van ondersteuning door het agentschap.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. De leidend ambtenaar van het VEA werd in 2012 positief geëvalueerd door de minister.*

De minister was van oordeel dat het agentschap de doelstellingen over algemeen beter dan vooropgesteld heeft gerealiseerd.

Het VEA stelde binnen de opgelegde termijnen de nodige informatie en analyseresultaten ter beschikking van de minister voor de beantwoording van parlementaire vragen (zie bijlage).

Het agentschap heeft tevens zijn expertise aangeleverd voor de voorbereiding van het Vlaams standpunt m.b.t. de Europese en internationale energieregerelateerde dossiers, voornamelijk als input voor de bespreking in ENOVER

5.1. Het VEA zal input leveren voor de beleidsbrieven van de minister

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van input.*
- *Prestatienorm: De input wordt aan de minister bezorgd voor 7 september van elk jaar.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. De input voor de beleidsbrief Energie 2012-2013 werd op 5 september aan het kabinet van de minister bezorgd.*

Tijdens de besprekingen in de bevoegde commissie en abstractie makende van politieke aspecten, leverden de fracties van het Vlaams Parlement positieve commentaar op de beleidsbrief Energie 2012-2013.

De commentaar van elk van de vier fracties (twee meerderheid/twee oppositie) die in het verslag van de commissie zijn vermeld, was als volgt:

- 'voorbeeldig document';
- 'degelijk werkstuk';

- 'veel technische kennis en deskundigheid';
- 'heldere en duidelijk gestructureerde beleidsbrief',

5.2. Het VEA zal energierapporten ter beschikking stellen met betrouwbare gegevens over de energieproductie en het verbruik per sector

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van definitief rapport over jaar N-2 en voorlopig rapport over jaar N-1.*
- *Prestatienorm: Tegen uiterlijk 30 september van elk jaar.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. Het definitief energierapport 2010 en het voorlopig energierapport 2011 waren beschikbaar op 20 juli.*

Voor de voorbereiding en de opvolging van het energiebeleid heeft de Vlaamse overheid nood aan betrouwbare gegevens inzake de energieproductie en het -verbruik per sector. Ook de inventaris van broeikasgasemissies, een verplichting onder het Kyoto-protocol, steunt op deze gegevens.

De netbeheerders en exploitanten van warmtekracht-, hernieuwbare energie- en zelfopwekkingsinstallaties dienen jaarlijks aan het VEA afname- en productiegegevens te rapporteren. Daarnaast zijn er nog diverse andere bronnen waaruit energieverbruiks- en energieproductiegegevens worden geput: de REG-enquête van het VEA bij 1000 gezinnen, de monitoringrapporten van de convenantbedrijven, de emissiejaarverslagen, de groenestroom- en WKK-certificatendossiers, federale petroleumstatistieken, transportmodellen, enz.

Na controle op volledigheid, accuraatheid en consistentie worden de gegevens verwerkt in een jaarlijks Vlaams energierapport. De Vlaamse Instelling voor het Technologisch Onderzoek (VITO) werd hiermee belast in het kader van hun referentieopdracht. De opmaak van het energierapport wordt begeleid door een gebruikerscomité, onder het voorzitterschap van het VEA.

Met financiering van Eurostat, voerden de gewesten en de federale overheid in de tweede helft van 2011 een gezamenlijke face-to-face enquête uit bij 3700 gezinnen (waarvan 1850 in Vlaanderen) over de energiekenmerken van hun woning, hun energiegebruik en gedrag en geplande investeringen. De databank en het rapport met (vergelijkende) analyses werden aan de Europese Commissie bezorgd op 5 oktober 2012. Op 9 november 2012 werden de methodologie en resultaten gepresenteerd aan de werkgroep energiestatistiek bij Eurostat.

5.3. Het VEA zal meewerken aan de opmaak, uitvoering, rapportering en evaluatie van het Vlaams Klimaatbeleidsplan voor de acties waarvoor het agentschap trekker is

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van bijdrage.*
- *Prestatienorm: De bijdrage wordt aan het Departement LNE bezorgd binnen de afgesproken termijn.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd.*

Voortbouwend op de ervaring die werd opgedaan in het kader van de opmaak en uitvoering van het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012, is door het beleidsveld Leefmilieu in 2011 het proces opgestart dat voor de post-Kyoto-periode moet leiden tot het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020 (ViA-sleutelproject). Het Vlaams Klimaatbeleidsplan zal bestaan uit twee luiken: het Vlaams Mitigatieplan (VMP), met als doel de uitstoot van broeikasgassen tussen 2013 en 2020 te reduceren en het Vlaams Adaptatieplan (VAP), met als doel Vlaanderen in staat te stellen om zich aan te passen aan de klimaatverandering. België heeft als doelstelling de emissies van broeikasgassen in de sectoren die niet vallen onder de richtlijn verhandelbare emissierechten te reduceren met 15 % tegen 2020 in vergelijking tot 2005.

De Vlaamse Regering keurde op 1 juli 2011 de uitvoering van een conceptnota met betrekking tot het voorbereidingstraject van het volgende Vlaams Klimaatbeleidsplan goed. Het VEA is als expert van het beleidsveld energie vertegenwoordigd in de Vlaamse Task Force Mitigatie Klimaat die als opdracht heeft het Vlaams Mitigatieplan voor te bereiden en nadien het jaarlijks monitoringrapport uit te werken.

Het departement LNE kende een studieopdracht toe aan VITO om in overleg met de betrokken beleidsvelden lopende en geplande beleidsmaatregelen te inventariseren en op basis daarvan nieuwe projecties voor de broeikasgasuitstoot tegen 2020 op te stellen. Het VEA volgde deze studie van nabij op en waakte onder andere over een maximale afstemming tussen de klimaatprognoses en de vooruitzichten die werden opgenomen in het tweede actieplan energie-efficiëntie van juni 2011. Na consultatie van de diverse beleidsvelden en externe stakeholders en op basis van de VITO-studie, kon worden vastgesteld dat de lopende en geplande beleidsmaatregelen tegen 2020 zullen resulteren in een toename van de niet-VER broeikasgasuitstoot met 0,3% ten opzichte van 2005 in plaats van een daling met 15 % (de Belgische doelstelling). De Vlaamse Regering gelastte eind juli 2012 elke betrokken minister om tegen 15 oktober 2012 zijn of haar administraties opdracht te geven om bijkomende beleidsvoorstellen te formuleren met reductiepotentieel, kosten en implementatietraject. Het VEA heeft vervolgens een aantal voorstellen uitgewerkt en ook het overlegproces met andere beleidsvelden, het maatschappelijk middenveld en de sectoren verdergezet. Het VEA bood de nodige ondersteuning bij de redactie van het voorontwerp van Vlaams Mitigatieplan 2013-2020.

Het VEA vertegenwoordigde het beleidsveld energie in de werkgroep 'lastenverdeling' van de Nationale Klimaatcommissie. Op 21 juni 2012 leverde de werkgroep een rapport af met een actualisatie van mogelijke sleutels voor de intra-Belgische lastenverdeling van de doelstellingen van het energie-klimaatpakket. De politieke besprekingen werden verschoven naar 2013.

Interne werking

1. Het VEA zal de maturiteit van zijn organisatie verbeteren door een verbetertraject op te zetten

- *Effectindicator: Maturiteitsinschatting (door IAVA).*
- *Streefnorm: Verhoging van de maturiteit eind 2014 ten opzichte van eind 2010.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Op schema. De nulmeting is ter beschikking gekomen in mei 2011.*

1.1. Jaarlijks actualiseren van de zelfevaluatie volgens de thema's van de leidraad interne controle/organisatiebeheersing

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid jaarlijkse actualisatie van de zelfevaluatie.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks beschikbaar op de Directieraad van oktober.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. De geactualiseerde zelfevaluatie werd goedgekeurd op de Directieraad van oktober 2012.*

De validatie van de maturiteit door IAVA is ter beschikking gekomen in mei 2011. Uit de resultaten van deze auditopdracht blijkt dat het VEA een grote vooruitgang geboekt heeft op het vlak van interne controle/organisatiebeheersing. 9 van de 10 thema's beantwoorden dan ook aan het maturiteitsniveau 3 (gedefinieerd).

Tabel 12 : Maturiteitsinschatting VEA

Thema	2008	2010
Doelstellingen en risicomanagement	3	3
Belanghebbendenmanagement	2	3
Monitoring	2	3
Organisatiestructuur	3	4
Human Resource Management	3	3
Organisatiecultuur	2	3
Informatie en Communicatie	2	4
Financieel Management	2	3
Facility Management	2	3
ICT	2	2

0 Onbestaand	1 Ad-hocbasis	2 Gestructureerde aanzet
3 Gedefinieerd	4 Beheerst systeem	5 Geoptimaliseerd

In oktober 2012 werd de zelfevaluatie geac-

tualiseerd en opnieuw gevalideerd door de Directieraad. Deze geactualiseerde zelfevaluatie focust op te remediëren aandachtspunten en vormt de basis voor een verbetertraject voor de relevante thema's, op te nemen in volgende ondernemingsplannen. Uit de zelfevaluatie blijkt dat de maturiteit voor het thema HRM naar het niveau 4 kan worden getild en dat voor de andere thema's de behaalde maturiteitscores bij de validatieaudit door IAVA, behouden kunnen blijven.

1.2. Jaarlijks een verbetertraject voor de relevante thema's van de leidraad interne controle/organisatiebeheersing concretiseren in het ondernemingsplan op basis van de jaarlijkse actualisatie van de zelfevaluatie en, indien beschikbaar, op basis van aanbevelingen geformuleerd door controle-instanties

- *Prestatie-indicator: Beschrijving verbetertraject in het ondernemingsplan.*
- *Prestatienorm: Ondernemingsplan is jaarlijks beschikbaar op de Directieraad van december van het jaar N 1.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. Het ondernemingsplan 2013 is goedgekeurd op de Directieraad van 20 december 2012.*

Op basis van de aanbevelingen uit de maturiteitsinschatting van IAVA van mei 2011, heeft het VEA in 2011 een nieuw actie- en opvolgingsplan Organisatiebeheersing/Interne Controle opgesteld en in 2012 is dit plan geactualiseerd en verder opgevolgd. Waar nodig werden bijkomende beheersmaatregelen geïmplementeerd of acties bijgesteld. De uitvoering van het plan wordt opgevolgd door een interne projectgroep. Deze projectgroep stelt halfjaarlijks een monitoringrapport op. Indien de uitvoering van een bepaalde actie achterblijft op de planning, moeten de nodige remediërende initiatieven worden uitgewerkt.

Bij de optimalisering van de organisatiebeheersing en het streefdoel van een maturiteitsverhoging werd de focus gelegd op:

- De verdere uitbouw van het continuïteits-

beheer in functie van de risico's van de organisatie (streefdatum eind 2012: gerealiseerd en gerapporteerd aan IAVA).

- De verdere ontwikkeling van een ICT-beleidsplan (streefdatum eind 2012: gerealiseerd en gerapporteerd aan IAVA).
- De verdere uitwerking van het ICT-veiligheidsbeleid (incl. nota) voor het agentschap (streefdatum eind 2012: gerealiseerd en gerapporteerd aan IAVA).
- De verdere ontwikkeling van een systeem van risicomanagement dat toelaat het systeem van organisatiebeheersing te documenteren en te evalueren, zowel op organisatie-, als op proces- en projectniveau (streefdatum eind 2013).
- Om de efficiëntiewinsten meetbaar en aantoonbaar te maken, verder werken aan het uitbouwen van een systeem dat het agentschap in staat stelt om de (productie)middelen / apparaatskosten in hun totaliteit toe te wijzen aan de organisatiedoelstellingen en/of de (kern)processen (streefdatum eind 2015).

In 2012 heeft het VEA haar agentschapsspecifiek HR-beleid verder uitgetekend via de goedkeuring van het HR-beleidsplan 2012-2015. In dit HR-beleidsplan zijn de strategische en operationele HR-doelstellingen, met stappenplan en beoogde effecten opgenomen. Een bijsturing van de doelstellingen van het HR-plan en/of de bijhorende stappen en acties is voorzien eind 2013. De resultaten van de Personeelspeiling en Welzijnsenquête van eind 2012 zullen grondig worden geanalyseerd en kunnen aanleiding geven tot aangepaste doelstellingen en acties.

Het Gelijkekansen- en diversiteitsplan 2012-2015 en het Diversiteitsplan 2012 van het VEA werden op 27 april 2012 goedgekeurd door de Directieraad. Beide documenten werden op het intranet geplaatst en het Diversiteitsplan 2012 werd aan de Dienst Emancipatiezaken bezorgd.

In juni 2012 bezocht de Emancipatieambtenaar van de Vlaamse overheid het Manage-

mentcomité van LNE. Naar aanleiding hiervan werd in samenwerking met de Dienst Emancipatiezaken een diversiteitscan en een business case diversiteit voor het VEA opgesteld.

Het Diversiteitsplan 2012 bevat een evaluatie van de acties van 2011 en een overzicht van de acties voor 2012.

Het VEA sloot een contract voor vakantiewerk met 1 persoon met een migratieachtergrond. Het aantal werknemers met een migratieachtergrond en met een arbeidshandicap bij het VEA werd behouden. Het streefcijfer voor personen met een arbeidshandicap wordt hiermee bijna gehaald, het streefcijfer voor personen met een migratieachtergrond wordt hiermee met een grote marge gehaald.

De personeelsleden van het VEA werden gesensibiliseerd voor gelijke kansen en diversiteit. Communicatie van de Dienst Emancipatiezaken werd gepubliceerd op het intranet en/of het prikbord. De nieuwe werknemers werden ingelicht over het beleid van het VEA rond gelijke kansen en diversiteit.

Voor de vakantiejobs werden de personen uit kansengroepen in het bijzonder aangemoedigd om zich kandidaat te stellen. Bij selectie wordt de voorkeurregel gehanteerd. Er werd een contract voor vakantiewerk gesloten met een medewerker van met een migratieachtergrond.

De bij het VEA actieve A2-functies zijn eind 2012 als volgt ingevuld: 3 vrouwen en 3 mannen.

Het VEA startte met de opmaak van het actieplan re-integratie van langdurig zieken. Hiervoor werd de beschikbare informatie ingewonnen bij de Dienst Emancipatiezaken en de VDAB. In de Commissie Emancipatiezaken van december 2012 werden richtlijnen gegeven voor de opmaak van het actieplan. Het VEA stelde een interne vragenlijst op om werknemers die langdurig ziek zijn of zijn geweest, om hun ervaringen in kaart te brengen. Er werd een gedetailleerde planning voor 2013 gemaakt.

Tabel 13: Evolutie aandeel kansengroepen in VEA-tewerkstelling

Kansengroepen	Aandeel op 31/12/2009	Aandeel op 31/12/2011	Aandeel op 31/12/2012
Medewerkers met een migratieachtergrond	2,0 %	3,3 %	4,8 %
Medewerkers met een arbeidshandicap	2,0 %	1,7 %	1,6 %
Evenredige vertegenwoordiging in hoger en middenkader	N.v.t.*	N.v.t.*	N.v.t.*

(*): Het VEA heeft maar 1 functie in hoger en middenkader.

2. Het VEA wil bij de uitvoering van zijn kerntaken meetbare efficiëntiewinsten realiseren door een verbetertraject op te zetten

- *Effectindicator: Personeelseffectief van het agentschap in VTE en koppen.*
- *Streefnorm: Status quo aantal VTE's eind 2015 t.o.v. juli 2009 en -5 % in koppen in juli 2014 t.o.v. juli 2009, voorzover hiervoor geen andere beslissing werd genomen door de Vlaamse Regering of geen compensatie kan worden gevonden binnen het beleidsdomein of de Vlaamse overheid.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Op schema.*

2.1. Vermindering van de personeelsbehoeften van het VEA voor de processen die in de nutsmatrix voor het agentschap als afstootbare processen of processen met een beperkte meerwaarde voor het Vlaamse energiebeleid worden gecatalogeerd

- *Prestatie-indicator: Personeelsinzet voor processen die volgens de nutsmatrix 2010 een beperkte meerwaarde hebben of als afstootbaar worden gecatalogiseerd.*
- *Prestatienorm: Eind 2015 wordt voor deze processen geen personeel meer ingezet.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Op schema.*

Het agentschap telde op 13 juli 2009 49 personeelsleden (44 VTE).

In het kader van de beheersovereenkomst 2011-2015 is afgesproken dat het aantal VTE van het agentschap op het einde van de beheersovereenkomst niet hoger zal liggen dan in juli 2009.

Begin 2012 heeft de Vlaamse Regering beslist dat het personeelsbestand in koppen over de periode juli 2009-juli 2014 binnen ieder beleidsdomein moet dalen met 6 %.

Om het toenemende werkvolume met minder personeel binnen de gestelde prestatienormen te kunnen verwerken, optimaliseert het agentschap zijn organisatiebeheersing. Eén element is dat ter voorbereiding van de beheersovereenkomst 2011-2015 het agentschap eind 2010 zijn (deel)processen met beperkte meerwaarde voor de strategische en

operationele doelstellingen voor het Vlaams energiebeleid intern heeft geïnventariseerd in een nutsmatrix. Dit met het oog op een verhoogde efficiëntie van de beschikbare personeelsinzet.

Het agentschap heeft zich geëngageerd om de nodige initiatieven nemen om de personeelsinzet voor de volgende processen af te bouwen, of minstens sterk te verminderen:

- Behandelen van aanvragen van wegovereenkomsten en -vergunningen.
- Adviesverlening aangaande dossiers in het kader van het thema Energie van de Samenwerkingsovereenkomst.

Het eerste proces werd volledig afgebouwd in de loop van 2011. Hiervoor werd een decretaal initiatief genomen.

De afbouw van het tweede proces wordt beoogd vanaf 2014. De huidige Samenwerkingsovereenkomst loopt tot eind 2013. In het kader van de uitwerking van het witboek over de interne staatshervorming heeft de Vlaamse Regering beslist om de Samenwerkingsovereenkomst niet te verlengen.

Personeel dat vrijkomt door de afbouw van deze processen zal door het agentschap aan de meer prioritaire processen worden toegewezen. In elk jaarlijks ondernemingsplan worden de personeelsinzet per kernproces in het betreffende werkingsjaar en de personeelsherschikkingen beschreven. Dit ondernemingsplan wordt vanaf 2013 als mededeling voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

2.2. Jaarlijkse systematische doorlichting van de processen met het oog op mogelijke automatisaties

- *Prestatie-indicator: Jaarlijkse doorlichtingsnota.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks beschikbaar op Directieraad van december en bezorgd aan de minister.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Gerealiseerd. De doorlichtingsnota 2012 werd op Directieraad van 20 december 2012 goedgekeurd.*

Om efficiëntiewinsten te kunnen boeken, zet het agentschap in op de verdere automatisering van zijn kernprocessen.

De conclusie van de doorlichtingsnota-versie december 2012, luidde als volgt:

"In 2012 werden terug een aantal tools in eigen beheer ontwikkeld waarmee VEA-medewerkers hun taken efficiënter kunnen uitvoeren. De VEA-medewerkers zijn goed op de hoogte aan wie en hoe ze deze mogelijkheden kunnen voorleggen."

De invoering van Sharepoint, gekoppeld aan Windows 7 en Office 2010, biedt bijkomende mogelijkheden om een aantal processen (informatiebeheer) verder te stroomlijnen. De huidige beschikbare personeelsinzet op dit terrein maakt enkel een zeer geleidelijke invoering mogelijk, veelal gericht op ad hoc-initiatieven."

Daarnaast blijven er nog mogelijkheden op vlak van de verdere uitbouw van de backoffices van de energieprestatiedatabank voor de handhaving van de EPB- en EPC-regelgeving."

2.3. Uitbouwen van een energieprestatiedatabank tot authentieke gegevensbron

- *Prestatie-indicator: Release van de energieprestatiedatabank als authentieke gegevensbron.*
- *Prestatienorm: De energieprestatiedatabank wordt uiterlijk op 31 december 2015 erkend als authentieke bron.*
- *Realisatiegraad eind 2012: Op schema.*

Met de energieprestatiedatabank beschikt het VEA over een elektronische gegevensbron met een schat aan informatie over de energieprestaties van zowel nieuwe als bestaande gebouwen. De bedoeling van dit project is enerzijds het ontwikkelen van een databank als authentieke bron voor energieprestatiegegevens die elektronisch kan worden ontsloten door andere overheidsdiensten en anderzijds zelf zoveel mogelijk authentieke bronnen aan te spreken zodat burgers en ondernemingen zo weinig mogelijk gegevens moeten bezorgen die al bij de overheid gekend zijn. Om een aantal zaken (bv. diplomavereisten verslaggevers, domicilie van een aangifte-plichtige, ingebruikname gebouw, domicilie van eigenaars van gebouwen, gegevens van energiedeskundigen, ...) te controleren, zal niet langer een beroep moeten worden gedaan op de gebruikers van de databank of andere over-

heidsdiensten en kan het aantal vaststellingen ter plaatse worden verminderd.

In 2012 werd de analyse afgewerkt rond het aanspreken van de authentieke bronnen voor de unieke identificatie van de gebruikers van de energieprestatiedatabank (natuurlijke personen en rechtspersonen). Een adequaat toegangs- en gebruikersbeheerssysteem is een cruciale schakel in het uitbouwen van een authentieke gegevensbron. De ontwikkeling van de aangepaste toepassing werd opgestart.

De analyse voor de unieke identificatie van personen, andere dan gebruikers werd opgestart. In deze analyse is ook nagegaan hoe het VEA haar handhavingsprocessen kan optimaliseren via de backoffice door deze te koppelen met de authentieke bronnen. Het project met betrekking tot de digitale bouwvraag (als strategisch project van het meerjarenprogramma Slagkrachtige overheid getrokken door het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed en mee ondersteund door onder meer het Departement Bestuurszaken), werd verder opgevolgd. Het VEA nam in 2012 ook opnieuw deel aan de werkgroep rond de unieke identificatie van het gebouw, een initiatief van het AGIV.

2.4. Monitoringtool ontwikkelen voor het meten van efficiëntiewinsten

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid en meting van set van efficiëntie-indicatoren.*
- *Prestatienorm: De efficiëntie-indicatoren zijn beschikbaar en worden jaarlijks gemeten.*

Vanuit verschillende invalshoeken wordt de Vlaamse administratie aangespoord om efficiënter (en in fine ook effectiever) te werken. Uitdaging voor de komende jaren is onze inspanningen op dat vlak zichtbaarder en meetbaar te maken.

Het VEA heeft in 2012 een tool ontwikkeld om recente efficiëntiewinsten die op enkele concrete terreinen zijn gemaakt, zichtbaar te maken. Eind 2012 werd de nulmeting uitgevoerd.

Het in kaart brengen van de efficiëntie van het functioneren van een Vlaamse administratie is geen evidentie, maar daarom niet minder belangrijk. Bedoeling is ervaring op te doen met efficiëntie-indicatoren en bovengenoemde tool de komende jaren in de praktijk uit te testen teneinde de bruikbaarheid te kunnen evalueren en vervolgens eventueel verder te optimaliseren.

Met deze tool tracht het VEA in te spelen op de doelstellingen (in het bijzonder het deelproject inzake efficiëntie-indicatoren) van het sleutelproject Barometer van Slagkrachtige Overheid (onderdeel van het Meerjarenplan Slagkrachtige overheid - invulling ViA-doorbraak Slagkrachtige overheid) dat op niveau Vlaamse overheid wordt uitgewerkt. Een globale set aan indicatoren zal het mogelijk moeten maken om de voortgang van het Meerjarenplan Slagkrachtige overheid te monitoren. De Studiedienst van de Vlaamse Regering zal de indicatoren jaarlijks meten.

Uitvoering van de begroting 2012

De financiële middelen voor de uitvoering van de beheersovereenkomst van het VEA (entiteit LE0) zijn afkomstig uit de algemene uitgavenbegroting en van het Energiefonds.

De middelen uit de algemene uitgavenbegroting waren in 2012 verdeeld over de programma's LA en LE. Ook het Energiefonds resorteerde in 2012 onder programma LE van het middelen- en het uitgavendecreet 2012.

De uitgaven zijn verdeeld over vijf begrotingsartikels:

Apparaatkredieten VEA:

- LE0/1LA-F-2-Z/LO - Lonen
- LE0/1LA-F-2-Z/WT - Werking en toelagen

Energiebeleidskredieten:

- LE0/1LE-F-2-A/WT - Werking en toelagen – Milieuvriendelijke energieproductie
- LE0/1LE-F-2-B/WT - Werking en toelagen – Energie-efficiëntie
- LE0/1LE-F-4-C/WT - Werking en toelagen – Impulsprojecten energiebeleid (uitsluitend het onderliggend Energiefonds)

De reële uitgaven hadden in 2012 betrekking op 64,4 miljoen euro vastleggingen tegenover 79,7 miljoen euro betalingen. Dit komt overeen met 93 %, respectievelijk 95 % van alle uitgaven van het beleidsveld Energie.

Hiervan werd 55,0 miljoen euro vastleggingen en 62,5 miljoen euro betalingen ingezet (85 %, respectievelijk 78 % van alle uitgaven onder beheer van het VEA) voor het ontlasten van de nettarieven die gekoppeld zijn aan de REG-openbaredienstverplichtingen (actieverplichtingen) van de netbeheerders, zijnde hun REG-premies, de sociale dakisolatieprojecten en de energiescans.

Benutting van de door het Vlaams Parlement geopende vastleggingskredieten

De benutting van de door het Vlaams Parlement geopende kredieten bedraagt 95%. Volgens de overdraagbaarheid naar volgende jaren van het saldo op variabele kredieten (Energiefonds) en op basisallocaties met een begrotingsruiter, zijn deze posten buiten beschouwing gelaten.

Gerealiseerde ontvangsten van het Energiefonds in 2012

Het Energiedecreet van 8 mei 2009 voorziet in de oprichting van het Energiefonds (begrotingsfonds in de zin van artikel 12 van het Rekendecreet). Aan dit fonds werden in 2012 een aantal administratieve geldboetes toegewezen in het kader van het handhavingsbeleid van:

- de groenestroom- en warmtekrachtcertificatensystemen;
- de overige elementen van de energiemarktwerving;
- de energieprestatiecertificatensystemen (publieke gebouwen, bestaande residentiële gebouwen en bestaande niet-residentiële gebouwen);
- de energieprestatieregelgeving;
- de REG- en sociale openbaredienstverplichtingen.

De gerealiseerde toegewezen ontvangsten van het Energiefonds bedroegen in 2012: 2.090.251 euro (2011: 1.088.256 euro - 2010: 854.592 euro).

De inkomsten van 2012 zijn verdeeld als volgt:

- 4675 euro (handhaving energiemarktwerving waaronder niet-inlevering groenestroom- en warmtekrachtcertificaten);
- 44.000 euro (handhaving REG-openbaredienstverplichtingen);
- 148.379 euro (handhaving energieprestatiecertificatensystemen);
- 1.881.824 euro (handhaving energieprestatieregelgeving);
- 11.373 euro terugstortingen of andere toevallige ontvangsten.

Gerealiseerde uitgaven in 2012 inzake de apparaatskredieten en beleidskredieten (inclusief de beleidsuitgaven op het Energiefonds)

De uitgaven worden hieronder onderverdeeld in:

- de eigen apparaatuitgaven van het VEA en de overige energiebeleidsuitgaven die door het agentschap worden beheerd;
- de vijf begrotingsartikels (zie hoger) waarvan kredieten worden geopend door het Vlaams Parlement (beperkt tot een raming voor wat betreft het Energiefonds);
- de onderliggende (aanrekening op)

basisallocaties waarvan sinds de inwerking-treding van het Rekendecreet van 8 juli 2011 en het daaropvolgende uitvoeringsbesluit van 14 oktober 2012, het lijnmanagement binnen de perken van de toegekende delegaties en geopende kredieten flexibele verschuivingen kan doorvoeren binnen de begrotingsprogramma's en artikels. Deze flexibiliteit is het hoogst binnen één begrotingsartikel.

Aandachtspunten:

- De saldi op de variabele kredieten van het Energiefonds (geldig voor alle begrotingsfondsen) werden overgedragen naar 2013 (zie in tabel *);
- De niet-aangewende vastleggingskredieten met een decretaal voorziene begrotingsruiter werden overgedragen naar 2013 (zie in tabel **).

De apparaatuitgaven

Tabel 14 : Apparaatuitgaven van het VEA

Apparaatuitgaven (in duizend euro)	Vastleg- gingen	Betalin- gen
LE0/1LA-F-2-Z/LO – Lonen	3852	3865
LA400 (Lonen)	3852	3865
LE0/1LA-F-2-Z/WT – Werking en toelagen	1388	1465
LA401 (Algemene werkingskosten)	180	176
LA402 (Informatica-werkingskosten)	898	952
LA404 (Informatica-investeringen)	310	337
LA403 (Overige investeringen)	0	0
Totaal	5240	5330

De energiebeleidskredieten

Tabel 15: Energiebeleidsuitgaven beheerd door het VEA

Energiebeleidsuitgaven (in duizend euro)	Vastleggingen	Betalingen
LE0/1LE-F-4-C/WT – Werking en toelagen – Impulsprojecten energiebeleid	2932	9658
LE400/418 (Energiefonds)	*2932	*9658
LE0/1LE-F-2-A/WT – Werking en toelagen – Milieuvriendelijke energieproductie	384	302
LE413 (Groene warmte)	**0	0
LE405 (Subsidie vzw Cogen Vlaanderen)	134	132
LE406 (Subsidie vzw ODE Vlaanderen)	90	90
LE419 (Overige subsidies)	160	80
LE0/1LE-F-2-B/WT – Werking en toelagen – Energie-efficiëntie	55.876	64.420
LE401 (Overige werkings- en communicatiekosten)	363	397
LE403 (Overeenkomsten)	463	833
LE414 (Sociale dakisolatieprojecten)	**233	233
LE417 (Energiescans)	**7265	7265
LE409 (Energiepremies woningen)	**44.474	54.963
LE412 (Subsidies aan SVK's - uitdovend)	0	574
LE408 (Demonstratieprojecten - uitdovend)	0	9
LE407 (Overige subsidies)	75	143
LE411 (Waarborgstellingen leningen FRGE)	0	0
LE420 (Rentesubsidies aan lokale entiteiten voor leningen FRGE)	3	3
Totaal	59.192	74.380

Overzicht Energiefonds

De uitvoering van de begroting 2012 geeft volgende resultaten inzake de totaal beschikbare middelen op jaarbasis, de afbouw van het encours op openstaande vastleggingen en de overgedragen saldo's van het Energiefonds.

Tabel 16 : Financiële bewegingen op het Energiefonds in 2012

Kredieten Energiefonds (in duizend euro)	Onbelaste vastleggings- kredieten	Som belaste en onbelaste betalings- kredieten	Evolutie encours
Overgedragen saldo 1.1.2012	2385	22.914	20.528
Inkomsten	2090	2090	n.v.t.
Annuleringen encours vorige jaren	1431	n.v.t.	-1431
Totaal beschikbare kredieten (saldo + inkomsten + annuleringen)	5906	25.004	n.v.t.
Uitgaven	-2932	-9658	-6727
Overgedragen saldo 1.1.2013	2974	15.347	12.371

Personeel

1. Personeelsbestand (toestand 31 december 2012)

Het VEA telde eind 2012 63 personeelsleden. Hiervan werken 47 personeelsleden op het hoofdbestuur te Brussel en 16 personeelsleden in de buitendiensten (10 buitendienst Gent en 6 buitendienst Hasselt). Er zijn 36 vrouwen en 27 mannen tewerkgesteld binnen het VEA. De meeste personeelsleden (2/3) bevinden zich in niveau A. 42 personeelsleden zijn statutair. Er werken 3 personen met een migratieachtergrond en 1 persoon met een arbeidshandicap bij het VEA. Het VEA heeft een relatief jong personeelsbestand (3/4 is jonger dan 45 jaar).

2. Personeelsplan (toestand 31 december 2012)

Het meest recente door het EOC op 21 juni 2012 goedgekeurde personeelsplan van het VEA ziet er als volgt uit:

Tabel 17: Personeelsplan VEA

Functie	Statutair of contractueel	Rang	Personeelsplan juni 2012
Administrateur-generaal	Mandaat	N	1
Directeur-ir	Statutair	A2	1
Senior-adviseur	Statutair	A2E	1
Adviseur-ingenieur	Statutair	A2	4
Adviseur	Statutair	A2	1
Adjunct van de directeur	Statutair	A1	17
Adjunct van de directeur	Contractueel	A1	3
Ingenieur	Statutair	A1	10
Ingenieur	Contractueel	A1	9
Deskundige	Statutair	B2	1
Deskundige	Statutair	B1	1
Hoofdmedewerker	Statutair	C2	3
Technici	Statutair	C1	1
Medewerker	Statutair	C1	5
Assistent	Statutair	D1	4
Assistent	Contractueel	D1	5
Totaal			67

Het effectieve personeelsbestand zag er op 31 december 2012 uit als volgt:

Tabel 18: Personeelsbestand

Personeelsbestand 31 december 2012	Aantal
Niveau A	45
Niveau B	2
Niveau C	10
Niveau D	6
Totaal	63

3. Personeelsbeschikbaarheid-personeelsaanwezigheid

In vergelijking met 2011 is ingevolge de goedgekeurde personeelsuitbreiding de personeelsbeschikbaarheid gestegen van 52,9 VTE naar 53,9 VTE (2010: 46,2 VTE). Rekening houdend met de arbeidsafwezigheden (ziekte, zwangerschap) bedroeg de personeelsaanwezigheid 43,9 VTE (2011: 41,4; 2010: 36,5 VTE).

Vorbereiden van de antwoorden op parlementaire vragen

Tabel 19: Overzicht schriftelijke vragen waarvoor in 2012 inhoudelijke input werd gegeven

NR	Titel	Datum ontvangst	Uiterste antwoorddatum	Antwoorddatum
218	Woningisolatie – Premies	21/12/2011	05/01/2012	03/01/2012
221	Projecten met overheidssteun Oost-Vlaanderen – Wonen en energie	22/12/2011	09/01/2012	03/01/2012
223	REG-actieplannen netbeheerders – Primaire energiebesparing	22/12/2011	09/01/2012	03/01/2012
228	Windturbines – Verticale as	03/01/2012	17/01/2012	16/01/2012
236	Begroting 2011 – Betaaltekorten	10/01/2012	18/01/2012	12/01/2012
245	Netbeheerders – Wijziging sociale openbardienst-verplichtingen	12/01/2012	23/01/2012	16/01/2012
249	Milieu- en energietechnologie – Innovatieplatform	13/01/2012	20/01/2012	18/01/2012
254	Gronden Vlaamse overheid – Beleid sluiktorten	18/01/2012	27/01/2012	18/01/2012
256	Vlaamse overheid – Studieopdrachten	18/01/2012	27/01/2012	27/01/2012
257	Windturbines – Stand van zaken	18/01/2012	27/01/2012	18/01/2012
258	Bescherming klokkenluiders – Meldingen	18/01/2012	27/01/2012	18/01/2012
259	Ethias Finance – Obligatielening	19/01/2012	27/01/2012	19/01/2012
273	Loterijsubsidies 2011 – Projecten	19/01/2012	02/02/2012	20/01/2012
265	Energiedeskundigen – Erkenning en controle	20/01/2012	31/01/2012	31/01/2012
266	Energiedeskundigen – Centraal examen	20/01/2012	31/01/2012	31/01/2012
267	Energiedeskundigen – Klachten	20/01/2012	31/01/2012	31/01/2012
284	Windturbines – Inplanting	25/01/2012	08/02/2012	07/02/2012
286	Ethias Finance – Obligatielening	30/01/2012	10/02/2012	31/01/2012
291	Interministeriële conferenties – Heropstart	01/02/2012	13/02/2012	13/02/2012
292	Korte omloophout – Proefproject Lochristi	01/02/2012	10/02/2012	07/02/2012
299	VITO – Studie hernieuwbare energie	03/02/2012	13/02/2012	10/02/2012
300	Vlaamse overheid – Telewerken	03/02/2012	13/02/2012	09/02/2012
304	Energieprestatie­regelgeving – Boetes	03/02/2012	13/02/2012	10/02/2012
313	Rechtzaken Vlaamse Overheid – Advocaten	06/02/2012	14/02/2012	07/02/2012
314	Groenestroomproductie – Vergistingsinstallaties	07/02/2012	17/02/2012	13/02/2012
323	Energierenovatieprogramma 2020 – Uitvoerings- en monitoringrapport	13/02/2012	21/02/2012	14/02/2012
324	Energierenovatieregeling – Boetes	13/02/2012	21/02/2012	20/02/2012
325	Lage-energiegebouwen en bijna-energie­neutrale gebouwen – Actieplan	13/02/2012	21/02/2012	15/02/2012
326	Energieprestatie gebouwen – Berekenings-methode	13/02/2012	21/02/2012	13/02/2012
327	Actieplannen energie-efficiëntie – Stand van zaken	13/02/2012	21/02/2012	20/02/2012
328	Energieprestatie­certificaten – Boetes	13/02/2012	21/02/2012	20/02/2012
329	EPB-eisen nieuwbouw – Stappenplan	13/02/2012	21/02/2012	20/02/2012
330	Energieprestatie­certificaten – Niet-residentiële gebouwen	13/02/2012	21/02/2012	20/02/2012
334	Geothermische energie – Tuinbouwsector	14/02/2012	23/02/2012	21/02/2012
340	Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost – Lokale entiteiten	15/02/2012	24/02/2012	15/02/2012
344	Energieprestatie­certificaat – Huur- en koopwoningen	16/02/2012	27/02/2012	24/02/2012
348	Groenestroomproductie – Agrarische biogasinstallaties	20/02/2012	29/02/2012	24/02/2012
351	Beleidsdomeinen – Inspectiediensten	20/02/2012	29/02/2012	20/02/2012
352	Energieprestatie­certificaat – Advertentie­verplichting	22/02/2012	02/03/2012	24/02/2012
353	Dakisolatie­premie – Stand van zaken	22/02/2012	02/03/2012	02/03/2012
354	Distributienetbeheerders – Energiescans	22/02/2012	02/03/2012	02/03/2012
356	Vlaamse overheid – Pesten op het werk	22/02/2012	05/03/2012	23/02/2012
357	Energieprestatie­certificaat – Advertentie­verplichting	24/02/2012	07/03/2012	07/03/2012
369	WK veldrijden Koksijde – Subsidiëring	28/02/2012	07/03/2012	28/02/2012
379	Vlaamse overheid – ICT-budget en licentiekosten	28/02/2012	13/03/2012	09/03/2012
389	Huurwoningen – Dakisolatie	02/03/2012	16/03/2012	15/03/2012
381	Energiebeleid – Injectietarief	05/03/2012	12/03/2012	05/03/2012
387	Hernieuwbare energie – Stand van zaken	05/03/2012	13/02/2012	12/03/2012

NR	Titel	Datum ontvangst	Uiterste antwoorddatum	Antwoorddatum
388	Energieloket – Voorbeeldloketten	05/03/2012	13/03/2012	06/03/2012
390	Micro-WKK installaties – Marktintroductieplan	05/03/2012	13/03/2012	05/03/2012
396	Woningadvertenties – Energiescore	07/03/2012	21/03/2012	14/03/2012
397	Armoedebeleid – Begrijpelijkheid formulieren en procedures (2)	20/09/2012	05/10/2012	02/10/2012
398	Energieprestatieregelgeving – Boetes	08/03/2012	19/03/2012	15/03/2012
424	Projectsubsiëring – Stand van zaken	07/03/2012	13/03/2012	12/03/2012
401	EPB-handhavingsbeleid – Energiedeskundigen	14/03/2012	23/03/2012	14/03/2012
406	Vlaamse overheid – Maatregelen inzake CO ₂ - reductie	15/03/2012	26/03/2012	15/03/2012
411	Gebouwen Vlaamse overheid – Energie-efficiëntie	16/03/2012	28/03/2012	19/03/2012
419	Agentschappen / departementen – Beroepen tegen vergunningsbeslissingen	23/03/2012	03/04/2012	04/04/2012
424	Energieprestatie-regelgeving – Boetes (2)	28/03/2012	06/04/2012	02/04/2012
427	Energiezuinige woningen – Stand van zaken	29/03/2012	10/04/2012	10/04/2012
428	Sociale woningen – Energieprestatiecertificaten	29/03/2012	10/04/2012	06/04/2012
432	Armoedebeleid – Begrijpbaarheid formulieren en procedures	04/03/2012	12/04/2012	12/04/2012
440	Vlaamse overheid – AED-toestellen	11/04/2012	20/04/2012	12/04/2012
449	Sociale verhuurkantoren – Subsidies energiebesparende maatregelen.	17/04/2012	02/05/2012	02/05/2012
452	Energienetketten steden en gemeenten – Stand van zaken	19/04/2012	27/04/2012	20/04/2012
455	Inburgering en integratie – Doelstellingen	19/04/2012	03/05/2012	10/05/2012
456	EPB-regelgeving – Thermische isolatie leidingen	20/04/2012	04/05/2012	11/05/2012
457	Budgetmeters – Opladpunten tijdens weekend	23/04/2012	02/05/2012	02/05/2012
474	Minimale aardgaslevering – Bevraging OCMW's	26/04/2012	07/05/2012	04/05/2012
480	Distributienetbeheerders – Energiescans	27/04/2012	07/05/2012	03/05/2012
481	Gratis elektriciteit – Evaluatie	27/04/2012	07/05/2012	04/05/2012
483	Energieprestatiecertificaat – Uniformisering	30/04/2012	11/05/2012	02/05/2012
487	Energiearmoede – Beleid	02/05/2012	11/05/2012	09/05/2012
490	Premies netbeheerders – Evaluatie	03/05/2012	14/05/2012	11/05/2012
495	Vlaamse overheid – Externe communicatiebureaus	04/05/2012	23/05/2012	22/05/2012
509	Vlaamse overheid – Externe juridisch technische expertise	11/05/2012	22/05/2012	14/05/2012
514	Distributienetbeheerders – ESCO-projecten	18/05/2012	29/05/2012	24/05/2012
517	Eindaangifte EPB – Termijn	18/05/2012	29/05/2012	25/05/2012
526	Warmtekrachtcertificaten – Stand van zaken	24/05/2012	04/06/2012	25/05/2012
527	Groenestroomcertificaten – Stand van zaken	24/05/2012	04/06/2012	25/05/2012
532	Provinciale windplannen – Beleid	30/05/2012	07/06/2012	07/06/2012
534	Dakisolatiepremie – Differentiatie	30/05/2012	07/06/2012	07/06/2012
551	Hernieuwbare energiesystemen – Kwaliteitsborg	06/06/2012	18/06/2012	14/06/2012
559	Minimale aardgaslevering – Registratielijsten OCMW	11/06/2012	21/06/2012	21/06/2012
560	Vlaamse overheid – Dienstvoertuigen	11/06/2012	21/06/2012	14/06/2012
567	Vlaams Energieagentschap – EPB-handhavingsdossiers	15/06/2012	25/06/2012	20/06/2012
568	Lokale adviescommissies – Mandaten netbeheerders	15/06/2012	25/06/2012	15/06/2012
580	Energieprestatie gebouwen – Berekeningsmethode	21/06/2012	29/06/2012	27/06/2012
581	EPB-eisen nieuwbouw – Stappenplan (2)	21/06/2012	29/06/2012	29/06/2012
583	Onderzoeksopdrachten – Hoger onderwijs Brussel	21/06/2012	29/06/2012	21/06/2012
587	Herlaadkaarten budgetmeters – Knelpunt	22/06/2012	04/07/2012	22/06/2012
588	Groene stroomproductie – Agrarische biogasinstallaties (2)	22/06/2012	04/07/2012	27/06/2012
595	Premies Vlaamse overheid – ATG-certificaat aannemers	25/06/2012	05/07/2012	27/06/2012
597	Vlaamse overheid – Studieopdrachten (2)	25/06/2012	09/07/2012	06/07/2012
599	Vlaamse overheid – Beter bestuurlijk beleid	26/06/2012	06/07/2012	02/07/2012
599	Vlaamse overheid – Beter bestuurlijk beleid	27/06/2012	07/09/2012	31/08/2012
618	Hernieuwbare energie – Noordrijn-Westfalen	12/07/2012	03/09/2012	03/08/2012
621	Vlaamse overheid – Sponsoring evenementen	12/07/2012	03/08/2012	13/07/2012
627	Samenwerking Vlaanderen en Zuid-Afrika – Stand van zaken	23/07/2012	23/08/2012	23/07/2012
637	Beleidsdomeinen – Inning boetes	14/08/2012	11/09/2012	28/08/2012
649	Na-isolatie spouwmuren – Premie aanvragen	23/08/2012	10/09/2012	10/09/2012
652	EPC-deskundigen – Opleiding	27/08/2012	07/09/2012	07/09/2012
657	Budgetmeterkaarten – Opladmogelijkheden (2)	31/08/2012	07/09/2012	07/09/2012
659	Bio power Tongeren – Steun	05/09/2012	14/09/2012	14/09/2012
663	Energieprestatiecertificaat – Controle	07/09/2012	14/09/2012	14/09/2012
672	Buiten- en spouwmuurisolatiepremie – Stand van zaken	13/09/2012	27/09/2012	25/09/2012
673	Energieprestatieregelgeving – Evaluatie	13/09/2012	25/09/2012	18/09/2012
674	Rationeel energiegebruik – Premies	13/09/2012	25/09/2012	24/09/2012

NR	Titel	Datum ontvangst	Uiterste antwoorddatum	Antwoorddatum
675	Dakisolatiepremie – Stand van zaken (2)	13/09/2012	27/09/2012	25/09/2012
676	Energiescans – Timing	13/09/2012	25/09/2012	25/09/2012
677	Energiearmoede – Beschermde klanten	13/09/2012	25/09/2012	25/09/2012
678	Dakisolatiepremie – Stand van zaken	13/09/2012	27/09/2012	25/09/2012
682	Premies energiebesparende werkzaamheden – Interpretatie energiebesluit	18/09/2012	01/10/2012	25/09/2012
684	Lokale besturen – Kleine windmolens	20/09/2012	02/10/2012	02/10/2012
691	Energieprestatieregelgeving – Ventilatie	21/09/2012	03/10/2012	01/10/2012
6	Project Graskracht – Resultaten onderzoek	05/10/2012	17/10/2012	17/10/2012
8	Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie – Klachten m.b.t. VITO	09/10/2012	19/10/2012	09/10/2012
13	Windwerkgroep - Beleidsadviezen vs vergunningen	12/10/2012	24/10/2012	22/10/2012
17	Automatische toekenning van rechten – Inkomen gerelateerde tegemoetkomingen	12/10/2012	08/11/2012	30/10/2012
19	Energiedeskundigen – Opleiding en centraal examen	16/10/2012	25/10/2012	19/10/2012
24	Windturbines haven Antwerpen – Studie	17/10/2012	31/10/2012	31/10/2012
36	Resolutie energiearmoede – Opvolging	26/10/2012	06/11/2012	06/11/2012
37	Resolutie energiearmoede – Opvolging (2)	26/10/2012	06/11/2012	06/11/2012
38	Resolutie energiearmoede – Opvolging (3)	26/10/2012	06/11/2012	06/11/2012
41	Klimaat- en energiemaatregelen – Energiebesparing in gebouwen	26/10/2012	06/11/2012	06/11/2012
43	Energieprestatie gebouwen – Berekeningsmethode	26/10/2012	08/11/2012	05/11/2012
54	Beschermde afnemers energie – Tegemoetkomingen	06/11/2012	19/11/2012	13/11/2012
71	Energieprestatiecertificaat – Invoering bijlage	19/11/2012	30/11/2012	30/11/2012
72	Kwaliteit EPC – Maatregelen	19/11/2012	30/11/2012	30/11/2012
78	Agrarische biogasinstallaties – Controles	20/11/2012	30/11/2012	29/11/2012
86	Budgetmeterkaarten – Opladen via internet	23/11/2012	05/12/2012	30/11/2012
87	Budgetmeterkaarten – Opladen selfbankingkantoren	23/11/2012	05/12/2012	30/11/2012
93	Energie-intensieve bedrijven benchmarkconvenant	27/11/2012	08/12/2012	04/12/2012
68	Sociale Huisvestingsmaatschappijen – Energieprestatiecertificaten	29/11/2012	30/11/2012	30/11/2012
95	Hernieuwbare energie – Stand van zaken	29/11/2012	11/12/2012	10/12/2012
98	Energiedeskundigen – Centraal examen	29/11/2012	11/12/2012	10/12/2012
115	Budgetmeterkaarten – Testfase betaaltoestellen	05/12/2012	17/12/2012	14/12/2012
121	REG-actieplannen netbeheerders – Primaire energiebesparing 2011	07/12/2012	20/12/2012	20/12/2012
122	Micro-WKK-installatie – Marktintroductieplan	07/12/2012	20/12/2012	13/12/2012
127	Vastgoedtransacties – Informatieverplichtingen	10/12/2012	20/12/2012	12/12/2012
129	Subsidiëring warmtepompen – Communicatie	10/12/2012	20/12/2012	19/12/2012
119	Beleids-vzw's – Ondersteuning	12/12/2012	04/01/2013	13/12/2012
132	Vaste en gasvormige biomassa – Duurzaamheidscriteria	12/12/2012	07/01/2013	21/12/2012

Tabel 20: Overzicht vragen om uitleg en interpellatie waarvoor in 2012 inhoudelijke input werd verstrekt

NR	Titel	Datum ontvangst	Uiterste antwoorddatum	Antwoorddatum
742	Opvolging van de minimale aardgaslevering	12/01/2012	16/01/2012	16/01/2012
797	EPB-regelgeving in serviceflats	12/01/2012	16/01/2012	16/01/2012
803	Het actieplan windenergie	12/01/2012	16/01/2012	16/01/2012
1056	Benchmarkconvenant energie-efficiëntie met de industrie	02/02/2012	06/02/2012	03/02/2012
1083	Voordelige lening voor energiebesparend bouwen	09/02/2012	10/02/2012	10/02/2012
1101	De gevolgen van het falende biobrandstoffenbeleid	09/02/2012	10/02/2012	10/02/2012
1136	Muurisolatie in particuliere woningen	09/02/2012	10/02/2012	10/02/2012
101	De aanscherping van de Europese ambitie inzake energie-efficiëntie	19/03/2012	26/03/2012	26/03/2012
1491	De uitbouw van de trans-Europese energie-infrastructuur	26/03/2012	26/03/2012	26/03/2012
1595	Het EPC (energieprestatiecertificaat)	19/04/2012	23/04/2012	23/04/2012
1919	De energiewinstcalculator	23/05/2012	29/05/2012	25/05/2012
38	De aanpassing van de energieprestatieregels inzake isolatie en actieve energieproductie	10/10/2012	18/10/2012	15/10/2012
154	De toekomst van de vergistingssector	30/10/2012	05/11/2012	05/11/2012
165	Het voorstel van de minister om de onroerende voorheffing voor energie neutrale woningen voor 50 of 100 procent terug te betalen	30/10/2012	05/11/2012	05/11/2012
381	De VEA-studie met betrekking tot de rendabiliteit van particuliere zonnepaneleninstallaties	06/12/2012	13/12/2012	10/12/2012
399	De rendabiliteit van zonnepanelen	06/12/2012	13/12/2012	10/12/2012
418	Zonder overheidssteun rendabele zonnepanelen	06/12/2012	13/12/2012	10/12/2012

Uitvoering ondernemingsplan 2012

Monitoringtabel eind december 2012 als bijlage opgenomen.